

การมีส่วนร่วมของราษฎรต่อโครงการพัฒนาบ้านโป่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

PARTICIPATION OF VILLAGERS IN BAN PONG ROYAL DEVELOPMENT
PROJECT, TAMBON PAPHAI, SANSAI, CHIANGMAI

สรวิทย์ ภิบาลจอมมี

ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

มหาวิทยาลัยแม่โจ้

พ.ศ. 2548

การมีส่วนร่วมของราษฎรต่อโครงการพัฒนาบ้านโป่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

PARTICIPATION OF VILLAGERS IN BAN PONG ROYAL DEVELOPMENT
PROJECT, TAMBON PAPHAI, SANSAI, CHIANGMAI

สรวิทย์ ภิบาจออมมี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร
โครงการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้

พ.ศ. 2548

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
โครงการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

ชื่อเรื่อง

การมีส่วนร่วมของราษฎรต่อโครงการพัฒนาบ้านโป่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

PARTICIPATION OF VILLAGERS IN BAN PONG ROYAL DEVELOPMENT
PROJECT, TAMBON PAPHA, SANSAY, CHIANGMAI

โดย

สราวิทย์ ภิบาลจอมมี

พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการที่ปรึกษา

(อาจารย์กิตติพงษ์ ไตรวิฑูร)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

กรรมการที่ปรึกษา

(อาจารย์ ดร.บงกชมาศ คลัคค์)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

กรรมการที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญธรรม เทศนา)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ประธานกรรมการประจำหลักสูตร

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญสม วราเอกศิริ)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

โครงการบัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงวุฒิ เพ็ชรประดับ)

รองประธานกรรมการโครงการบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ชื่อเรื่อง	การมีส่วนร่วมของราษฎรต่อโครงการพัฒนาบ้านโป่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่
ชื่อผู้เขียน	นายสราวิทย์ ภิบาลจอมมี
ชื่อปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร
ประธานกรรมการที่ปรึกษา	อาจารย์กิตติพงษ์ ไตรธิกุล

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของราษฎรต่อโครงการพัฒนาบ้านโป่งอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของราษฎร ในโครงการพัฒนาบ้านโป่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ 2) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของราษฎร ในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ และโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า และ 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศและโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยได้แก่ ราษฎรในพื้นที่ของโครงการพัฒนาหมู่บ้านโป่งอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวน 144 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ แบบสัมภาษณ์ และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences: SPSS for Windows)

ผลการศึกษาลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีอายุเฉลี่ยประมาณ 51 ปี มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ประกอบอาชีพอาชีพเกษตรกรรมและรับจ้างทั่วไป มีสมาชิกภายในครอบครัวเฉลี่ยประมาณ 4 คน มีพื้นที่ถือครองเฉลี่ยประมาณ 3 ไร่ มีรายได้เฉลี่ยประมาณ 95,623 บาทต่อปี ส่วนใหญ่เป็นบุคคลที่เกิดในพื้นที่บ้านโป่ง ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มชมรมการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศบ้านโป่ง รองลงมาเป็นสมาชิกกลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์ และไม่มีตำแหน่งทางสังคม

ผลการศึกษาการเข้าร่วมโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับโครงการในรอบปีที่ผ่านมา มีระยะเวลาในการเข้าร่วมโครงการเฉลี่ยประมาณ 4 ปี เคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่โครงการจำนวน 1-2 ครั้งต่อปี ส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการจากเจ้าหน้าที่โครงการ หอกระจายข่าว และผู้ใหญ่บ้าน สำหรับการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับโครงการในรอบปีที่ผ่านมา มีระยะเวลาในการเข้าร่วมโครงการเฉลี่ยประมาณ 6 ปี การติดต่อกับ

เจ้าหน้าที่โครงการเฉลี่ย 3 ครั้งต่อปี ส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการจากเพื่อนบ้าน และใช้ที่ดินในการปลูกเบญจมาศเฉลี่ยประมาณ 1.28 ไร่

ผลการศึกษามีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในโครงการโดยรวมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.41) โดยมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลในระดับน้อย

ผลการศึกษามีส่วนร่วมของราษฎร ในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในโครงการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.92) โดยมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ในระดับปานกลาง

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศและโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า พบว่า อาชีพ การถือครองที่ดิน เพื่อทำการเกษตร รายได้ การได้รับข้อมูลข่าวสาร ตำแหน่งทางสังคม การติดต่อกับเจ้าหน้าที่โครงการ และประสบการณ์การฝึกอบรม มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ และอาชีพ การถือครองที่ดินเพื่อทำการเกษตร การได้รับข้อมูลข่าวสาร และการติดต่อกับเจ้าหน้าที่โครงการ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า

Title: Participation of Villagers in Ban Pong Royal
Development Project, Tambon Paphai, Sansai, Chiangmai

Author: Mr. Sarawit Phibanjommee

Degree of Master of Science in Agricultural Extension

Advisory Committee Chairperson Mr. Kittipong Towthirakul

ABSTRACT

The study on participation of the villagers in Ban Pong Royal Development Project, Tambon Paphai, Sansai district, Chiangmai province, was aimed at (1) surveying personal, economic, and social information of the villagers in the Project, (2) studying the villagers' participation in the projects on eco-tourism and *Chrysanthemum* production for commercial purpose, and (3) studying the factors affecting the villagers' participation in these two projects. The data was collected by means of interview schedules from 144 villagers in the areas under the Royal Project and analyzed by using Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) for Windows.

Regarding the personal, economic, and social background of the villagers, it was found that the respondents were 51 years old on average, had completed primary education, and were engaged in farming and hired for labor. They had an average of 4 household members, owned 3 Rai of land, and had an average income of 95,623 Baht per year. Most of them were native to Ban Pong and were members of Ban Pong Eco-tourism Club. Some subscribed membership of the Rotational Fund for Cremation. The rest neither belonged to any local group nor held any community formal position.

In regard to participation in eco-tourism, it was found that most respondents had no training in the project in the previous year. They participated for an average period of 4 years and contacted the project personnel for 1-2 times a year. Most of them received information concerning the project from the project officers, the village's public announcement system, and the village chief. Concerning the production of *Chrysanthemum* for commercial purpose, it was found that most of the respondents had no training in the past year and participated in the project

for an average period of 6 years. They contacted the project personnel for 3 times a year. Most of them received information about the project from their neighbors and used an average of 1.28 Rai for growing the flower.

Regarding the participation of the villagers in eco-tourism, it was found that the respondents participated at a minimal level with a mean of 2.41. Their participation was in the areas of decision making, receiving benefits, and monitoring and evaluation, all of which were at a minimal level.

Their overall participation in the *Chrysanthemum* production project was at a moderate level (mean 2.92). Their participation was in the areas of decision making, receiving benefits, and monitoring and evaluation, all of which were at a moderate level.

The results of investigating the factors affecting their participation in the two projects revealed that the villagers' occupation, agricultural land holding, income, information acquisition, social status, contact with project personnel, and training experience were significantly correlated with their participation in the eco-tourism project and their occupation, agricultural land holding, information acquisition, and contact with project personnel were found to be significantly correlated with their participation in the commercial *Chrysanthemum* production project.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาจากอาจารย์ กิตติพงษ์ โตธิรกุล ประธานกรรมการที่ปรึกษา พร้อมด้วย อาจารย์ ดร.บงกชมาศ คลັก รองศาสตราจารย์ ดร. บุญธรรม เทศนา กรรมการที่ปรึกษา อาจารย์โสภณ มงคลวัฒน์ ตัวแทนอาจารย์จากบัณฑิตวิทยาลัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จรรยา อภิชาติตรากุล และอาจารย์ สามารถ ศรีจันทน์ อาจารย์จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่ได้กรุณาชี้แนะทาง วิชาการ และคำแนะนำ ถึงวิถีทางในการแต่งเติมทางวิชาการและตรวจแก้ไข ปัญหาข้อบกพร่องต่าง ๆ ให้เกิดความกระชับยิ่งขึ้น ต้องขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง อนึ่งขอกราบขอบคุณผู้รู้ นักวิชาการผู้เป็นเจ้าของตำราที่ใช้ประกอบการศึกษาครั้งนี้ ตลอดจนผู้ให้ข้อมูลในแบบสัมภาษณ์ เพื่อการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชา พร้อมทั้ง เจ้าหน้าที่ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร ที่เปี่ยมด้วยความกรุณาและให้คำแนะนำ ในขณะที่กำลัง ศึกษาและดำเนินการทำวิทยานิพนธ์

คุณค่าและประโยชน์แห่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของคุณ แมรีศมี ภีบาลจอมมี ผู้ล่วงลับจากไป คุณพ่ออรุณ ภีบาลจอมมี น้ำเกียรติ น้ำเต้า สองสามีภรรยา ผู้ ซึ่งพยายามชี้แนะแนวทางในการดำเนินชีวิตให้ยืนหยัดต่อสู้ในสังคมได้ทุกวันนี้ รวมทั้งพี่แ้ว พี่ปู้ นื่องเอ๋ ที่สำคัญคือลูกชายสุดที่รัก ผู้ซึ่งเป็นทั้งกำลังใจและแรงบันดาลใจให้ ที่พึ่งตลอดจากกรรมมารดา เมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 2548 และนางเสาวรี ภีบาลจอมมี ซึ่งเป็นภรรยาของข้าพเจ้า ตลอดจนครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอน ให้ความรัก ความห่วงใย และเป็นกำลังใจด้วยดีต่อเนื่อง เสมอมา และขอกราบขอบพระคุณท่านทั้งหลายอีกครั้ง ณ โอกาสนี้

สรวิทย์ ภีบาลจอมมี

ตุลาคม 2548

สารบัญเรื่อง

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
ABSTRACT	(5)
กิตติกรรมประกาศ	(7)
สารบัญเรื่อง	(8)
สารบัญตาราง	(11)
สารบัญภาพ	(24)
บทที่ 1 บทนำ	1
ปัญหาของการวิจัย	3
วัตถุประสงค์ในการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
ขอบเขตการวิจัย	5
นิยามศัพท์ปฏิบัติการ	5
บทที่ 2 การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง	8
โครงการพัฒนาบ้านโป่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ	8
สถานที่ตั้งโครงการพัฒนาบ้านโป่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ	9
ลักษณะพื้นที่โครงการพัฒนาบ้านโป่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริและ	
สภาพภูมิประเทศ	10
วัตถุประสงค์ของโครงการพัฒนาบ้านโป่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ	10
อัตรากำลังของโครงการพัฒนาบ้านโป่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ	10
โครงการป้อนธุรกิจเพื่อการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ	11
ชมรมท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ	13
โครงการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า	19
ความหมาย แนวคิด ขั้นตอน วิธีการ รูปแบบ และขอบเขตการมีส่วนร่วมของ	22
ราษฎร	22
ความหมายของการมีส่วนร่วม	24
ความหมายของการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ	27
วิธีการและขั้นตอนการมีส่วนร่วม	

สารบัญเรื่อง (ต่อ)

	หน้า
รูปแบบและขอบเขตของการมีส่วนร่วมของประชาชน	27
เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	30
งานวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	30
ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม	33
ปัญหาและอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของราษฎร	37
ภาคสรุป	38
กรอบแนวคิดการวิจัย	39
สมมติฐานการวิจัย	41
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	42
สถานที่ดำเนินการวิจัย	42
ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง	42
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	44
การทดสอบเครื่องมือ	44
วิธีการการเก็บรวบรวมข้อมูล	46
การวิเคราะห์ข้อมูล	46
ระยะเวลาในการวิจัย	47
บทที่ 4 ผลการวิจัยและวิจารณ์	48
ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม ของผู้ให้ข้อมูล	49
การเข้าร่วมโครงการการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศและโครงการส่งเสริมอาชีพการ ผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า	56
การเข้าร่วมโครงการการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ	56
การเข้าร่วมโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า	61
การมีส่วนร่วมของราษฎรต่อโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศและโครงการ ส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า	67
ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของราษฎรต่อโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ และโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า	86

สารบัญเรื่อง (ต่อ)

	หน้า
ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของราษฎรต่อโครงการท่องเที่ยวเกษตร เชิงนิเวศ	87
ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของราษฎรต่อโครงการส่งเสริมอาชีพ การผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า	98
สรุปสมมติฐานการวิจัย	109
ปัญหา และอุปสรรคต่อโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศและโครงการส่งเสริม อาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า	114
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	118
สรุปผลการวิจัย	118
อภิปรายผลการวิจัย	124
ข้อเสนอแนะ	128
ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย	128
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	132
บรรณานุกรม	133
ภาคผนวก	140
ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์	142
ภาคผนวก ข ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์	154
ภาคผนวก ค ประวัติผู้วิจัย	210

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 กิจกรรมท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศบ้านโป่ง	16
2 ผลการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	45
3 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามอายุ	49
4 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามการตั้งถิ่นฐาน	50
5 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามระยะเวลาที่ย้ายมาอยู่บ้านโป่ง	50
6 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามระดับการศึกษา	51
7 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามอาชีพ	52
8 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามขนาดของครอบครัว	53
9 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามการถือครองที่ดินเพื่อทำ การเกษตร	54
10 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามช่วงรายได้	55
11 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามการเป็นสมาชิกกลุ่ม	56
12 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามตำแหน่งทางสังคม	56
13 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามการเป็นสมาชิกกลุ่มการ ท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ	57
14 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามการฝึกอบรมเกี่ยวกับโครงการ ท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ	57
15 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามระยะเวลาในการเข้าร่วม โครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ	58
16 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามการติดต่อเจ้าหน้าที่โครงการ ท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ	59
17 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามแหล่งรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับ โครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ	60
18 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามการเป็นสมาชิกกลุ่มโครงการ ส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า	62
19 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามการใช้ที่ดินในการปลูก เบญจมาศ	62

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
20 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามการฝึกอบรมเกี่ยวกับโครงการ ส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า	63
21 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามระยะเวลาในการเข้าร่วม โครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า	64
22 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามการติดต่อเจ้าหน้าที่โครงการ ส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า	64
23 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามแหล่งรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับ โครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า	66
24 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ วางแผนการจัดการแหล่งท่องเที่ยว	69
25 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามการมีส่วนร่วมในการดำเนิน กิจกรรมการจัดการแหล่งท่องเที่ยว	71
26 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามการมีส่วนร่วมในการรับ ผลประโยชน์จากโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ	73
27 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามการมีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผลการจัดการแหล่งท่องเที่ยว	75
28 ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ให้ข้อมูลที่เข้าร่วมโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ	77
29 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการ วางแผนการปลูกดอกเบญจมาศ	79
30 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ปลูกดอกเบญจมาศเพื่อการค้า	81
31 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามการมีส่วนร่วมในการรับ ผลประโยชน์	83
32 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามการมีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผลโครงการ	85

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
33 ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ให้ข้อมูลที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า	86
34 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ	87
35 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ	88
36 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ	89
37 ความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของครอบครัวกับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ	90
38 ความสัมพันธ์ระหว่างการตั้งถิ่นฐานกับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ	91
39 ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ถือครองกับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ	92
40 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ	93
41 ความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับข่าวสารกับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ	94
42 ความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งทางสังคมกับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ	95
43 ความสัมพันธ์ระหว่างการติดต่อกับเจ้าหน้าที่โครงการกับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ	96
44 ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์การฝึกอบรมกับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ	97
45 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า	98
46 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า	99

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
47 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า	100
48 ความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของครอบครัวกับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า	101
49 ความสัมพันธ์ระหว่างการตั้งถิ่นฐานกับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า	102
50 ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ทำการเกษตรกับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า	103
51 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า	104
52 ความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับข่าวสารกับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า	105
53 ความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งทางสังคมกับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า	106
54 ความสัมพันธ์ระหว่างการติดต่อกับเจ้าหน้าที่โครงการกับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า	107
55 ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์การฝึกอบรมกับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า	108
56 ปัญหาในการเข้าร่วม โครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศและโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า	115

สารบัญตาราง (ต่อ)

[illegible]

สารบัญตาราง (ต่อ)

[illegible]

สารบัญตาราง (ต่อ)

[illegible]

สารบัญตาราง (ต่อ)

[illegible]

สารบัญตาราง (ต่อ)

[illegible]

สารบัญตาราง (ต่อ)

[illegible]

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
134 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิต เบญจมาศด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จำแนกตามการได้รับ ข่าวสาร	193
135 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิต เบญจมาศด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลจำแนกตามการได้รับ ข่าวสาร	194
136 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิต เบญจมาศด้านการมีส่วนร่วมโดยรวม จำแนกตามการได้รับข่าวสาร	194
137 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จำแนกตามตำแหน่งทางสังคม	195
138 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน จำแนกตามตำแหน่งทางสังคม	195
139 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ จำแนกตามตำแหน่งทางสังคม	196
140 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล จำแนกตามตำแหน่งทางสังคม	196
141 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ ด้านการมีส่วนร่วมโดยรวม จำแนกตามตำแหน่งทางสังคม	197
142 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิต เบญจมาศด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จำแนกตามตำแหน่งทางสังคม	197
143 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิต เบญจมาศด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน จำแนกตามตำแหน่งทางสังคม	198
144 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการผลิตเบญจมาศด้านการ มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ จำแนกตามตำแหน่งทางสังคม	198
145 จำนวนและร้อยละระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล จำแนกตามตำแหน่งทางสังคม	199

สารบัญตาราง (ต่อ)

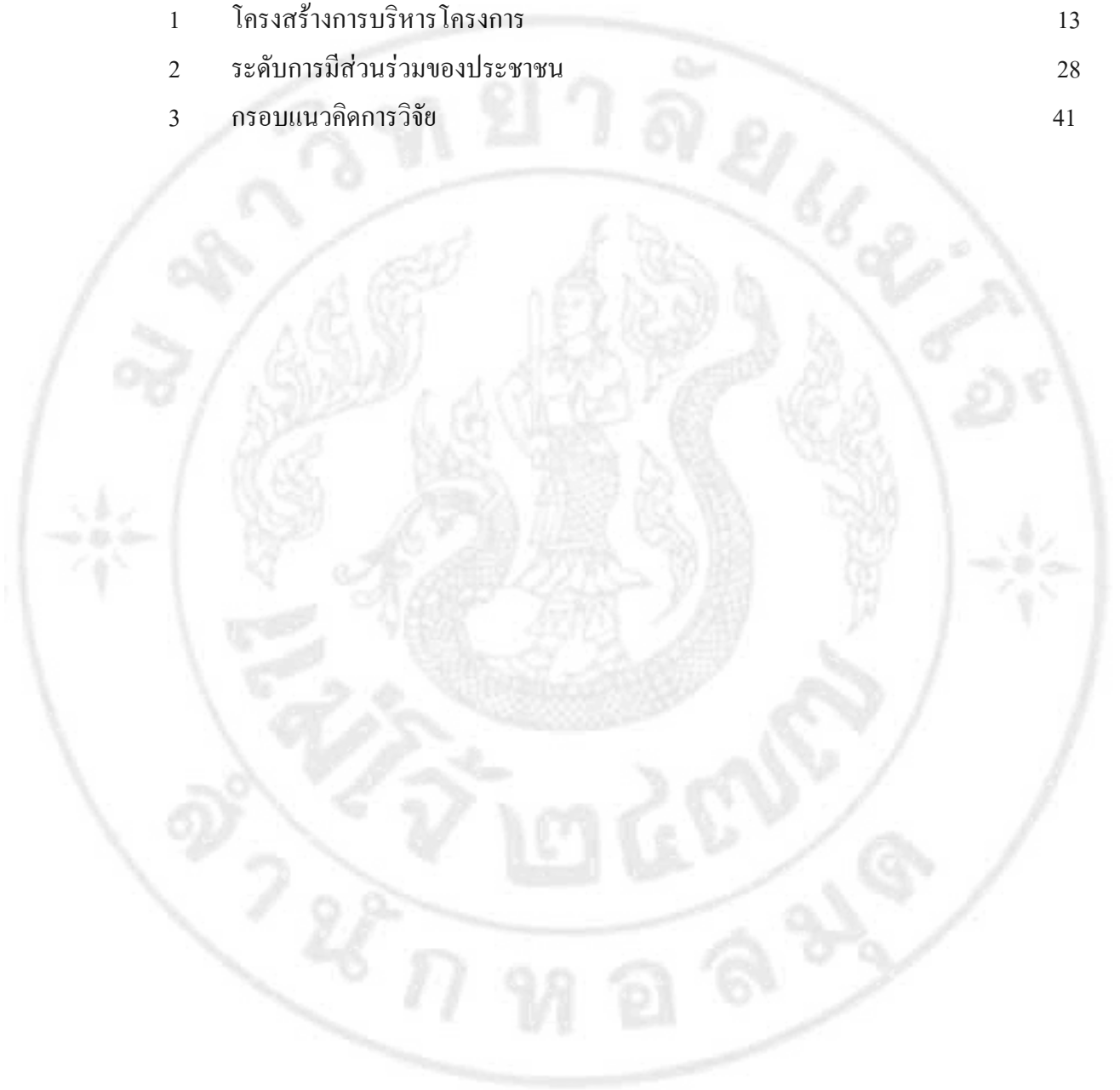
[illegible]

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
159 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลจำแนกตามประสบการณ์การฝึกอบรม	206
160 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศด้านการมีส่วนร่วมโครงการ จำแนกตามประสบการณ์การฝึกอบรม	206
161 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จำแนกตามประสบการณ์การฝึกอบรม	207
162 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ จำแนกตามประสบการณ์การฝึกอบรม	207
163 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน จำแนกตามประสบการณ์การฝึกอบรม	208
164 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ จำแนกตามประสบการณ์การฝึกอบรม	208
165 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล จำแนกตามประสบการณ์การฝึกอบรม	209
166 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศด้านการมีส่วนร่วมโดยรวม จำแนกตามประสบการณ์การฝึกอบรม	209

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	โครงสร้างการบริหารโครงการ	13
2	ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน	28
3	กรอบแนวคิดการวิจัย	41

บทที่ 1

บทนำ

(INTRODUCTION)

จังหวัดเชียงใหม่มีสภาพพื้นที่เหมาะสมกับการเกษตร มีป่าไม้ซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดต้นน้ำหลายสาย โดยลุ่มน้ำห้วยโจ้ก็เป็นลุ่มน้ำหนึ่งที่มีน้ำไหลตลอดปี เมื่อวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2521 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้มีพระราชกระแสรับสั่งให้สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้หาเส้นทางเพื่ออนุรักษ์ต้นน้ำห้วยโจ้และพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเพาะปลูกในฤดูแล้งแก่ราษฎรในบริเวณใกล้เคียง เพื่อให้เป็นไปตามพระราชประสงค์ โดยประสานงานกับสำนักงานชลประทานที่ 1 จังหวัดเชียงใหม่ สำรวจสภาพทั่วไปและแหล่งน้ำทราบว่าห้วยโจ้เป็นแหล่งน้ำที่ราษฎรในพื้นที่ 3 ตำบล คือ ตำบลหนองหาร ตำบลป่าไผ่ และตำบลเมืองเลน อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ใช้น้ำเพื่อการบริโภคและเพาะปลูก โดยครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 8,200 ไร่ การพัฒนาป่าไม้และสิ่งแวดล้อมอื่นๆ ต้องใช้ทรัพยากรสูงโดยเฉพาะการสร้างอ่างหรือฝายซึ่งไม่คุ้มกับการลงทุน เนื่องจากมีงบประมาณจำกัด จึงได้ขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานของภาครัฐและเอกชน จัดกิจกรรมที่พอจะทำได้ ต่อมาเมื่อวันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2521 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ไปยังพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยโจ้ และได้มีพระราชกระแสรับสั่งให้กรมชลประทานพิจารณาสร้างอ่างเก็บน้ำในบริเวณต้นน้ำเพื่อเป็นแหล่งอุปโภคบริโภคและทำการเกษตรของราษฎร ต่อมาเมื่อวันที่ 28 ตุลาคม พ.ศ. 2534 สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ ได้ออกสำรวจพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่ามีราษฎรบุกรุกและทำการลักลอบตัดไม้มากยิ่งขึ้น สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้เกรงว่าจะไม่เหลือป่าไม้ที่เป็นต้นน้ำลำธาร จึงได้ริเริ่มโครงการอนุรักษ์ศึกษา และพัฒนาป่าบ้านโป่งขึ้น โดยได้รับอนุมัติให้ใช้พื้นที่จากกรมป่าไม้เพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ให้เป็นไปตามแนวพระราชดำริ โดยส่งเสริมอาชีพให้ราษฎรบริเวณพื้นที่ป่าและพื้นที่ใกล้เคียง ต่อมาเมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2538 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้มีพระกระแสรับสั่งให้กรมชลประทานสนับสนุนทางด้านอุปกรณ์เครื่องสูบน้ำพลังน้ำ เพื่อปรับระดับพลังน้ำตามความเหมาะสม จัดพื้นที่อ่าง ห้วยโจ้เพื่อให้ราษฎรมีแหล่งน้ำสำหรับเพาะปลูก เลี้ยงปลา และเลี้ยงสัตว์ มีการปลูกหญ้าแฝกบริเวณอ่างเก็บน้ำห้วยโจ้ไม่ให้น้ำดินถูกกัดเซาะ เป็นการอนุรักษ์ดิน และน้ำ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ได้จัดกองทุนปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติฯ และกองทุนอนุรักษ์ป่าบ้านโป่ง เพื่อนำดอกผลจากกองทุนมาเป็นทุนในการ

ดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในพื้นที่ให้เป็นไปตามแนวทางพระราชดำริ (เพ็ญรัตน์ หงษ์วิทยากร และ เยาวินิตย์ ธาราฉาย, 2539: 3-4)

โครงการพัฒนาบ้านโป่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตั้งอยู่ ณ บริเวณหมู่ที่ 6 ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ อยู่ห่างจากมหาวิทยาลัยแม่โจ้ไปทางทิศ ตะวันออกเฉียงเหนือประมาณ 6 กิโลเมตร ส่วนทิศเหนือและทิศตะวันตกติดกับป่าสงวนแห่งชาติ สันทราย และด้านทิศใต้ติดต่อกับบ้านทุ่งยาว ทิศตะวันตกติดต่อบ้านแม่เตาไหและบ้านทุ่งรกฟ้า พื้นที่ตั้งชุมชนเป็นที่ราบเชิงเขาติดกับบริเวณผืนป่าอนุรักษ์ที่สมบูรณ์ (มนัส สุกลักขณ์, 2543: 4-5) โครงการพัฒนาบ้านโป่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นศูนย์รวมของโครงการหลักที่แบ่งตาม เขตพื้นที่ ได้แก่ (1) โครงการอนุรักษ์ศึกษาและพัฒนาบ้านโป่ง มีพื้นที่ 3,686 ไร่ ประกอบด้วย โครงการย่อยต่างๆ ได้แก่ โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชฯ โครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติ ฯ และโครงการอนุรักษ์ดินและน้ำ (2) โครงการอุทยานการเกษตรและฟาร์มมหาวิทยาลัย มีพื้นที่ ทั้งหมด 907 ไร่ ประกอบด้วยโครงการรวบรวมและอนุรักษ์พันธุกรรม ไม้ผล โครงการปลูก หนุ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำตามพระราชดำริ เป็นต้น (3) โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ราษฎร ตั้งอยู่บนเนื้อที่ 216 ไร่ ประกอบด้วยโครงการปลูกไม้โตเร็ว โครงการส่งเสริมอาชีพการ ผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า โครงการศึกษาการแปรรูปผลผลิตในท้องถิ่นและโครงการเลี้ยงกวาง นับว่าหมู่บ้านโป่งเป็นหมู่บ้านที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์และมีโครงการพัฒนาต่าง ๆ ที่ กล่าวมาเหมาะที่จะจัดวางแผนการบริหารจัดการชุมชนให้มีศักยภาพในการพัฒนาโครงการให้ถูก ทิศทาง โดยการเน้นโครงการพัฒนาอาชีพที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของราษฎร โดยเฉพาะ โครงการส่งเสริมอาชีพการปลูกเบญจมาศเพื่อการค้า และโครงการการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ เนื่องจากเป็นโครงการที่เป็นประโยชน์และมีผลต่อการดำเนินชีวิตราษฎรโดยตรง (วาริ ระหงษ์, 2540: 6)

โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ในโครงการพัฒนาบ้านโป่ง อันเนื่องมาจาก พระราชดำริ ซึ่งมหาวิทยาลัยแม่โจ้ได้เข้าไปส่งเสริมร่วมกับราษฎรบ้านโป่ง โดยเริ่มดำเนิน โครงการการปลูกดอกเบญจมาศเพื่อการค้า ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533 และดำเนินมากระทั่งถึงปัจจุบัน รวมทั้งการจัดตั้งโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงอนุรักษ์ขึ้นมา โดยเน้นการรวมกลุ่ม และพยายามให้ ราษฎรในหมู่บ้านเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการเพื่อที่จะร่วมแสดงความคิดเห็นในการตัดสินใจ การปฏิบัติงาน การรับผลประโยชน์ และการติดตามประเมินผล รวมทั้งร่วมในการแก้ไขปัญหาที่ เกิดขึ้นภายในโครงการ การศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของราษฎรต่อโครงการพัฒนาบ้านโป่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จะทำให้ได้ข้อมูลที่สามาถจะนำมาเป็นพื้นฐานในการพัฒนากิจกรรม

ในโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศครบวงจร และโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ ให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

ปัญหาการวิจัย

(Research Problem)

ในอดีตปัญหาของราษฎรในชนบทไทยนั้นมียุ่่มากมายซึ่งมีความแตกต่างกันไป แต่ที่สำคัญและคล้ายคลึงกันคือความล้าหลังทางเศรษฐกิจและความยากจน ซึ่งเป็นผลอันสืบเนื่องมาจากการพัฒนา ซึ่งผลก็คือการพัฒนาเศรษฐกิจก่อให้เกิดผลร้ายต่อสังคมและนำไปสู่ปัญหาสังคมอันไม่พึงประสงค์หลายประการ (เสนห์ จามริก, 2537: 124) แนวทางในการแก้ไขปัญหาที่ผ่านมามุ่งเน้นเอาวัตถุหรือปริมาณเป็นเกณฑ์วัดความสำเร็จ จึงก่อให้เกิดการพัฒนาและการแก้ปัญหาที่เรียกว่า “เศรษฐกิจดี สังคมมีปัญหา การพัฒนาไม่ยั่งยืน” (วัชรีย์ พุ่มทอง และธีระพงษ์ มาลัยทอง, 2544: 3-6) ซึ่งให้ความสำคัญกับคุณภาพชีวิตและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์น้อยเกินไป

อันมีผลต่อเนื่องไปถึงความเสื่อมโทรมของคุณภาพชีวิต และเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ราษฎรในชนบท ไม่สามารถพัฒนาเพื่อพึ่งตนเองได้อย่างแท้จริง ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะมาบทวนและ แก้ปัญหาใหม่ โดยเฉพาะโครงการพัฒนาของรัฐบาล ซึ่งพยายามหีบยื่นให้กับราษฎร และเปิดโอกาสให้แสดงความสามารถในการพัฒนาท้องถิ่นด้วยตนเอง (local self development)

เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการพัฒนา แต่ในทางปฏิบัติจริงการมีส่วนร่วมของราษฎรในท้องถิ่นยังขาดซึ่งความสามารถในการตัดสินใจ การแสดงความคิดเห็นและการเป็นตัวของตัวเอง ซึ่งในส่วนมากการวางแผนพัฒนาโครงการต่างๆ มักถูกกำหนดโดยเจ้าหน้าที่ หรือนักคิดที่อยู่ภายนอกชุมชน (outsider) เป็นลักษณะของการวางแผนจากข้างบน (ปรีชญา เวสารัชช์, 2539: 40) ซึ่งสอดคล้องกับ Turton (1987) อ้างใน สมภพ คชินธรนันท์ (2541: 21-24) ที่กล่าวไว้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นของเมืองไทยนั้นประสบความล้มเหลวในลักษณะของปัจจัยภายใน (internal) ซึ่งได้แก่ การขาดจิตสำนึกในการเป็นเจ้าของโครงการพัฒนาต่าง ๆ ในชุมชนของตัวเอง เนื่องจากหน่วยงานของรัฐเป็นผู้กำหนดนโยบายหรือโครงการพัฒนาต่าง ๆ นอกจากนี้ประชาชนในท้องถิ่นมักจะเชื่อถือ และให้ความเคารพต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ ถ้าหากเขาไม่ได้มีส่วนร่วมในโครงการ เขามีความเชื่อว่าคนอื่นหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐก็สามารถดำเนินการต่อไปได้ ซึ่งก็อาจจะทำให้ การมีส่วนร่วมไม่เกิดการระดมสมองอย่างทั่วถึงและแท้จริง

จากปัญหาที่ได้กล่าวมาข้างต้น รวมทั้งการดำเนินวิถีชีวิตของราษฎรภายในชุมชนบ้านโป่ง มีความผูกพันกับโครงการพัฒนาอาชีพที่ทางมหาวิทยาลัยแม่โจ้ส่งเสริม จึงมีความจำเป็นที่ราษฎรจะเข้ามาร่วมมือกัน เพื่อที่จะช่วยกันพัฒนาอาชีพและการบริหารจัดการโครงการ

อย่างมีส่วนร่วม ปัญหาที่เกิดขึ้นจะต้องรีบศึกษา ถ้าหากปล่อยไว้ปัญหาจะเกิดความรุนแรง ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องศึกษาว่าราษฎรมีส่วนร่วม ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด เพื่อที่จะนำข้อมูลมาปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาโครงการให้ดียิ่งขึ้นต่อไป ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาถึงระดับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการปฏิบัติงาน การรับผลประโยชน์ และการติดตามและประเมินผล รวมถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของราษฎรใน โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ในพื้นที่โครงการพัฒนาบ้านโป่ง อันเนื่องมาจาก พระราชดำริ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า และโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ ซึ่งได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ขนาดของครอบครัว การถือครองที่ดินเพื่อทำการเกษตร ประสบการณ์การฝึกอบรม รายได้ การตั้งถิ่นฐาน การได้รับข้อมูลข่าวสาร ตำแหน่งทางสังคม และการติดต่อกับเจ้าหน้าที่โครงการ ข้อมูลซึ่งได้มาจากการศึกษาวิจัยจะได้นำเป็นแนวทางในการวางแผนปรับปรุงแก้ไข อันจะเป็นแนวทางในการพัฒนาอาชีพให้แก่ราษฎรภายในพื้นที่โครงการ และชุมชนใกล้เคียงให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

(Objectives of the Study)

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของราษฎรต่อโครงการพัฒนาบ้านโป่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของราษฎร ในโครงการพัฒนาบ้านโป่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
2. ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการพัฒนาอาชีพ ซึ่งได้แก่โครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ และโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า
3. ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการพัฒนาอาชีพ ซึ่งได้แก่ โครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศและโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

(Expected Results)

1. ผู้บริหารโครงการพัฒนาบ้านโป่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องจะได้ทราบถึงลักษณะการมีส่วนร่วม และปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของราษฎรต่อโครงการพัฒนาบ้านโป่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

2. ทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นอันจะสามารถนำผลการศึกษาไปใช้วางแผนการดำเนินงานเพื่อพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมโครงการพัฒนาอาชีพในโครงการพัฒนาบ้านโป่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้ต่อไป
3. ผู้ที่สนใจสามารถใช้ผลการศึกษานี้ เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการพัฒนาอาชีพในโครงการพัฒนาบ้านโป่งอันเนื่องมาจากพระราชดำริได้ต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

(Scope of the Study)

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคือราษฎรที่เป็นหัวหน้าครอบครัวที่อาศัยอยู่ในพื้นที่โครงการพัฒนาบ้านโป่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านโป่ง หมู่ที่ 6 ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 144 คน จากประชากรทั้งสิ้น 225 คน และข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ จะได้จากการสัมภาษณ์โดยอาศัยแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือโดยจะจัดเก็บข้อมูลในช่วงระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ. 2547 ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2547

การศึกษานี้ครอบคลุมถึงการมีส่วนร่วมและปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม รวมถึงปัญหาของราษฎรต่อการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า และโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศในพื้นที่โครงการพัฒนาบ้านโป่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

(Operational Definition of Terms)

ราษฎร หมายถึง ประชากรที่เป็นหัวหน้าครอบครัวที่อาศัยอยู่ในพื้นที่โครงการพัฒนาบ้านโป่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ กลุ่มตัวอย่างที่สุ่มได้มาจากราษฎรหัวหน้าครอบครัวในพื้นที่บ้านโป่ง หมู่ที่ 6 ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 144 คน จากประชากรทั้งสิ้น 225 คน

โครงการพัฒนาบ้านโป่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ หมายถึง โครงการที่มหาวิทยาลัยแม่โจ้ร่วมกับราษฎรชุมชนบ้านโป่ง ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ดำเนินงานตามแนวพระราชดำริ ได้แก่ โครงการพื้นที่ป่าอนุรักษ์เพื่อการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ โครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศและโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า

การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่ราษฎรในพื้นที่โครงการพัฒนาบ้านโป่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีส่วนร่วมใน 4 ลักษณะดังนี้ คือ (ก) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (ข) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (ค) การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์ และ (ง) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลในกิจกรรมโครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ได้แก่ โครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าและโครงการการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ การวัดการมีส่วนร่วมใช้ระดับค่าคะแนน 5 ระดับ โดยให้กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลระบุข้อเท็จจริง ของตนต่อการมีส่วนร่วม คือ มีส่วนร่วม “มากที่สุด” คะแนนเท่ากับ 5 มีส่วนร่วม “มาก” คะแนนเท่ากับ 4 มีส่วนร่วม “ปานกลาง” คะแนน เท่ากับ 3 มีส่วนร่วม “น้อย” คะแนนเท่ากับ 2 และ มีส่วนร่วม “น้อยที่สุด” คะแนนเท่ากับ 1

(ก) **การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ** หมายถึง ร่วมปรึกษาหารือ พุดคุยถึงข้อมูลในการที่จะช่วยกันวางแผนการปลูกเบญจมาศ การดูแลรักษาเบญจมาศ และร่วมคิดในการวางแผนโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ ร่วมเสนอทางออกหรือทางเลือกเพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ

(ข) **การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ** หมายถึง การร่วมพิจารณาดำเนินการในกิจกรรมโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าและโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ

(ค) **การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์** หมายถึง ราษฎรได้รับประโยชน์จากกิจกรรมโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ และกิจกรรมโครงการโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตดอกเบญจมาศเพื่อการค้า

(ง) **การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล** หมายถึง การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานกิจกรรมโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าและโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ พิจารณาผลดีและผลเสีย และปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้น

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม หมายถึง ลักษณะที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตดอกเบญจมาศเพื่อการค้าและโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศในพื้นที่โครงการพัฒนาบ้านโป่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ขนาดของครอบครัว อาชีพ รายได้ การถือครองที่ดิน การได้รับข้อมูลข่าวสาร ตำบล อำเภอ จังหวัด การตั้งถิ่นฐาน การติดต่อกับเจ้าหน้าที่โครงการ ประสบการณ์การฝึกอบรมและการเป็นสมาชิกกลุ่ม

ระดับการศึกษา หมายถึง วุฒิสองสุดที่ผู้ให้ข้อมูลได้ศึกษาเล่าเรียนในสถาบันการศึกษาต่างๆ ทั้งของรัฐและเอกชน

ขนาดครอบครัว หมายถึง จำนวนบุคคลที่อาศัยอยู่ในครอบครัวของผู้ให้ข้อมูล
ปัจจุบัน

อาชีพ หมายถึง อาชีพที่ได้ประกอบในการเลี้ยงชีพตนเองและครอบครัว

รายได้ หมายถึง รายได้ทั้งหมดของราษฎรจากการประกอบอาชีพในรอบ 1 ปี

การถือครองที่ดินเพื่อทำการเกษตร หมายถึง ลักษณะการถือครองที่ดินทั้งหมด
ทั้งรูปแบบที่มี เอกสารสิทธิในที่ดินและไม่มีเอกสารสิทธิ

การได้รับข้อมูลข่าวสาร หมายถึง จำนวนความถี่ (ครั้ง) ในรอบ 1 ปี ที่ราษฎร
ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการร่วมกิจกรรมท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศและโครงการส่งเสริมอาชีพการ
ผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าในโครงการพัฒนาบ้านโป่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จากแหล่งข่าวสาร
ต่าง ๆ เช่น ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อนบ้าน เจ้าหน้าที่โครงการ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ และแหล่งข่าวสารอื่นๆ
เช่น เอกสารสิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น

ตำแหน่งทางสังคม หมายถึง ตำแหน่งทางสังคมที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ
ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน อบต. กรรมการสภาตำบล กรรมการกลุ่มเกษตรกร กรรมการฌาปนกิจ
หรือตำแหน่งที่ถูกเลือกโดยสังคมในชุมชนนั้นๆ เป็นต้น

การตั้งถิ่นฐาน หมายถึง การตั้งถิ่นฐานโดยกำเนิดหรือการอพยพเข้ามาอยู่ในพื้นที่
โครงการพัฒนาบ้านโป่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ นับเป็นจำนวนปี

การติดต่อกับเจ้าหน้าที่โครงการ หมายถึง จำนวนครั้งที่ราษฎรผู้ให้ข้อมูล มีการ
พบปะพูดคุย ปฐกษา และประชุมกับเจ้าหน้าที่โครงการในรอบ 1 ปี

ประสบการณ์การฝึกอบรม หมายถึง จำนวนครั้งที่ราษฎรผู้ให้ข้อมูลที่เคยผ่าน
การฝึกอบรมใน โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ อันได้แก่ โครงการส่งเสริมอาชีพ
การผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า และโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ

การเป็นสมาชิกกลุ่ม หมายถึง การที่ราษฎรเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ได้แก่
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร กลุ่มสหกรณ์การเกษตร กลุ่มธนาคารเพื่อการเกษตร
และสหกรณ์ กลุ่มผู้ใช้น้ำ กลุ่มอนุรักษ์ป่าบ้านโป่ง เป็นต้น

บทที่ 2

การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง

(REVIEW OF RELATED LITERATURE)

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของราษฎรต่อโครงการพัฒนาบ้านโป่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ผู้วิจัยได้ตรวจเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นพื้นฐานประกอบการอ้างอิงเอกสาร โดยครอบคลุมเนื้อหาดังต่อไปนี้

โครงการพัฒนาบ้านโป่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

- โครงการพื้นที่ป่าอนุรักษ์ เพื่อการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ
- ชมรมการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศบ้านโป่ง
- โครงการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า

ความหมาย แนวความคิด ขั้นตอน วิธีการ รูปแบบ ขอบเขต และการมีส่วนร่วมของราษฎร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของราษฎร

ปัญหาและอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของราษฎร

โครงการพัฒนาบ้านโป่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ พร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปพระราชทานปริญญาบัตร ณ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2538 ทอดพระเนตรป่าสงวนแห่งชาติ ป่าสันทราย และโครงการพัฒนาบ้านโป่งอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และโครงการอนุรักษ์ พันธุกรรมพืชฯ ได้มีพระราชดำริเกี่ยวกับงานปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติ อนุรักษ์ป่าไม้ ชลประทาน ทฤษฎีใหม่ งานส่งเสริมอาชีพหรืองานบริการวิชาการแก่ชุมชน ซึ่งมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ได้ดำเนินการโครงการตามแนวพระราชดำริ ดังนี้

1. โครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติฯ ดำเนินการเมื่อปี พ.ศ. 2537 – 2540

1.1 ป่าสงวนแห่งชาติป่าสันทราย ซึ่งเป็นโครงการพัฒนาบ้านโป่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวนพื้นที่ 900 ไร่ ประกอบด้วย ป่าไม้พระราชทาน ได้แก่ ไม้ยางนา

ไม้แดง ป่าไม้เศรษฐกิจ ได้แก่ ตะเคียนทอง พะยอม อินทนิลบก อินทนิลน้ำ ตะแบก ไทร ประดู่ และ พยุง ป่าไม้กินได้ ได้แก่ จี่เหล็กบ้าน จี่เหล็กอเมริกัน ชงโค สมอ มะขามป้อม สะตอ ผักหวาน ชะอม และป่าไม้ผล ได้แก่ มะม่วง ลำไย ลิ้นจี่ มะพร้าว ส้ม

1.2 บริเวณอ่างเก็บน้ำแม่नाป่าก ตำบลแม่หอพระ อำเภอแม่แตง จังหวัด เชียงใหม่ พื้นที่ทั้งหมด 2,500 ไร่ ดำเนินการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติฯ แล้ว จำนวน 800 ไร่ ส่วนที่เหลืออีก 1,700 ไร่ จัดเป็นป่าอนุรักษ์

1.3 โครงการอุทยานเกษตรและฟาร์มมหาวิทยาลัย อำเภอพร้าว จังหวัด เชียงใหม่ จำนวน 1,000 ไร่ ซึ่งดำเนินการปลูกแล้ว จำนวน 150 ไร่ ส่วนที่เหลือ จะดำเนินการให้ แล้วเสร็จภายใน ปี พ.ศ. 2542

2. โครงการปลูกป่าเสริมและอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ให้มีสภาพที่สมบูรณ์ ตลอดจนป้องกันไฟป่า

2.1 บริเวณโครงการพัฒนาบ้านโป่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริมหาวิทยาลัย แม่โจ้ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวนพื้นที่ 3,686 ไร่ ซึ่งได้รับการอนุมัติจากกรมป่าไม้ ให้มหาวิทยาลัยแม่โจ้ดูแลรักษาป่า อนุรักษ์ป่าไม้ และต้นน้ำ

2.2 บริเวณโครงการอุทยานเกษตรและฟาร์มมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวนพื้นที่ 2,667 ไร่ ซึ่งได้รับอนุมัติจากกรมส่งเสริมสหกรณ์ ให้มหาวิทยาลัยแม่โจ้ดูแลรักษาป่าไม้ ปลูกป่าถาวรฯ และปลูกป่าไม้ผล เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ สมาชิกนิคมสหกรณ์พร้าว อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่

3. การบริการวิชาการเกษตร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2526-2537 มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ได้ดำเนินการจัดการอบรม และแนะนำวิชาการเกษตรหลายด้าน ทั้งเกี่ยวกับพืชสวน พืชไร่ ไม้ดอก รวมถึงปลูกฝังให้เกษตรกรรู้จักคุณค่าของป่าไม้

4. งานวิจัยเพื่อบริการชุมชนมหาวิทยาลัยแม่โจ้ได้ดำเนินการศึกษาวิจัยหลายด้าน ได้แก่ โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช โครงการทฤษฎีใหม่ โครงการปลูกป่าไม้ผลโครงการปลูกป่า ถาวรเฉลิมพระเกียรติฯ โครงการปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษโครงการเลี้ยงกวางเพื่อผลิต เนื้ออ่อน และโครงการส่งเสริมการปลูกไม้ดอกเบญจมาศเพื่อการค้า เป็นต้น (วาริ ระหงษ์, 2540: 6-8)

สถานที่ตั้งโครงการพัฒนาบ้านโป่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

โครงการพัฒนาบ้านโป่งฯ ตั้งอยู่ที่บ้านโป่ง หมู่ที่ 6 ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ห่างจากมหาวิทยาลัยแม่โจ้ไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือประมาณ 6 กิโลเมตร

ทิศเหนือ และทิศตะวันตกติดเขตป่าสงวนแห่งชาติสันทราย ส่วนทิศใต้ติดต่อบ้านทุ่งยาว และทิศตะวันตกติดต่อบ้านแม่เตาไห และบ้านทุ่งรกฟ้า

ลักษณะพื้นที่โครงการพัฒนาบ้านโป่งอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

และสภาพภูมิประเทศ

พื้นที่โครงการฯ มีทั้งหมด 3 พื้นที่ ได้แก่ พื้นที่ 907 ไร่ 20 ตารางวา, พื้นที่ 216 ไร่ 1 งาน 30 ตารางวา และพื้นที่ 3,686 ไร่ รวมเป็นพื้นที่ทั้งหมด 4,809 ไร่ 1 งาน 50 ตารางวา สภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นลูกคลื่นลอนลาด มีความลาดชัน 5-8 และ 2.5 เปอร์เซ็นต์ มีพื้นที่ 3,686 ไร่ ที่เป็นหินเขา ความลาดชันสูง 16-35 เปอร์เซ็นต์ ความสูงที่ระดับน้ำทะเลเฉลี่ยในรอบปี 25.8 มิลลิเมตร อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยในเดือนเมษายน 35.8 องศาเซลเซียส ต่ำสุดในเดือนมกราคม ประมาณ 13.2 องศาเซลเซียส มีปริมาณน้ำฝนโดยเฉลี่ย 1,139.6 มิลลิเมตร สภาพดินเป็นดินร่วนปนทราย ระบายน้ำได้ดี มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

วัตถุประสงค์ของโครงการพัฒนาบ้านโป่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

โครงการพัฒนาบ้านโป่งอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นสถานที่อนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรป่าไม้ของต้นน้ำห้วยแม่ใจ เป็นสถานีสันทนสุนส่งเสริมอาชีพ เกษตรกรรม และอาชีพอื่นๆ ให้แก่ราษฎร เป็นสถานีวิจัยฝึกอบรมการเกษตร ฝึกงานและอื่นๆ ให้แก่เกษตรกร นักศึกษาและประชาชนทั่วไป เป็นสถานที่สนับสนุนการพัฒนาวิชาการเกษตร แก่หน่วยงานต่างๆ เป็นสถานที่สร้างรายได้และเผยแพร่ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยแม่ใจ (วาริ ระหงษ์, 2540: 6-8)

อัตรากำลังของโครงการพัฒนาบ้านโป่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

อัตรากำลังของโครงการฯ ได้แก่ อาจารย์ 4 ตำแหน่ง (ช่วยราชการ) นักวิชาการ 1 ตำแหน่ง (ช่วยราชการ) ลูกจ้างเงินงบประมาณ 8 อัตรา และ ลูกจ้างเงินรายได้ 12 อัตรา

ในพื้นที่โครงการพัฒนาบ้านโป่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำรินั้นมีโครงการย่อยหลายโครงการ แต่โครงการที่มีผลต่อการดำรงชีพของราษฎรในพื้นที่โดยตรง และเป็นโครงการที่เป็นจุดเริ่มต้นของโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ ได้แก่ โครงการพื้นที่ป่าอนุรักษ์เพื่อการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ และเป็นผลสืบเนื่องของการตั้งชมรมการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศบ้านโป่งขึ้นมา รวมทั้งการก่อตั้งโครงการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าขึ้นมา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

โครงการพื้นที่ป่าอนุรักษ์ เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ความเป็นมา

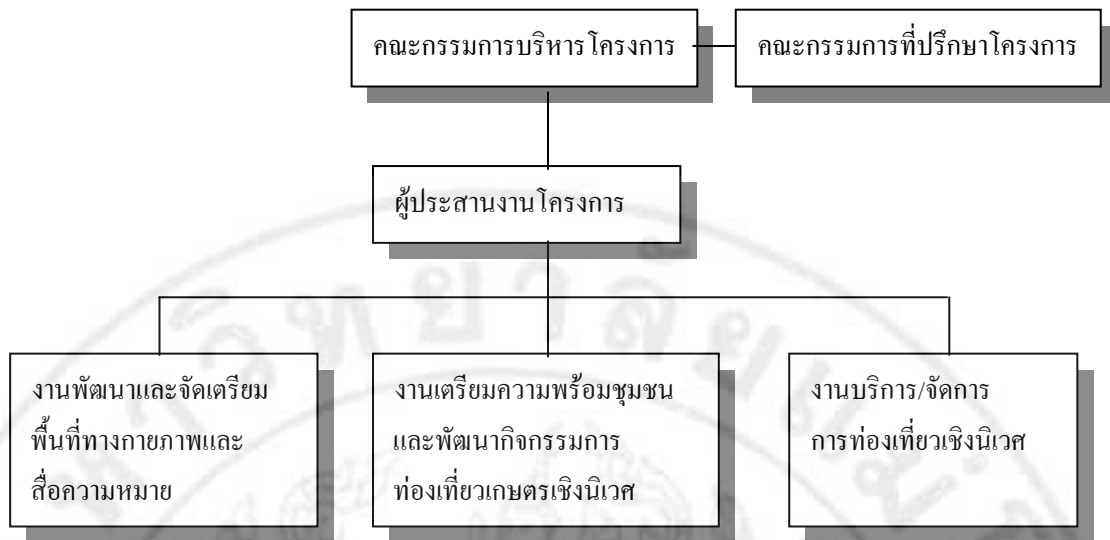
โครงการพื้นที่ป่าอนุรักษ์ เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตั้งอยู่บนพื้นที่บริเวณใกล้กับที่ตั้งชุมชนบ้านโป่ง เป็นที่ราบเชิงเขา ติดกับบริเวณผืนป่าอนุรักษ์จำนวน 3,689 ไร่ ที่กรมป่าไม้มอบให้มหาวิทยาลัยแม่โจ้ดูแล ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับระบบนิเวศวิทยาป่าไม้ และการวิจัยเพื่ออนุรักษ์พันธุ์กรรมพืช ประชาชน ชาวหมู่บ้านโป่งประกอบอาชีพการเกษตรเป็นหลัก และมหาวิทยาลัยแม่โจ้ได้ดำเนินงานโครงการพัฒนาบ้านโป่ง ซึ่งเป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในการพัฒนาอาชีพเกษตรกร เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติควบคู่กันไป บริเวณพื้นที่ป่าอนุรักษ์เหล่านี้นับว่าเป็นผืนป่าอนุรักษ์ที่สมบูรณ์ และเป็นแหล่งต้นน้ำห้วยใจ โดยมีตาน้ำผุดที่ชาวบ้านเรียกว่า “ห้วยโป่ง” ซึ่งเป็นบริเวณกว้างและมีพืชน้ำนานาชนิด ตามระบบนิเวศในผืนป่าเป็นป่าเบญจพรรณที่มีพืชหลากหลายชนิด โดยเฉพาะพืชผัก และพืชสมุนไพร จึงนับว่าเป็น “ซูเปอร์มาร์เก็ต” ของชาวบ้านโป่งมาโดยตลอด โครงการพัฒนาบ้านโป่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้ส่งเสริมชาวบ้านให้ทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ ลดการใช้สารเคมี มีการปลูกผักปลอดสารพิษ ไม้ผล และการปลูกไม้ดอกเป็นการค้า ซึ่งมีผลให้ชาวบ้าน มีรายได้สูงขึ้นและมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น ในต้นฤดูหนาวและตลอดฤดูหนาวแปลงผลิตไม้ดอกจะบานสะพรั่งมีสีสันต่างๆ เต็มหุบเขารายล้อมด้วยขุนเขาหมื่น ซึ่งนับได้ว่ามีทัศนียภาพที่งดงาม นอกจากนี้ ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ยังมีวัดโบราณ ชื่อ “วัดดอยแท่นพระผาหลวง” ที่เชื่อกันว่าสร้างในสมัยพระเจ้า กือนา เมื่อ 600-700 ปีมาแล้ว ปัจจุบันชาวบ้านยังใช้เป็นศาสนสถาน ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาและจุดพบวัตถุเครื่องใช้ในสมัยโบราณมากมาย ซึ่งนับได้ว่าชุมชนแห่งนี้มีศักยภาพที่จะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมชุมชนอย่างยั่งยืน (วาริ ระหงษ์, 2540: 9)

มหาวิทยาลัยแม่โจ้ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของป่าอนุรักษ์ วัฒนธรรมความเป็นมาของชุมชน รวมทั้งความเชื่อมโยงสัมพันธ์ของการท่องเที่ยวกับการเกษตร จึงส่งเสริมการพัฒนาการเกษตรแบบท่องเที่ยวเชิงนิเวศภายใต้โครงการส่งเสริมเกษตรและนิเวศสัญจรแม่โจ้ (Maejo Agro-Ecotour) ซึ่งเน้นการพัฒนาการเกษตรที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่น ตลอดจนการจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคมและความงามทางสุนทรียภาพ ในขณะที่สามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและระบบ

นิเวศน์ได้ ดังนั้นมหาวิทยาลัยแม่โจ้ สาขาพัฒนาการท่องเที่ยวและภาควิชาภูมิทัศน์และอนุรักษ์
สิ่งแวดล้อม จึงได้ จัดทำโครงการพัฒนาพื้นที่บ้านโปง เพื่อการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศขึ้น เพื่อ
สนองความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยเน้นการท่องเที่ยวเกษตรและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
ควบคู่กันไป ซึ่งการท่องเที่ยวตามโครงการนี้จะรูปแบบการท่องเที่ยวที่ช่วยส่งเสริมอาชีพ
การเกษตร การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมพื้นบ้าน อีกทั้งเป็นเครื่องมือสำคัญอย่าง
หนึ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน (sustainable development) ของประเทศ
ต่อไป

วัตถุประสงค์ของโครงการพื้นที่ป่าอนุรักษ์เพื่อการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ

1. เพื่อจัดเตรียมพื้นที่ในบริเวณชุมชน และป่าบ้านโปงให้สามารถบริการ
นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ecotourists) มาศึกษาแลกเปลี่ยนความรู้ในระบบเชิงนิเวศและวัฒนธรรมชุมชน
โดยจัดสร้างศูนย์บริการนักท่องเที่ยว เส้นทางเดินชมและศึกษาธรรมชาติและนันทนาการ สถานที่
พักผ่อน รวมทั้งสื่อความหมายธรรมชาติและวัฒนธรรมในพื้นที่ชุมชนและตามเส้นทางเดินธรรมชาติ
2. จัดตั้งความพร้อมของชุมชน เพื่อเปิดโอกาสให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในกิจกรรม
การบริการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ โดยพัฒนาความรู้ ทักษะ การบริหารจัดการ กิจกรรมการ
ท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศให้สามารถดำเนินกิจกรรมการบริการได้ด้วยตนเอง อันเป็นการพัฒนา
เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
3. เพื่อสนับสนุนนโยบายรัฐบาล และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ที่ต้องการ
ให้การท่องเที่ยว เป็นเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยไม่ให้กระทบกระเทือน
ต่อสภาพแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติและวัฒนธรรม (มิ่งขวัญ แสงสุวรรณ, 2545: 158-160) ดังแสดง
ในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 โครงสร้างการบริหารโครงการ

ที่มา: มิ่งขวัญ แสงสุวรรณ (2545: 18)

ชมรมการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศบ้านโป่ง

ความเป็นมา

บ้านโป่งเป็นชุมชนที่มีความสงบสุข มีทรัพยากรธรรมชาติเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ และควรค่าแก่การอนุรักษ์ไว้เพื่อการศึกษาเรียนรู้และกิจการอื่นๆ ชาวบ้านโป่งร่วมกับสาขาพัฒนาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ช่วยกันคิดที่จะอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวไว้และเป็นการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้แก่ชุมชน ชาวบ้านโป่งจึงได้ร่วมกันจัดตั้งชมรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบ้านโป่งขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้บริการท่องเที่ยวแก่คนทั่วไปที่สนใจในการท่องเที่ยว พักผ่อนหย่อนใจ และต้องการได้รับความรู้ที่เกิดจากทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม การทำมาหากิน วิถีชีวิต ภูมิปัญญาพื้นบ้าน และประเพณีต่าง ๆ ในท้องถิ่นแห่งนี้

การดำเนินกิจกรรมของชมรม

ชมรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศบ้านโป่งได้เริ่มดำเนินการให้บริการนำเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 จนถึงปัจจุบัน นักท่องเที่ยวที่เข้ามาในชุมชนจะเป็นการศึกษา

ธรรมชาติ เป็นกลุ่มนักเรียนที่มาเข้าค่ายพักแรม นักศึกษาเข้ามาศึกษากิจกรรมการท่องเที่ยว มีนักท่องเที่ยวที่เป็นกลุ่มประชาคมผู้ดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มาศึกษาดูงาน รวมทั้งกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เป็นคณาจารย์จากต่างจังหวัด และมีนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศบ้านโป่งจะมีวิธีการดำเนินการเตรียมการต้อนรับนักท่องเที่ยว โดยการที่ประธานชมรมจะเรียกคณะกรรมการเข้าประชุมวางแผนในการรับนักท่องเที่ยวเมื่อมีผู้ติดต่อเข้ามา จากนั้นจะแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ โดยแบ่งเป็นฝ่ายต้อนรับ มัคคุเทศก์ ฝ่ายอาหาร จัดสถานที่ การทำงานทุกครั้งจะมีการช่วยเหลือกันเป็นอย่างดี การต้อนรับนักท่องเที่ยวจะเริ่มจาก การจัดเตรียมสถานที่บริเวณที่ทำการชมรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศบ้านโป่ง บริเวณโรงเรียนบ้านโป่ง และอาคารฟาร์มมหาวิทยาลัยแม่โจ้ เมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางมาถึงทางฝ่ายต้อนรับจะนำเข้าไปในอาคารเอนกประสงค์ และคล้องพวงมาลัยดอกไม้มัด จากนั้นทางฝ่ายประชาสัมพันธ์จะกล่าวต้อนรับ แนะนำคณะกรรมการ และสถานที่เชิญชวนรับประทานอาหาร จากนั้นมัคคุเทศก์จะนำนักท่องเที่ยวนั่งรถไฟล้อย่างเดินทางเข้าไปในชุมชน ผ่านชุมชน เข้าชมการวิจัยกวางเขาอ่อน ชมแปลงไม้ดอก เข้าชมป่าสมุนไพร และเข้าสู่ป่าอนุรักษ์ ซึ่งมีระบบนิเวศวิทยาที่สมบูรณ์ มีจุดที่น่าสนใจในบริเวณนี้ ซึ่งเรียกว่า เส้นทางเดินธรรมชาติ “ปง” ธรรมชาติมอบให้ ซึ่งจัดสร้างขึ้นโดยมหาวิทยาลัยแม่โจ้ และชุมชนบ้านโป่ง โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (มิ่งขวัญ แสงสุวรรณ, 2545: 141-145)

ชมรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศบ้านโป่ง ได้จัดรายการนำเที่ยวโดยคิดค่าบริการ 4 รายการ ดังนี้

รายการนำเที่ยวที่ 1 ไป-กลับ ไม่พักค้างคืน/ครึ่งวัน ตามกิจกรรมการท่องเที่ยว อัตราค่าบริการ 70 บาท/คน (ค่านำเที่ยวและค่าอาหาร ไม่รวมค่ายานพาหนะ)

รายการนำเที่ยวที่ 2 ไป-กลับ ไม่พักค้างคืน/ 1 วัน ตามกิจกรรมการท่องเที่ยวและกิจกรรมตกปลา เข้าร่วมกิจกรรมสำคัญของหมู่บ้าน ค่าบริการ 170 บาท/คน (ค่านำเที่ยว อาหารกลางวัน อาหารเย็น ชมการแสดงวัฒนธรรมพื้นเมือง)

รายการนำเที่ยวที่ 3 พักค้างคืน 1 วัน 1 คืน ตามกิจกรรมการท่องเที่ยวและกิจกรรมประเพณีของหมู่บ้าน ชมการแสดงดนตรีพื้นเมืองโดยชาวบ้าน อัตราค่าบริการ 270 บาท/คน (ค่านำเที่ยว อาหารกลางวัน อาหารเย็นแบบขันโตก การแสดงดนตรีพื้นเมือง ค่าที่พักแบบพักร่วมกับชาวบ้านและอาหารเช้า)

รายการนำเที่ยวที่ 4 พักค้างคืน 1 วัน 1 คืน ตามกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงจักรยาน เที่ยวชมศึกษาธรรมชาติ กิจกรรมตกปลา เข้าร่วมกิจกรรมประเพณีของหมู่บ้าน ชมการสาธิตการเกษตร ชมการแสดงดนตรีพื้นเมืองโดยชาวบ้าน อัตราค่าบริการ 270 บาท/คน (ค่านำเที่ยว

ค่าบริการอื่น ได้แก่ ค่าเช่าจักรยานคันละ 20 บาท/ครั้งวัน คันละ 30 บาท/ 1 วัน
ค่าตกปลา นำเบ็ดมาเองคันละ 20 บาท/ 1 วัน

การจัดสรรรายได้ของชมรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะจัดสรรรายได้เข้าชมรม 10% และจ่ายให้มัคคุเทศก์คนละ 100 บาท จ่ายให้นักดนตรีพื้นเมืองคนละ 100 บาท จ่ายให้นักแสดงคนละ 100 บาท กลุ่มสตรีแม่บ้าน ผู้รับผิดชอบทำอาหารจะมีรายได้ต่อการทำอาหารคนละ 200 บาท / คน จ่ายค่ารถยนต์นำเที่ยวคันละ 100 บาท

ชมรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศบ้านโป่งได้เริ่มดำเนินการให้บริการนำเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวตั้งแต่ พ.ศ. 2542 จนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2547) นักท่องเที่ยวที่เข้ามาในชุมชนจะเป็นการศึกษารวมชาติ เป็นกลุ่มนักเรียนที่มาเข้าค่ายพักแรม นักศึกษาเข้ามาศึกษากิจกรรมการท่องเที่ยว มีนักท่องเที่ยวที่เป็นกลุ่มประชาคม ผู้ดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มาศึกษาดูงาน รวมทั้งกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เป็นคณาจารย์จากต่างจังหวัด และมีนักท่องเที่ยวที่เป็นชาวต่างประเทศซึ่งเข้ามาศึกษาโดยผ่านทางมหาวิทยาลัยแม่โจ้การดำเนินการของชมรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศบ้านโป่งจะมีวิธีการดำเนินการเตรียมการต้อนรับนักท่องเที่ยว โดยการที่ประธานชมรมจะเรียกคณะกรรมการเข้าประชุมวางแผนในการรับนักท่องเที่ยวเมื่อมีผู้ติดต่อเข้ามา จากนั้นจะแบ่งหน้าที่รับผิดชอบโดยแบ่งเป็น ฝ่ายต้อนรับ มัคคุเทศก์ ฝ่ายอาหาร จัดสถานที่ การทำงานทุกครั้งจะมีการช่วยเหลือกันเป็นอย่างดี โดยฝ่ายที่รับผิดชอบทำอาหารจะทำอาหารให้คณะกรรมการรับประทานด้วย

การต้อนรับนักท่องเที่ยวจะเริ่มจากการจัดเตรียมสถานที่บริเวณที่ทำการชมรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศบ้านโป่ง บริเวณโรงเรียนบ้านโป่ง และอาคารฟาร์มมหาวิทยาลัยแม่โจ้เมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางมาถึง ทางฝ่ายต้อนรับจะนำเข้าไปภายในอาคารเอนกประสงค์ และคล้องพวงมาลัยดอกไม้สด จากนั้นทางฝ่ายประชาสัมพันธ์จะกล่าวต้อนรับ แนะนำคณะกรรมการแนะนำสถานที่ และเชิญชวนรับประทานอาหาร จากนั้นมัคคุเทศก์จะนำนักท่องเที่ยวนั่งรถไฟลอยทางเดินทางเข้าไปในชุมชน ผ่านชุมชน เข้าชมการวิจัยกวางเข่าอ่อน ชมแปลงไม้ดอก เข้าชมป่าสมุนไพร และเข้าสู่ป่าอนุรักษ์ ซึ่งมีระบบนิเวศวิทยาที่สมบูรณ์ มีจุดที่น่าสนใจในบริเวณนี้ซึ่งเรียกว่า เส้นทางเดินธรรมชาติ “ปง” ธรรมชาติมอบให้ ซึ่งจัดสร้างขึ้นโดยมหาวิทยาลัยแม่โจ้และชุมชนบ้านโป่ง โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (มิ่งขวัญ แสงสุวรรณ, 2545: 148–149)

ตารางที่ 1 กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบ้านโป่ง

กิจกรรม	เดือนที่เริ่ม	ฝ่ายรับผิดชอบ	อัตราค่าบริการ
1. เดินป่า (ศึกษาธรรมชาติ)	ทุกฤดูกาล	– มัคคุเทศก์ (ทองสิทธิ์/สมใจ)	– 10 บาท/ครั้ง/คน
2. ร้านอาหาร/ ดนตรี (เพื่อสุขภาพ)	ทุกฤดูกาล	– อนุรักษ์และพัฒนา (แก้ว คำลาพิศ)	– กลางวันมื้อละ 70 บาท/คน – เย็นมื้อละ 100 บาท/คน/มีดนตรี พื้นเมือง (10% เข้าชมรมฯ)
3. ตกปลา ปลานิล ยี่สก ปลาไน ปลาช่อน ปลาน้ำ เตียน	ตุลาคม เป็นต้นไป	– ส่งเสริมและ ประสานงาน (ทองสิทธิ์ มอญแสง)	– 20 บาท/คัน/คน (มีเบ็ดมาเอง) – ค่าบริการเบ็ด 60 บาท/คน/วัน
4. ชม/ศึกษาแปลง พืชเกษตรปลอด สารพิษ/ซื้อสินค้า ปลอดสารพิษ	ตุลาคม เป็นต้นไป	– ส่งเสริมและ ประสานงาน (ทองสิทธิ์ มอญแสง)	– อิ่มละ 20 บาท – ซื้อราคาขายส่ง
5. Home Stay	ทุกฤดูกาล	– ส่งเสริมและ ประสานงาน (ทองสิทธิ์ มอญแสง)	– 1 คืน+อาหารเช้า ราคา 150 บาท
6. ประเพณีไหว้ ศาลหอบง	16 เมษายน	– มัคคุเทศก์ (ทองสิทธิ์/สมใจ)	

กิจกรรม	เดือนที่เริ่ม	ฝ่ายรับผิดชอบ	อัตราค่าบริการ
7. ทำนา	มิถุนายน-ตุลาคม	– มัคคุเทศก์ (สนใจ)	
– ดำนา	กรกฎาคม		
– เกี่ยวข้าว	ตุลาคม		
8. ดูนก	ทุกฤดูกาล	– มัคคุเทศก์ (ทองสิทธิ์/สนใจ)	– 10 บาท/คน/อยู่ในมัคคุเทศก์/ครั้ง
9. ชมแปลงไม้ดอก	พฤศจิกายน – มีนาคม	– มัคคุเทศก์ ทองสิทธิ์/สนใจ	
10. ชมวัด ดอยแท่น พระผาลวง	ทุกฤดูกาล	– มัคคุเทศก์ (สนใจ)	
11. ประเพณีเดิน ขึ้นดอยแท่น พระผาลวง	มีนาคม ขึ้น 15 ค่ำ	– มัคคุเทศก์ (สนใจ)	
12. ขายของที่ระลึก	ทุกฤดูกาล	– กลุ่มแม่บ้าน	– ราคายุติธรรม
13. จี๊กรยาน (ท่องเที่ยว/ ศึกษารธรรมชาติ)	ตุลาคม-เมษายน	– มัคคุเทศก์ (ทองสิทธิ์/สนใจ)	
14. แคมป์	ตุลาคม-เมษายน	– ส่งเสริม ประสานงาน (ทองสิทธิ์)	

ที่มา: มิ่งขวัญ แสงสุวรรณ (2545: 158-160)

คณะกรรมการชมรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบ้านโป่ง

คณะกรรมการชมรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบ้านโป่งประกอบไปด้วย สมาชิกทั้งหมด

10 คน ดังนี้

1. นายวันชัย	นันท์พัฒน์	ประธาน
2. นายบุญธรรม	ปงหาญ	รองประธาน
3. นายสมบุญ	เพชรพิชัย	รองประธาน
4. นายพงศ์ศักดิ์	วงศ์สถาน	เลขานุการ
5. นายสมฤทธิ์	กองคำ	ผู้ช่วยเลขานุการ
6. นายแก้ว	คำลาพิศ	กรรมการฝ่ายอนุรักษ์และพัฒนา
7. นายสมใจ	ปงหาญ	กรรมการฝ่ายพัฒนาและจัดการนำเที่ยว
8. นายทองสิทธิ์	มอญแสง	กรรมการฝ่ายส่งเสริมและประสานงาน
9. นายดวงแก้ว	ชะจ่อม	กรรมการฝ่ายบริหารและจัดการ
10. นางมิ่งขวัญ	แดงสุวรรณ	กรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ

บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการชมรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบ้านโป่ง มีดังนี้

1. การกำหนดมาตรการ และกิจกรรมต่างๆ ในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในตำบลป่าไผ่
2. ประสานงานการทำงานร่วมกับหน่วยงานของราชการ ในการดำเนินงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
3. รณรงค์ การส่งเสริมและสร้างสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมแก่ชุมชน
4. การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนปลูกต้นไม้และปลูกป่าชุมชน
5. การส่งเสริมให้ความรู้ ความเข้าใจ ในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
6. เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน และชุมชนในตำบลป่าไผ่ด้านการอนุรักษ์ และป้องกันดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กิจกรรมการท่องเที่ยวที่น่าสนใจ

กิจกรรมท่องเที่ยวของชมรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบ้านโป่งประกอบด้วยกิจกรรมที่น่าสนใจ ดังนี้

1. เยี่ยมชมหมู่บ้านและวัฒนธรรมล้านนา พิพิธภัณฑสถานและวัฒนธรรมการเกษตร โครงการพัฒนาบ้านโป่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ วัดคอยแท่นพระผาลวง ชื่อของที่ระลึก ผลิตภัณฑ์การเกษตรปลอดสารพิษ
2. เดินชมศึกษาธรรมชาติ ศึกษาพันธุ์ไม้และระบบนิเวศ ดูนก แมลง ผีเสื้อ ต้นไม้มหัศจรรย์ ถ้ำวัลย์ชัย หัตถกรรมชาติ ปลูกชนโรง และสวนสมุนไพร
3. ตกปลาอ่างเก็บน้ำห้วยไจ้

กล่าวโดยสรุปโครงการป้อนูรักษ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จัดตั้งขึ้นมาโดยมหาวิทยาลัยแม่โจ้ สาขาวิชาพัฒนาการท่องเที่ยวและภาควิชาภูมิทัศน์และสิ่งแวดล้อม จัดทำโครงการพัฒนาบ้านโป่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ขึ้นมา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เตรียมพื้นที่บริเวณป่าชุมชนและป่าบ้านโป่ง เพื่อให้บริการนักท่องเที่ยว 2) จัดตั้งความพร้อมของชุมชนให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในกิจกรรมการบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และ 3) เพื่อสนับสนุนนโยบายรัฐบาล ด้วยวัตถุประสงค์ข้างต้น ทางมหาวิทยาลัยแม่โจ้ จึงร่วมกับราษฎรในชุมชนบ้านโป่งจัดตั้งชมรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ขึ้นมาเพื่อเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้และให้บริการแก่นักท่องเที่ยวด้านความรู้ที่เกิดจากธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมชุมชน โดยใช้กิจกรรมทางธรรมชาติที่ใช่ป่าไม้เป็นหัวใจในการท่องเที่ยว ผสมผสานกับวัฒนธรรมชุมชนในการดำเนินกิจกรรมไว้ต้อนรับนักท่องเที่ยวตลอดทั้งปี

โครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า

โครงการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าได้ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2535 โดยมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ได้ส่งเสริมอาชีพราษฎรในหมู่บ้านบ้านโป่ง โดยให้ทดลองปลูกไม้ดอกสายพันธุ์เบญจมาศ มีชาวบ้านที่เริ่มทำการทดลองปลูกจำนวน 9 คน บริเวณโครงการพระราชดำริ ซึ่งมีพื้นที่ 10 ไร่ การจำหน่ายไม้ดอกจะจำหน่ายบริเวณศาลาอ่างเก็บน้ำ ต่อมาได้มีการปลูกมากขึ้น โดยราษฎรได้ซื้อพันธุ์จากโครงการพระราชดำริ ซึ่งให้คนงานของโครงการเป็นผู้เพาะพันธุ์จำหน่ายให้ชาวบ้าน จากรายได้ที่สามารถส่งเสริมให้เศรษฐกิจดีขึ้น ทำให้ชาวบ้านรวมกลุ่มกันเพื่อติดต่อพ่อค้าให้มารับซื้อ ซึ่งมีการประกันราคาไม้ดอกด้วย

การปลูกไม้ดอก

นางณัฐกานต์ วงศ์สถาน ชาวบ้านที่ได้ประกอบอาชีพการปลูกไม้ตัดดอกได้เล่าให้ฟังถึงความเป็นมาของการปลูกไม้ตัดดอกว่า ได้เกิดจากการรวมกลุ่มปลูกในโครงการพัฒนาบ้านโป่งอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยมีนายบุญธรรม ปงหาญ เป็นผู้ประสานงานและคอยดูแลไม้ดอกที่ปลูกจะมีพันธุ์เรแกน สีขาว สีแดง สีเหลือง พันธุ์พม่า โดยโครงการพัฒนาบ้านโป่งอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จะให้คนงานเพาะต้นกล้าขายให้ในราคาต้นละ 1 บาท เมื่อถึงเวลาที่จะจำหน่ายก็จะจำหน่ายเป็นกลุ่ม โดยมีการประกันราคา และมีพ่อค้ามารับซื้อถึงสถานที่ที่ทางโครงการจัดเตรียมไว้ให้สมาชิกนำมาจำหน่าย

สำหรับวิธีการปลูกดอกนั้น นายถนอม วิริยา สมาชิกผู้ปลูกดอกได้เล่าให้ฟังว่าการปลูกจะเริ่มในเดือนสิงหาคม ต้องเตรียมแปลงขนาดกว้าง 1.30 เมตร ยาว 25 เมตร ใน 1 แปลงจะปลูกได้ 1,000 ต้น แปลงที่ปลูกต้องมีการเตรียมดินให้พร้อม โดยการใส่ปุ๋ยคอก จากนั้นนำต้นกล้ามาปลูก เมื่อปลูกได้ 3-5 วัน ก็ให้แสงสว่างเพื่อยืดเวลาการออกดอก โดยใช้หลอดไฟหลอดกลมให้แสงสว่าง ในช่วงนี้ในหมู่บ้านโป่งบริเวณโครงการพัฒนาบ้านโป่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ และบ้านของชาวบ้านที่มีการปลูกดอกจะสว่างไสวด้วยแสงไฟดวงมาก เป็นเวลา 30-40 วัน ชาวสวนต้องรดน้ำอย่างสม่ำเสมอในช่วง เช้า-เย็น ชาวบ้านที่ปลูกไม้ประดับเป็นรายได้เสริมจะรีบตื่นแต่เช้าตรู่เพื่อรดน้ำและในช่วงเย็นหลังเลิกงานก็ต้องรีบรดน้ำในช่วงเย็นอีกครั้งหนึ่ง ชาวบ้านจะต้องพ่นยาฆ่าแมลงเพื่อกำจัดศัตรูพืช รวมทั้งการใส่ปุ๋ยทุก ๆ 5 วัน เมื่อปลูกไว้จนต้นเจริญเติบโตสูงประมาณ 80 เซนติเมตร จะต้องใช้ตาข่ายจึงบนแปลงทำเป็นช่องเพื่อป้องกันไม่ให้ต้นไม้ดอกล้ม และจะต้องเด็ดใบและดอกที่ไม่สมบูรณ์ออกทิ้ง ซึ่งจะทำให้ดอกที่เหลือได้รับสารอาหารอย่างพอเพียง เมื่อถึงเดือนพฤศจิกายนไม้ดอกจะเริ่มเจริญเต็มที่ จะมีสีต้นสวยงามเป็นทุ่งไม้ดอก ชาวบ้านจะเริ่มตัดดอกขายเป็นรุ่น ๆ จะหมดในช่วงเดือนมีนาคม การตัดจะตัดยาวประมาณ 90 เซนติเมตร นำมาห่อด้วยกระดาษ น้ำหนักประมาณ 9 ชีด เรียกว่า 1 กำ ส่งขายให้พ่อค้าที่มารับในช่วงเช้าที่โครงการพัฒนาบ้านโป่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ชาวบ้านจะตัดในช่วงเย็น โดยเมื่อตัดเสร็จแล้ว ในช่วงกลางคืนทุกคนในครอบครัวและเพื่อนบ้านก็จะช่วยกันห่อดอกไม้ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่สมาชิกในครอบครัวทุกคนจะช่วยเหลือกัน

สำหรับการรวมกลุ่มของชาวบ้านได้เลือกตั้งคณะกรรมการบริหารงาน ดังนี้

1. นายบุญธรรม	ปงหาญ	ประธาน
2. นายแก้ว	ชะจ่อม	เหรัญญิก
3. นายถนอม	วิริยา	เลขานุการ

4. นายดวงฤทธิ์	บุญกล้า	ประชาสัมพันธ์
5. นายใจคำ	ขยัน	กรรมการ

นายบุญธรรม ปงหาร ประธานกลุ่มผู้ปลูกไม้ดอก เป็นผู้ริเริ่มก่อตั้งกลุ่มคนแรก และดำเนินการจนถึงปัจจุบัน เป็นผู้มีบทบาทในการติดต่อประสานงานขอรับงบประมาณ สนับสนุนจากมหาวิทยาลัยแม่โจ้ อบต.ป่าไผ่ และเป็นผู้ติดต่อพ่อค้าให้มารับซื้อดอกของกลุ่มผู้ปลูก ไม้ดอกโดยไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง ทำให้ชาวบ้านได้จำหน่ายไม้ดอกในราคาที่ดี ไม่ต้องเสีย ผลประโยชน์

นายดวงแก้ว จะจ่อม มีบทบาทในการเก็บเงินที่ได้รับการสนับสนุน และเก็บเงิน ที่ได้รับจากสมาชิกกลุ่มผู้ปลูกไม้ดอก

นายถนอม วิริยา เลขานุการ มีหน้าที่บันทึกรายรับ รายจ่ายของกลุ่ม นำเสนอ ผลการดำเนินการของกลุ่มต่อที่ประชุม

นายดวงฤทธิ์ บุญกล้า ประชาสัมพันธ์ มีหน้าที่ให้ข่าวสารแก่สมาชิก

นายใจคำ ขยัน กรรมการ มีหน้าที่ดูแลความเรียบร้อยทั่วไป

กฎระเบียบของกลุ่มผู้ปลูกไม้ดอก

1. สมาชิกต้องจ่ายเงินมัดจำ 1,000 บาท เพื่อรับกล้าไม้ดอกจากโครงการพัฒนา บ้านโป่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
2. สมาชิกต้องปลูกดอกบริเวณโครงการพัฒนาบ้านโป่ง อันเนื่องมาจาก พระราชดำริ โดยดำเนินการเตรียมแปลง เตรียมดินเอง
3. ปุ๋ย และยาฆ่าแมลงให้สมาชิกจัดหาซื้อเอง
4. เมื่อไม้ดอกเจริญเติบโต สามารถจำหน่ายได้ให้ตัดและจำหน่ายรวมกลุ่มตาม ราคาที่พ่อค้าประกันราคา ห้ามนำไปจำหน่ายที่อื่น
5. ให้หักเงินเข้ากองทุนของกลุ่ม กำละ 1 บาท
6. สมาชิกต้องมีความซื่อสัตย์ ช่วยเหลือกันในกลุ่ม

กล่าวโดยสรุป โครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า ก่อตั้งเมื่อปี 2535 โดยมีมหาวิทยาลัยแม่โจ้เข้ามาส่งเสริม มีสมาชิกในการก่อตั้ง 9 คน โดยใช้ที่ดินของโครงการฯ จำนวน 10 ไร่ และดำเนินโครงการกระทั่งปัจจุบัน โดยคณะกรรมการกลุ่ม มีการจัดตั้งกฎ ระเบียบ และแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ เพื่อที่จะให้สมาชิกแก้ปัญหาาร่วมกัน

ความหมาย แนวความคิด ขั้นตอน วิธีการ รูปแบบ และขอบเขตการมีส่วนร่วม ของราษฎร

ความหมายของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของประชาชน (people participation) เป็นคำที่นิยมใช้กันมากในปัจจุบันทั้งในวงวิชาการและวงราชการ โดยถูกนำมาใช้ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) แต่เนื่องจากว่า นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้แตกต่างกันหลายความหมาย และที่ผ่านมารัฐบาลได้นำเอาความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนใช้เป็นเครื่องมือในการให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรม หรือโครงการที่เจ้าหน้าที่รัฐกำหนดขึ้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจในความหมายของการมีส่วนร่วมอย่างถูกต้องและตรงกัน จึงควรที่จะศึกษาความหมายของการมีส่วนร่วม ที่ได้มีผู้ให้ความหมายไว้แตกต่างกัน ดังต่อไปนี้

กรณีศึกษา ชุมชน (2524: 11) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า “การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง ความร่วมมือของประชาชนไม่ว่าของปัจเจกบุคคล หรือกลุ่มคนที่เห็นพ้องต้องกัน และเข้าร่วมรับผิดชอบเพื่อดำเนินการพัฒนา และเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ต้องการ โดยกระทำผ่านกลุ่มองค์กรเพื่อให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์” ในขณะที่ Erwin (1976) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจแก้ปัญหาของตนเอง ร่วมใช้ความคิดสร้างสรรค์ ร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสม และสนับสนุน ติดตามผลการปฏิบัติขององค์กร และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ในทำนองเดียวกัน พัทธเวช สืบแสง (2526: 35) กล่าวถึง การมีส่วนร่วมในการพัฒนา เป็นการกระตุ้นให้ประชาชนตระหนักถึงสถานการณ์ของเขา ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ภายใต้การดำเนินการของประชาชนเอง ในขณะที่ นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2527: 183) ได้ให้ความหมายสอดคล้องกันว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจและอารมณ์ของบุคคลหนึ่ง ในสถานการณ์กลุ่ม การเกี่ยวข้องดังกล่าว เป็นเหตุเร้าใจให้มีการกระทำให้เกิดการบรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้นๆ มา ในขณะที่ ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2527: 6-7) ได้กล่าวถึง กระบวนการที่รัฐส่งเสริม ชักนำ สนับสนุน และสร้างโอกาสให้กับประชาชนในชุมชน ทั้งในรูปส่วนบุคคล กลุ่มคน ชุมชน สมาคม มูลนิธิ และองค์กรอาสาสมัครรูปแบบต่างๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายการพัฒนา ได้แก่ ร่วมทำการศึกษา ปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ร่วมคิดสร้างรูปแบบ และวิธีการพัฒนา เพื่อแก้ไข และ ลดปัญหาของชุมชน ร่วมวางแผนนโยบายโครงการ เพื่อจัดและแก้ไขปัญหา ให้ตอบสนอง

ความต้องการของชุมชน ร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด ให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ร่วมจัดระบบและปรับปรุงการบริหารการพัฒนา ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ร่วมลงทุนในกิจกรรมของชุมชนตามขีดความสามารถของตนเอง ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการและกิจกรรม ให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ และร่วมควบคุม ติดตามประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการและกิจกรรมที่ได้ทำไว้ จากบุคคลภายนอก หรือองค์กรต่าง ๆ ให้สามารถใช้ประโยชน์ ได้ต่อไป ในขณะที่ อคิน รพีพัฒน์ (2527: 320) ให้ความหมายการมีส่วนร่วมไว้ว่า “ให้ประชาชนเป็นผู้คิดค้นปัญหาเป็นผู้ทำทุกอย่าง ไม่ใช่เรากำหนดไปแล้วว่าให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องใดเรื่องหนึ่งทุกอย่างต้องเป็นเรื่องของประชาชน ที่คิดขึ้นมา” ในทำนองเดียวกัน นำชัย ทนุผล และ สุนิลา ทนุผล (2531: 178) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วม คือกระบวนการที่สมาชิกของชุมชนมีการกระทำออกมาในลักษณะของการทำงานร่วมกันในการที่จะแสดงให้เห็นถึงความต้องการร่วม ความสนใจร่วม และดำเนินการร่วมกัน เพื่อที่จะบรรลุเป้าหมายทางสังคม เศรษฐกิจและการเมือง

สำหรับวันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน (2531: 10-11) ให้ความหมายว่า การมีส่วนร่วม คือการเข้าร่วมอย่างแข็งขัน ของกลุ่มบุคคลผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในทุกๆ ขั้นตอนของโครงการ หรืองานพัฒนาชนบท โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในอำนาจตัดสินใจ และหน้าที่รับผิดชอบของการเข้าร่วมจะเป็นเครื่องประกันว่า สิ่งที่มีส่วนได้ส่วนเสียต้องการมากที่สุด จักได้รับการตอบสนอง และทำให้มีความเป็นไปได้มากขึ้น ผู้เข้าร่วมทุกคนจะได้รับประโยชน์อย่างเสมอหน้ากัน ในขณะที่

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2533: 30) ได้ให้ความหมายของ การมีส่วนร่วม ออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ (1) หมายถึงการมีส่วนร่วมช่วยเหลือโดยความสมัครใจ ในกระบวนการตัดสินใจ และการดำเนินการของโครงการ ตลอดจนร่วมรับผลประโยชน์จากโครงการ และ (2) หมายถึง การที่จะให้ประชาชนมีทั้งสิทธิและหน้าที่ ที่จะพยายามเข้าดำเนินการควบคุมทรัพยากร และระเบียบในสถาบันต่างๆ เพื่อแก้ปัญหาเหล่านั้น ในทำนองเดียวกัน วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2535: 120-124)

กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ประชาชนอาจเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มต้น จนถึงสิ้นสุดโครงการ โดยการเข้ามามีส่วนร่วมในการคิด (thinking) ตัดสินใจ (decision-making) วางแผน (planning) และปฏิบัติงาน (action) หรือเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา (identify problem) วางแผน (planning) การดำเนินงาน (implementation) ประเมินผล (evaluation) และบำรุงรักษา (maintenance) ในอีกแง่หนึ่งของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ อาจอยู่ในระดับหนึ่งหรือหลายระดับ ได้แก่ ตัดสินใจ (decision-making participation) กรอง (screening participation) และรวบรวมข้อมูล (data-collection participation) ส่วนบัวเรศ ประไพโย และคณะ (2538) ได้

กล่าวว่า “การมีส่วนร่วม” หมายถึง กระบวนการที่สมาชิกในกลุ่มมีความสนใจในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป้าหมายที่ต้องการร่วมกัน การเริ่มต้นการมีส่วนร่วมของประชาชนเกิดจากความต้องการภายนอก โดยที่ประชาชนมีศักยภาพพอที่จะ เข้าร่วมในการดำเนินงาน มีความพร้อมที่จะเข้าร่วม มีความประสงค์ที่จะเข้าร่วม และมีอำนาจในการตัดสินใจ ภายนอกเป็นเพียงผู้สนับสนุนและช่วยเหลือเท่านั้น ลักษณะการมีส่วนร่วม ได้แก่ การมีส่วนร่วมในลักษณะกลุ่ม การมีส่วนร่วมในลักษณะโครงการ การมีส่วนร่วมในลักษณะสถาบัน และการมีส่วนร่วมในลักษณะของนโยบาย

จากความหมายของการมีส่วนร่วม ดังกล่าวข้างต้น พอจะสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กระบวนการที่ให้ประชาชนที่มีความเห็นในลักษณะเดียวกันมีแนวความคิดคล้าย ๆ กัน เข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการทำงาน โดยร่วมกันคิด ตัดสินใจ ร่วมลงมือปฏิบัติงาน ร่วมในการรับผลประโยชน์ และร่วมในการติดตามและประเมินผล

ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

“การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ” มาจากคำว่า “Ecotourism” เป็นคำผสมระหว่างคำว่า “Ecology” หมายถึง นิเวศวิทยา และคำว่า “Tourism” หมายถึงการท่องเที่ยวที่ผ่านมา การท่องเที่ยวในทางวิชาการ ได้พยายามบัญญัติศัพท์ภาษาไทยเพื่อใช้แทนคำว่า “Ecotourism” ไว้หลายคำ ได้แก่คำว่า “นิเวศสัญจร” “การท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ” “การท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ” “การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์” “การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ” เป็นต้น แต่คำว่า “การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์” ได้รับความนิยมใช้อย่างแพร่หลายมากกว่าคำอื่น โดยในเบื้องต้น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ใช้คำว่า การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ แทนคำว่า “Ecotourism” ดังปรากฏในเอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับ Ecotourism รวมทั้งนโยบายและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในปี พ.ศ. 2538-2539 ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยด้วย อย่างไรก็ดี ได้มีการประท้วงจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่า การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นคำที่มีความหมายไม่ตรงกับศัพท์ภาษาอังกฤษเดิมคือ “Ecotourism” ดังนั้นการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจึงได้บัญญัติศัพท์คำว่า “การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ” ใช้แทนคำว่า Ecotourism และส่งให้ราชบัณฑิตยสถานพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง โดยมีมุ่งหมายให้คำดังกล่าวเป็นที่สื่อความหมายร่วมกัน ทั้งนี้เพื่อประกาศเป็นนโยบายแห่งชาติต่อไป จนกระทั่งเดือนมิถุนายน 2541 ราชบัณฑิตยสถานได้พิจารณาแล้วมีมติเห็นชอบให้ใช้คำว่า “การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ” แทนคำว่า “Ecotourism” โดยให้เหตุผลว่า เป็นคำที่ถูกต้องตามหลักภาษา และการสื่อความหมายของการท่องเที่ยว เพื่อรักษาระบบนิเวศได้ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2541)

สำหรับสถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2542) ได้ให้ความหมายของ "การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ" ไว้ว่าเป็นการท่องเที่ยวโดยเข้าไปสัมผัสกับธรรมชาติ ซึ่งต้องมีการให้ความรู้ทางด้านนิเวศวิทยาจากผู้ที่มีความรู้ในเรื่องนั้น ๆ อย่างแท้จริง เพื่อให้นักท่องเที่ยวที่เข้าไปมีความรู้เพิ่มขึ้น และปัจจุบันความหมายนี้ยังรวมไปถึงสภาพทางวัฒนธรรม วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่น ความเป็นเอกลักษณ์ในท้องถิ่น ความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น (Endemic) ที่ต้องช่วยกันรักษาการท่องเที่ยวแบบ "Ecotourism" จึงมุ่งเน้นการสัมผัสธรรมชาติและท้องถิ่นอย่างแท้จริง

นอกจากนั้น สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2540: 26-27) ได้สรุปไว้ว่า การดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ "เป็นการท่องเที่ยวด้วยความรับผิดชอบ ไปยังแหล่งธรรมชาติซึ่งอนุรักษ์สภาพแวดล้อม และธำรงไว้ซึ่งความกินดีอยู่ดี ของผู้คนท้องถิ่น และการท่องเที่ยวและเยี่ยมชมอย่างรับผิดชอบต่อสภาพแวดล้อม เพื่อที่จะชื่นชมและเพลิดเพลินกับธรรมชาติ และวัฒนธรรมใด ๆ ที่เกี่ยวข้อง ที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ ที่ได้รับผลกระทบจากผู้มาเยือนในระดับต่ำ เอื้อต่อการมีส่วนร่วมและได้สร้างประโยชน์ทางสังคมเศรษฐกิจ ของผู้คนในท้องถิ่น"

ศูนย์วิจัยป่าไม้ และคณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2538) ได้ทำโครงการศึกษาการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ กรณีภาคใต้ และได้ศึกษาความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากหลายแห่ง ดังนี้

- Hector Ceballors-Lasurain แห่งสหภาพสากลว่าด้วยการอนุรักษ์ (International Union for the Conservation of Nature and Resources-IUCN) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวอีกรูปแบบหนึ่ง ที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อชื่นชม ศึกษา เรียนรู้ และเพลิดเพลินกับทัศนียภาพ พืชพรรณ และสัตว์ป่า ตลอดจนลักษณะทางธรรมชาติ ที่ปรากฏในแหล่งธรรมชาติเหล่านั้น (พจนารถ กริ่งไกร, 2545: 7)

- Elizabeth Boo ให้ความหมายว่า เป็นการท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่เอื้อประโยชน์ต่อการอนุรักษ์อันเนื่องมาจาก การมีรายได้สำหรับการดูแลรักษาพื้นที่ การสร้างงานในชุมชนท้องถิ่น และการสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม (พจนารถ กริ่งไกร, 2545: 7)

- The Ecotourism Society ให้คำนิยามไว้ว่า เป็นการเดินทางท่องเที่ยวที่รับผิดชอบต่อแหล่งธรรมชาติซึ่งมีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นดีขึ้น (พจนารถ กริ่งไกร, 2545: 7)

ในขณะที่สมาคมการท่องเที่ยวอนุรักษ์ธรรมชาติในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ให้ความหมายของ Ecotourism ไว้ว่าเป็นการท่องเที่ยวที่มีจุดมุ่งหมายสู่แหล่งธรรมชาติต่างๆ เพื่อความเข้าใจในวัฒนธรรม และธรรมชาติของสถานที่นั้น โดยไม่รบกวนและเปลี่ยนแปลง สภาพทางชีววิทยาของพื้นที่ รวมทั้งให้ชาวบ้านโดยรอบมีรายได้จากการท่องเที่ยวด้วย (พจนารถ กริ่งไกร, 2545: 7)

แต่สำหรับ นำชัย ทนุผล (2540: 2) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศไว้ว่า เป็นการท่องเที่ยวที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อการเรียนรู้และเข้าใจธรรมชาติวัฒนธรรมเกษตร อันเกิดจากภูมิปัญญา และวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น โดยเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัส กับธรรมชาติ และวัฒนธรรมการเกษตรบนพื้นที่จริง โดยยึดหลักแห่งการเคารพศักดิ์ศรี ของระบบนิเวศ เอื้ออำนวยประโยชน์ และโอกาสทางเศรษฐกิจพร้อมกับการพัฒนาการเกษตร แก่ชุมชนท้องถิ่น เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม จึงจำเป็นต้องเพิ่มกิจกรรม การท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศเข้าไป เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมการเกษตรที่เป็นวิถีชีวิตที่เกิดจาก ภูมิปัญญาท้องถิ่น และสะท้อนให้เห็นถึงเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น ซึ่งวัฒนธรรม การเกษตรจะประกอบไปด้วยกระบวนการผลิต การแปรรูปในแต่ละขั้นตอนการทำการเกษตร จะประกอบไปด้วยหลายอย่าง เช่น ความเชื่อก่อนเริ่มทำการเกษตร เครื่องมือ อุปกรณ์เกี่ยวกับการดูแลรักษา การแปรรูปผลผลิต ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีความหมายและมีค่าอย่างลึกซึ้ง และมีการสืบทอดจากรุ่นหนึ่งไปสู่ อีกรุ่น หนึ่ง จึงถือได้ว่า วัฒนธรรมการเกษตรเป็นอารยธรรมการเกษตรของไทยที่ชาวต่างวัฒนธรรมไม่เคย เห็น ไม่เคยสัมผัส

สำหรับแนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม นั้น นักวิชาการหลายท่านได้ให้ ทรรศนะ ไว้ดังนี้ นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์ (2527: 182-187) สุรินทร์ ชนะทอง (2535: 42-43) บุญชัย เกิดปัญญาววัฒน์ (2535) ชูเกียรติ ลิสุวรรณ (2534 และ 2541) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม ของประชาชนในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนนั้นได้เกิดขึ้นในชุมชนต่าง ๆ ทั่วโลกจะเห็นได้จาก ประเพณีลงแขก ซึ่งมีการปฏิบัติในหมู่ประชากรทั่วโลก การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการ พัฒนารอบครัวและกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ภายในหมู่บ้าน ชุมชน ตลอดจนสังคมนั้น ได้พัฒนาชีวิต และความเป็นอยู่ของมนุษย์ในครอบครัว และสังคมให้เจริญก้าวหน้าเรื่อยมาการมีส่วนร่วมเกิดจาก ความรู้สึก 3 ประการ ดังนี้

1. ความสนใจและความห่วงกังวลร่วมกัน เกิดจากความสนใจ และความห่วงกังวลส่วนบุคคล
2. ความเดือดร้อน และความไม่พึงพอใจ ต่อสถานการณ์ที่เป็นอยู่นั้น ผลักดันให้มุ่งไปสู่การรวมกลุ่ม วางแผน และลงมือกระทำร่วมกัน
3. การตกลงใจร่วมกันที่จะเปลี่ยนแปลงกลุ่ม หรือชุมชน ในทิศทางที่พึงปรารถนาการตัดสินใจร่วมกันนี้ จะต้องรุนแรงมากพอที่จะทำให้เกิดความคิดริเริ่มกระทำที่ตอบสนองความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่ ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้น

วิธีการและขั้นตอนการมีส่วนร่วม

วิธีการและขั้นตอนการมีส่วนร่วมมีหลายวิธีการ และนักวิชาการหลายท่าน ได้เสนอกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่คล้ายกัน ได้แก่ บัณฑิต อ่อนดำ (2533: 100-110) สุนทร สุนนทชัย (ไม่ระบุปีที่พิมพ์: 114-115) ทศนีย์ ไทยภิรมณ์ (2526) เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (2527: 272-273) และประธาน สุวรรณมงคล อ้างใน ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์ (2527: 83) เสนอว่า กระบวนการมีส่วนร่วมเริ่มตั้งแต่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการคิดค้นปัญหา การวางแผนดำเนินกิจกรรมพัฒนาตามแผน และการติดตามประเมินผล โดยที่ Cohen and Uphoff (1977) อ้างใน สมใจ เข้มเจริญ (2531: 8) และองค์การอนามัยโลก อ้างใน อัญชนา นิตินุณ (2543: 20) ได้แบ่งชนิดของการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (decision making) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ การเริ่มตัดสินใจ การดำเนินการตัดสินใจ และ การตัดสินใจปฏิบัติการ (2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (implementation) ประกอบด้วย การสนับสนุนด้านทรัพยากรการบริหาร และการประสานความร่วมมือ (3) การมีส่วนร่วมในการ รับผลประโยชน์ (benefit) ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ ทางด้านสังคม หรือส่วนบุคคล และ (4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (evaluation) ซึ่งทุกขั้นตอนจะมีความสัมพันธ์กัน โดยมุ่งให้ประชาชนเป็นผู้คิดค้นปัญหา เป็นผู้มีบทบาทในทุก ๆ เรื่อง มิได้ให้ประชาชนปฏิบัติในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แต่ทุกอย่างจะต้องเป็นของประชาชน ที่ต้องคิดค้นขึ้นมา

รูปแบบและขอบเขตของการมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วมของประชาชนถือว่ามีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างมาก และในการที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม จำเป็นที่จะต้องมีการให้ข้อมูลข่าวสารที่แท้จริง และถูกต้อง โดยมีการกำหนดขั้นตอนการมีส่วนร่วมอย่างถูกวิธี และมีประสิทธิภาพ โดยขณะที่ กรรณิกา ชมดี (2524: 13) ได้แบ่งรูปแบบของการมีส่วนร่วมออกเป็น การมีส่วนร่วมประชุม

(attendance at meetings) การมีส่วนร่วมออกเงิน (financial contribution) การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการ (membership on committees) การมีส่วนร่วมเป็นผู้นำ (position of leadership) การมีส่วนร่วมสัมภาษณ์ (interviewer) การมีส่วนร่วมเป็นผู้ชักชวน (solicitor) การมีส่วนร่วมเป็นผู้บริโภค (customer) การมีส่วนร่วมเป็นผู้ริเริ่มหรือผู้เริ่ม (entrepreneur) การมีส่วนร่วมเป็นผู้ใช้แรงงานหรือเป็นลูกจ้าง (employee) และการมีส่วนร่วมออกวัสดุอุปกรณ์ (materiel contribution) ในส่วนของ Arnstein (1971) ซึ่งอ้างใน สมภพ คชินธรนันท์ (2541: 21-24) ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนแบ่งออกเป็นระดับ 3 ระดับ ได้แก่ แบบหุ่นส่วนที่ประชาชนมีอำนาจในการเจรจาต่อรองได้ แบบการมอบอำนาจให้ประชาชนมีสิทธิมีเสียง และแบบขั้นสูงสุด คือ ประชาชนมีอำนาจในการตัดสินใจในเรื่องนั้น ๆ เอง รูปแบบดังกล่าว แสดงให้เห็นใน ภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน

ที่มา: (Arnstein, 1971: 70) อ้างใน สมภพ คชินธรนันท์ (2541: 21-24)

สำหรับสุเมธ ทราชแก้ว (2536: 21-24) อธิบายถึงรูปแบบของการมีส่วนร่วมของประชาชน ออกได้เป็น 5 รูปแบบ ได้แก่

1. การรับรู้ข่าวสาร (public information) การมีส่วนร่วมแบบนี้ประชาชนบุคคล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะต้องได้รับการแจ้งให้ทราบถึงรายละเอียดของโครงการ และผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น และทั้งนี้การได้รับแจ้งข่าวสารดังกล่าว จะต้องเป็นการแจ้งก่อนที่จะมีการตัดสินใจดำเนินโครงการ

2. การปรึกษาหารือ (public consultation) เป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมที่มีการจัดการหารือระหว่าง ผู้ดำเนินโครงการกับประชาชนที่เกี่ยวข้องและได้รับผลกระทบ เพื่อที่จะรับฟังความคิดเห็นและตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติม การหารือยังเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการกระจายข้อมูลข่าวสารไปยังผู้ที่ได้รับผลกระทบ เพื่อให้เกิดความเข้าใจโครงการมากขึ้น และหารือเพื่อให้มีการให้ข้อเสนอแนะ เพื่อประกอบทางเลือกในการตัดสินใจ

3. การประชุมรับฟังความคิดเห็น (public meeting) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง คือ ผู้ที่ได้รับผลกระทบ หน่วยงานเจ้าของโครงการ และผู้มีอำนาจการตัดสินใจ ได้ใช้เวทีสาธารณะในการทำความเข้าใจ และค้นหาเหตุผลเพื่อที่จะดำเนินโครงการหรือไม่ดำเนินโครงการในพื้นที่นั้น ๆ

4. การประชุมในระดับชุมชน (community meeting) การจัดการประชุมลักษณะนี้จะต้องจัดขึ้นในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากโครงการ โดยเจ้าของโครงการจะส่งตัวแทนเข้าร่วมเพื่ออธิบายให้ที่ประชุมทราบถึงลักษณะโครงการ และผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ซึ่งหลังจากนั้นก็จะเป็นเรื่องของการซักถามของผู้เข้าร่วม ในประเด็นปัญหาข้อสงสัยต่าง ๆ การประชุมในระดับชุมชน สามารถแบ่งออกเป็น 2 ระบบย่อยคือ

4.1 การประชุมรับฟังความคิดเห็นเชิงวิชาการ (public hearing) บางโครงการมักจะมีข้อโต้แย้งในเชิงวิชาการ จึงจำเป็นที่จะต้องมีการจัดประชุมเชิงเทคนิควิชาการ ซึ่งจัดในที่สาธารณะทั่วไป ผู้เชี่ยวชาญทั้งของโครงการและภาครัฐก็จะเข้าร่วมในการหารือ นั้น ผลการประชุมจะต้องนำเสนอต่อสาธารณะ และผู้เข้าร่วมประชุมต้องได้รับทราบผลดังกล่าวด้วย

4.2 การประชุมรับฟังความคิดเห็นแบบไม่เป็นทางการ (Informal meeting) การประชุมในลักษณะนี้ จะมีขั้นตอนการดำเนินการที่ชัดเจนมากขึ้น และเป็นเวทีในการเสนอข้อมูลจากสองฝ่าย คือเจ้าของโครงการและผู้รับผลกระทบ การประชุมจะต้องเปิดกว้าง และเจ้าของโครงการจะต้องเปิดเผยข้อมูลอย่างไม่มีมีการปิดบัง ทั้งนี้รูปแบบการประชุมนี้ควรจะเป็นในลักษณะที่ไม่เป็นทางการมากนัก การจัดประชุมจึงอาจจัดได้ในเวลาหลายวัน

และไม่จำเป็นว่าจะต้องจัดเพียงครั้งเดียว หรือสถานที่เดียวตลอดไป แต่สามารถเปลี่ยนไปตามพื้นที่โครงการได้ตามความเหมาะสม

5. การร่วมในการตัดสินใจ (decision-making) ถือได้ว่าเป็นเป้าหมายสูงสุดของการมีส่วนร่วมของประชาชนในทางปฏิบัติ ที่จะให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจต่อประเด็นปัญหานั้น ๆ ไม่ใช่เรื่องที่ยึดติดง่าย ๆ อาจดำเนินการโดยให้ประชาชนที่ได้รับผลกระทบเลือกตัวแทนของตนเข้าไปยังคณะกรรมการคณะใดคณะหนึ่ง ซึ่งมีอำนาจในการตัดสินใจต่อประเด็นปัญหานั้น ๆ เช่น อาจเป็นสภาที่ปรึกษา (advisory council) หรืออาจเป็น consultative committee รวมทั้งการได้รับการคัดเลือกในฐานะที่เป็นตัวแทนขององค์กร ที่ทำหน้าที่เป็นผู้แทนของประชาชนในพื้นที่ สำหรับประชาชนจะมีบทบาทชี้นำในการตัดสินใจได้เพียงใด ก็ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของคณะกรรมการพิเศษนั้น ๆ ว่า จะมีการวางน้ำหนักของประชาชนไว้เพียงใด

กล่าวโดยสรุป การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น ประชาชนควรส่วนร่วมในการคิดและการตัดสินใจ การดำเนินการ การรับผลประโยชน์และการติดตามประเมินผล และขั้นตอนของการมีส่วนร่วมสามารถแบ่งออกได้เป็น ขั้นตอนการรับรู้สถานการณ์และปัญหา ขั้นตอนการศึกษาปัญหา แสดงความคิด และการตัดสินใจ ขั้นตอนการวางแผนตามโครงการ และกิจกรรมการพัฒนา ขั้นตอนการปฏิบัติงานตามกิจกรรมแต่ละโครงการ และขั้นตอนสุดท้ายคือการควบคุม ติดตาม และการประเมินผลกิจกรรม

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม

สุจินต์ ดาววิระกุล (2527) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการพัฒนาหมู่บ้าน: ศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านชนะเลิศการประกวดดีเด่นระดับจังหวัด ของจังหวัดนครสวรรค์ ประจำปี พ.ศ. 2527 พบว่า (1) ตำแหน่งทางสังคมในหมู่บ้าน การรู้สึกว่าตนเองมีความสำคัญต่อหมู่บ้าน และการมีความกระตือรือร้นต่อการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาหมู่บ้าน มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาหมู่บ้าน (2) ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ ความต้องการเกียรติการได้รับการชักชวนจากกรรมการหมู่บ้าน เพื่อนบ้าน นายอำเภอ มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาหมู่บ้าน ในขณะที่

สุรัสวดี หุ่นพยนต์ (2528) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาชุมชนของประชาชนยากจน ในหมู่บ้านเขาดิน พบว่า ประชาชนจะเข้าร่วมในขั้นตอน การปฏิบัติตามแผนงาน และขั้นตอนการรับผลประโยชน์จากโครงการมากกว่าขั้นตอนค้นหาปัญหา วิเคราะห์สาเหตุ กำหนดแนวทางแก้ไข และขั้นตอนตัดสินใจ ขณะเดียวกันแพทยา แก้วบาง (2533) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่น พบว่า กรรมการที่มีระดับการศึกษาสูง จะมีส่วนร่วมมากกว่ากรรมการที่มีการศึกษาต่ำ กรรมการที่มีการติดต่อกับ เจ้าหน้าที่มาก จะมีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่นมากกว่ากรรมการที่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม น้อย กรรมการที่มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องการค้าเนินงาน จะมีส่วนร่วมในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่น มากกว่ากรรมการที่มีความรู้ความเข้าใจน้อย ขณะที่ นพพร เชื้อขำ (2531) ได้ศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิก ในกิจกรรมสหกรณ์การเกษตรเมืองมินบุรี จำกัด พบว่า สมาชิกที่มีการศึกษาสูง มีระยะเวลาในการเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์นาน ได้รับข่าวสารมาก มีความเข้าใจในหลักสหกรณ์มาก และมีความคาดหวังประโยชน์ทางสหกรณ์มาก จะมีส่วนร่วมในการส่งเสริมด้านต่างๆ ทางสหกรณ์มาก สำหรับ Hay 1985, อ้างใน จิรายุ ทองเขื่อน (2537) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางสังคมของบุคคลว่า ได้แก่ สถานภาพทางสังคม สถานภาพทางอาชีพและที่อยู่อาศัย โดยบุคคลที่มีสถานภาพทางสังคม และเศรษฐกิจต่ำจะเข้ามา มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนน้อยกว่าบุคคลที่มีสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจสูง ในขณะที่ ธวัช เบญจจิตรกุล (2529) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชาวเขาในการพัฒนาในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า อายุ รายได้ และตำแหน่งทางสังคม มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนา

นงกาญจน์ บุณนรักษ์ (2531) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของชาวกะเหรี่ยง ในจังหวัดกาญจนบุรีและราชบุรี ภายใต้โครงการของกรมประชาสัมพันธ์ พบว่า จำนวนที่ดินทำกิน ความถี่ในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ความถี่ในการรับข่าวสาร ด้านการเกษตร และการดำรงชีพ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติงานของชาวกะเหรี่ยง

ในขณะที่ศรีปริยญา รูปกระจ่าง (2529) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของการพัฒนาการในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในชนบท พบว่าพัฒนาการส่วนใหญ่รวมอยู่ในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในชนบทในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมวางโครงการ และร่วมปฏิบัติงานมากกว่าร่วมบำรุงรักษา ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์

กับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม คือระยะเวลาการปฏิบัติงาน พัฒนาชุมชน ระยะในเขตตำบลปัจจุบัน และความคิดเห็นต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม

สำหรับผลการวิจัยของกรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย (2519) อ้างใน สมพร พวงประชุม (2543: 54) ที่ศึกษาเรื่องโครงการสารภี ตำบลข้าวมุง อำเภอสารภี จังหวัด เชียงใหม่ พบว่า (1) ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุสูง มีแนวโน้มเข้าร่วมโครงการมากกว่า ประชากรที่มีอายุน้อย (2) สมาชิกกลุ่มที่เป็นชายเข้าร่วมมากกว่าสมาชิกที่เป็นหญิง (3) ผู้ที่มีระดับ การศึกษาสูง เข้าร่วมมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำ (4) บุคคลที่สมรสแล้ว และเป็นหัวหน้า ครอบครัว เข้าร่วมมีส่วนร่วมเป็นส่วนใหญ่ (5) บุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี และมีรายได้ต่อ ครอบครัวสูง มีที่ถือครองทำกินมาก จะเข้าร่วมมีส่วนร่วมมากกว่าผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจด้อยกว่า (6) บุคคลที่เข้าร่วมมีส่วนร่วมในโครงการส่วนใหญ่ประกอบอาชีพอยู่ในหมู่บ้านมานานมากกว่า 20 ปี

สำหรับศลิษา พิงแสงแก้ว (2537) ที่ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการอนุรักษ์ป่าไม้ ป่าชุมชนบ้านห้วยแก้ว อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า กระบวนการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในสี่ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการค้นหาปัญหาและสาเหตุ ขั้นตอนการวางแผนดำเนินงาน ขั้นตอนการลงทุนปฏิบัติ และขั้นตอนการติดตามประเมินผลงาน ผลการศึกษาในเชิงปริมาณ พบว่า ชาวบ้านจะมีส่วนร่วมน้อย แต่การศึกษาเชิงคุณภาพสามารถ ยืนยันได้ว่าทั้งสี่ขั้นตอน ชาวบ้านมีส่วนร่วมอย่างมาก แต่เพราะว่าชาวบ้านจะมีส่วนร่วม แบบไม่เป็นทางการเป็นส่วนมาก จึงทำให้ไม่สามารถวัดด้วยข้อมูลเชิงปริมาณ

ขณะที่ประสพสุข ดิอินทร์ (2531) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ป่าไม้ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในภาคเหนือ พบว่า ขนาดครอบครัว ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง การเข้าร่วมการอบรมจากหน่วยงานต่างๆ มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ของ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในภาคเหนือ ส่วนปัญหาและอุปสรรคของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการอนุรักษ์ป่าไม้ คือขาดอำนาจในการจับกุม ขาดเจ้าหน้าที่สนับสนุน ขาดอุปกรณ์ที่ทันสมัย ขาดกำลังคนช่วย ไม่มีเวลาว่าง ลูกบ้านไม่ให้ความร่วมมือ และคนในเครื่องแบบเป็นพ่อค้ารายใหญ่

ขณะเดียวกันสุวรรณณี คงทอง (2536) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ อนุรักษ์ป่าชายเลนชุมชน ในท้องที่อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง พบว่าอาชีพ รายได้ การรับข่าวสาร

การเป็นสมาชิกกลุ่ม เพศ และการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ชายเลนชุมชน

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของราษฎร

การมีส่วนร่วมของราษฎรนั้นมีปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และจิตวิทยา ผลการวิจัยของ นำชัย ทนุผล (2529: 118) พบว่าการมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาผู้นำท้องถิ่นของประชาชน จะมีความสัมพันธ์ในทางตรงกับสถานภาพทาง เศรษฐกิจ สังคม และจิตวิทยาของประชาชนเอง ถ้าประชาชนเข้าร่วมประชุมวางแผนในหมู่บ้าน บ่อยขึ้น จะมีผลให้เขามีบทบาทและมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาเพิ่มขึ้น การสร้างองค์กร ประชาชนในชุมชน เพื่อให้ประชาชนรู้จักการวางแผน และปฏิบัติตามแผนด้วยตนเองจะก่อให้เกิด ความรู้สึกเป็นเจ้าของ นำมาซึ่งความร่วมมือ ร่วมใจกันทำงานในกิจกรรมที่กำหนดไว้ให้บรรลุ เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ในการตรวจเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าปัจจัยต่างๆ ดังนี้คือ

ปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่

อายุ

อายุเป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม จากผลการศึกษาของ Jerusalem (1979) อ้างใน นำชัย ทนุผล (2529: 10) พบว่า อายุของประชากรมีส่วนเกี่ยวข้องกับ ระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของการพัฒนาชุมชนเป็นอย่างยิ่ง นั่นคือบุคคลที่มีอายุมากขึ้น และเป็นสมาชิกของกลุ่มทางสังคม จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโครงการมากกว่าบุคคลที่มีอายุน้อย และไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับ ศิริวรรณ วงษ์สมบัติ (2533: 62) พบว่าอายุ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญ เพราะผู้ที่มีอายุมากขึ้นต้องการทำงานเพื่อส่วนรวม และต้องการเพื่อนในการพบปะสังสรรค์ในเรื่องต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ประจักษ์ สีหราช (2534: 89) กล่าวไว้ว่า อายุมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ ผู้ให้ข้อมูลที่มีอายุมากขึ้น ย่อมส่งผลให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ มากขึ้น และ จิรายุ ทองขาวอ่อน (2527) ศึกษาและพบว่าอายุมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของเกษตรกร ในการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ

ระดับการศึกษา

ไพรัตน์ เจริญนทร์ (2526: 486) ได้สรุปว่าถ้าประชาชนมีความรู้สูงขึ้น จะส่งผลต่อการพัฒนาตนเองให้สูงขึ้นด้วย ในทำนองเดียวกัน บุญสม วราเอกศิริ (2529: 163) ระดับการศึกษาสูงจะสนใจอ่านข่าวสารมากกว่า ถ้าระดับการศึกษาต่ำก็จะอ่านไม่ออกและอธิบายเข้าใจยาก ลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้อาจมีผลต่อการมีส่วนร่วม ดังเช่น สมใจ เข้มทอง (2531) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ ซึ่งผลการศึกษาชี้ชัดแย้งกับผลการศึกษาของจิรายุ ทองเขาอ่อน (2527) ศึกษาการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร กล่าวคือ เพศ และระดับการศึกษา ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรแต่อย่างใด

อาชีพ

พินุลย์ แพนมา (2538: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบทในตำบลพนมไพร อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า อาชีพของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท ในขณะที่ Cohen and Uphoff (1977) ใน สุเมธ ทรายแก้ว (2536: 20) ศึกษาพบว่า อาชีพเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลทำให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนา ในทำนองเดียวกัน สุวรรณี กองทอง (2536) ได้ศึกษาพบว่า อาชีพมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนชุมชน

ขนาดของครอบครัว

ไกรสิทธิ์ ชัยพรหม (2536: 103) ได้กล่าวสรุปไว้ว่า ขนาดของครอบครัวมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกิจกรรมกลุ่มเกษตรกร ซึ่งผลการศึกษาของกองการวิจัยและประเมินผล กรมการพัฒนาชุมชน (2529: 93) เสนอว่าเกษตรกรที่มีขนาดของครอบครัวขนาดเล็ก จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมสหกรณ์การเกษตร โดยเฉพาะการเข้าร่วมประชุมสหกรณ์มากกว่าเกษตรกรที่มีขนาดของครอบครัวขนาดใหญ่ ซึ่ง

สอดคล้องกับการศึกษาของ สุภาพ ขาวิชัย (2534: 93) ที่พบว่าเกษตรกรที่มีครอบครัวขนาดใหญ่จะเข้ามามีส่วนร่วม ในกิจกรรมสหกรณ์การเกษตรมากกว่าเกษตรกรที่มีครอบครัวขนาดเล็ก

การตั้งถิ่นฐาน

ผลการวิจัยของกรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย (2519) อ้างใน สมพร พวงประทุม (2543: 54) เรื่องโครงการสารภี ตำบลข้าวมุง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า บุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านมานานกว่า 20 ปี แสดงว่าเป็นบุคคลที่ย้ายมาจากท้องถิ่นอื่น แต่กว่าที่จะเข้ามามีส่วนร่วมได้ต้องอาศัยระยะเวลาานพอสมควร

การถือครองที่ดินเพื่อทำการเกษตร

อนงค์ เกิดสาดี (2521: 11) ได้วิจัยการยอมรับวิทยาการแผนใหม่ของเกษตรกร ในหมู่บ้านปากปราน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้สรุปว่าเกษตรกรที่มีขนาดพื้นที่ถือครองต่างกัน จะยอมรับวิทยาการแผนใหม่ต่างกัน ในขณะที่ บุญสม วราเอกศิริ (2529: 163) ได้รายงานว่า หากมีที่ดินพอสมควรหรือขนาดใหญ่พอที่จะขยายงานได้ก็จะรับได้ดี แต่ถ้าไม่มีที่ดินหรือมีจำกัด จะขยายต่ออีกไม่ได้ การยอมรับสิ่งใหม่ๆ ก็จะลดน้อยลง ซึ่งลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้อาจจะมีผลต่อการมีส่วนร่วม

ปัจจัยด้านสถานภาพทางเศรษฐกิจ ได้แก่

รายได้

นำชัย ทนุผล (2529: 10) รายงานว่า รายได้ของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของการพัฒนาหมู่บ้าน ผู้ที่มีผู้มีรายได้มากกว่าจะพัฒนาตนเองในด้านความรู้และยอมรับในวิชาชีพ ที่โครงการพัฒนานำไปแพร่กระจายได้ดีกว่า หมู่บ้านที่มีผู้มีรายได้น้อยกว่า และคณะกรรมการหมู่บ้าน ซึ่งมีรายได้สูงจะมีความรับผิดชอบในหน้าที่การทำงานพัฒนาสาธารณูปโภคของชุมชนสูง ซึ่งในทำนองเดียวกัน การศึกษาของศิริวรรณ วงษ์สมบัติ (2533: 62) พบว่ารายได้มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรม ทั้งนี้เนื่องจากผู้มี

ฐานะทางเศรษฐกิจดี ย่อมมีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม เพื่อผลประโยชน์ของตนเอง
ในทางชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับนับถือและได้รับการยกย่องในสังคม

ปัจจัยด้านสถานภาพทางสังคม ได้แก่

การได้รับข้อมูลข่าวสาร

ชูชีพ ใจมั่น (2537: 52) กล่าวว่า ประชาชนที่มีการคมนาคมสะดวก มีไฟฟ้าใช้
สามารถรับฟังข่าวสารจากวิทยุ โทรทัศน์ และสื่อสารมวลชนอื่น ๆ ซึ่งมีผลต่อการมีส่วนร่วม
ของประชาชนในอนุรักษ์ป่าชุมชน

ตำแหน่งทางสังคม

นภา ชมไพบูลย์ (2529) ได้ศึกษาพบว่า ประธานและกรรมการกลุ่มเกษตรจะมี
ส่วนร่วมในการเป็นผู้ตัดสินใจเลือกแนวทางการดำเนินงานในการพัฒนาชนบทเป็นส่วนใหญ่ใน
ขณะที่การศึกษาของ กรรณิกา ชมดี อ่างใน เอกชัย ตั้งบริบูรณ์รัตน์ (2545: 36) ในด้านการมี
ส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ พบว่า ปัจจัยที่จูงใจให้ประชาชนเข้ามามี
ส่วนร่วมมากที่สุด คือ ตำแหน่งทางสังคม และผู้ที่จูงใจให้ประชาชนเข้ามา มีส่วนร่วมมากที่สุด
คือกำนัน ในขณะที่การศึกษาของ สุรัสวดี หุ่นพยนต์ (2528) พบว่าตำแหน่งทางสังคมเป็น
ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชน เนื่องจากประชาชนเข้าใจผิดคิดว่ากิจกรรม
การพัฒนาเป็นเรื่องของผู้ผู้นำ

การติดต่อกับเจ้าหน้าที่โครงการ

ความสัมพันธ์ของเกษตรกรกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเป็นปัจจัยที่สำคัญมาก
ซึ่งนำชัย ทนุผล และสุนิลา ทนุผล (2532: 9) พบว่า การติดต่อระหว่างเกษตรกรกับเจ้าหน้าที่
ส่งเสริมการเกษตร เป็นปัจจัยที่สำคัญที่มีผลให้เกษตรกรเกิดการรับรู้ต่อนวัตกรรมในทางที่ดี
และมีการตื่นตัวรับข่าวสาร ทำให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อวิทยาการใหม่ ๆ ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า
ความถี่ในการติดต่อระหว่างเจ้าหน้าที่กับเกษตรกรยิ่งมากขึ้นเท่าไร เกษตรกรจะมีแนวโน้ม
ในการยอมรับสิ่งที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรนำไปเผยแพร่มากขึ้น ในขณะที่ Giner ใน

นำชัย ทนุผล และสุนิลา ทนุผล (2532: 9) เสนอว่า ปัจจัยการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญประการหนึ่ง ต่อการเข้าร่วมในการดำเนินงาน ตามโครงการของ เกษตรกร

ประสบการณ์การฝึกอบรม

นำชัย ทนุผล และสุนิลา ทนุผล (2532: 8) กล่าวว่า การให้การศึกษาแก่บุคคล เป็นเครื่องมือในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมนุษย์ ความสามารถและทักษะ ความรับผิดชอบ และความเอาใจใส่ และการศึกษายังเป็นการเพิ่มสถานภาพทางสังคมของบุคคลด้วย ซึ่งมีผล ให้นุคคลติดต่อกับผู้อื่น ได้ด้วยความมั่นใจมากขึ้น กล่าวแลกเปลี่ยนความสนใจกับผู้อื่นด้วย เกษตรกรที่เข้าร่วมฝึกอบรม และสัมมนาทางการเกษตร และเยี่ยมชมแปลงสาธิตจะมีแนวโน้ม ในการยอมรับนวัตกรรมมากขึ้น กล่าวได้ว่า เกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรม ซึ่งจัดโดยหน่วยงานพัฒนาบ่อยครั้ง จะมีแนวโน้มที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในงานส่งเสริมการเกษตร มากยิ่งขึ้น ในทำนองเดียวกัน ศิริวรรณ วงศ์สมบัติ (2533: 63) ได้กล่าวไว้ว่า “ประสบการณ์ การฝึกอบรม มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม เพราะผู้ที่เข้าร่วมทำการฝึกอบรม บ่อยครั้งย่อมมีความรู้และวิธีการใหม่ ๆ โดยใช้ประสบการณ์ในการฝึกอบรม เป็นหลักในการ ดำเนินการ การเข้าอบรมบ่อย ๆ เป็นการเพิ่มพูนความรู้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความเข้าใจอันดี ความต้องการที่ถูกต้อง และความชำนาญแก่ผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรม”

ปัญหาและอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของราษฎร

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (2526: 226-227) กล่าวว่า อุปสรรคต่อการมีส่วนร่วม ของประชาชนมี 2 ประการ คือ (1) ปัญหาเกี่ยวกับตัวประชาชนเองที่อยู่ภายใต้ระบบอุปถัมภ์ หรือพึ่งพาคลลภายนอกมากเกินไป เลือกผู้นำที่สามารถอุปถัมภ์ตนเองได้ และ (2) ปัญหา เกี่ยวกับตัวของเจ้าหน้าที่ และระบบราชการ นอกจากนั้นปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชน ยังเกี่ยวข้องกันนโยบายในระบบราชการที่มักมาจากเบื้องบน และการจัดสรรงบประมาณทำมาจาก ส่วนกลางที่คำนึงถึงเฉพาะกิจกรรมที่ส่วนกลางกำหนด เป็นระบบราชการและเจ้าหน้าที่ในระดับ ต่างๆ ที่ขาดการประสานงาน และรับปฏิบัติเฉพาะนโยบายหลักของหน่วยงาน มีความสัมพันธ์แบบ ผู้ใหญ่ผู้น้อย มักจะเชื่อว่าตัวเองมีฐานะสูงกว่าชาวบ้านบท เป็นเจ้าหน้าที่ราชการ ระบบราชการให้

คุณและให้โทษ คือการทำตัวให้พอใจแก่ผู้บังคับบัญชา มิได้ปฏิบัติงานเพื่อชาวชนบทอย่างแท้จริง และเป็นบุคคลภายนอก หรือผู้เกี่ยวข้องที่ไม่ต้องการให้ชาวชนบทเข้ามาร่วมในการพัฒนา

สำหรับ นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2527: 141) ได้กล่าวถึงอุปสรรคของการมีส่วนร่วมว่า “ถ้าพูดถึงที่สุดแล้ว ความล้มเหลวของการพัฒนาทุกชนิดในประเทศเราส่วนหนึ่งเกิดขึ้นจากการที่ไม่ได้กระจายอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบให้แก่ประชาชน โครงสร้างอำนาจทางการเมืองการปกครอง การบริหารที่ดี โครงสร้างอำนาจทางการเมืองเศรษฐกิจที่ดี โครงสร้างทางสังคม วัฒนธรรมที่ดี เหล่านี้ล้วนตกอยู่ในมือคน 3 กลุ่ม คือ ทหาร นายทุน และข้าราชการ ตราบใดที่ยังไม่มีการแก้ไขโครงสร้างที่มีลักษณะผูกขาดดังกล่าวนี้ คงเป็นเรื่องยากที่จะเห็นการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมของประชาชนเกิดขึ้น เหตุผลง่ายก็คือ พวกเขาไม่มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมนั่นเอง”

สำหรับวิรัช วิรัชนิการวรรณ (2535: 122) ได้อธิบายปัจจัยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคที่ประชาชนยากจนในชนบทจะเข้าไปเกี่ยวข้องในการพัฒนาชุมชน ได้แก่ นโยบายหรือรูปแบบของการพัฒนา การรวมอำนาจการพัฒนาไว้ที่ระบบราชการ ทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนลดน้อยลง และโครงสร้างทางสังคม การเมืองในสังคมชนบทที่เป็นแบบเจ้าขุนมูลนายหรือโครงสร้างที่สนับสนุนในเรื่องกรรม ไม่เอื้ออำนวยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม

กล่าวโดยสรุป ปัญหาและอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของราษฎรมีดังนี้ 1. โครงสร้างอำนาจทั้งโครงสร้างอำนาจทางการเมือง การปกครอง การบริหารจัดการ ทางเศรษฐกิจ ทางสังคม และวัฒนธรรม ล้วนตกอยู่ในมือของผู้ที่มีอำนาจกลุ่มหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มนักการเมือง นายทุน บุคคลเหล่านี้ มักจะมีอำนาจในการกำหนดโครงสร้างทางสังคม 2. ระบบอุปถัมภ์ที่ทำให้ราษฎรตกอยู่ภายใต้ระบบมากเกินไป 3. เจ้าหน้าที่และระบบราชการ และ 4. ปัญหาเกี่ยวกับนโยบายและรูปแบบของการพัฒนา นักวิชาการหลายท่านสรุปตรงกันว่า ปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น เป็นปัญหาที่ค่อนข้างจะซับซ้อน จะต้องช่วยกันแก้ไขปัญหา เพื่อที่จะให้ราษฎรเข้ามามีส่วนร่วมต่อกิจกรรมการพัฒนาในโครงการต่าง ๆ ของสังคมต่อไป

ภาคสรุป

(Overview)

การมีส่วนร่วมของราษฎรในกิจกรรมโครงการต่าง ๆ มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ต่อความสำเร็จของการดำเนินงาน เพราะหากรราษฎรไม่รู้จักรทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม การดำเนิน กิจกรรมต่าง ๆ ก็ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายและประสบผลสำเร็จได้ นอกจากนั้นการมีส่วนร่วมของ ราษฎรต่อกิจกรรมโครงการต่าง ๆ เป็นเครื่องมือที่จะขับเคลื่อนโครงการให้บรรลุเป้าหมาย ถ้าหาก ว่ากลุ่มราษฎรสามารถที่จะกระตุ้นจูงใจบุคคล ให้เข้ามามีส่วนร่วมได้มากที่สุดก็จะก่อให้เกิดการ เปลี่ยนแปลง และเกิดการพัฒนาดียิ่งขึ้น ยังส่งผลให้ราษฎรสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน ต่อไป

การมีส่วนร่วมของราษฎรต่อโครงการพัฒนาบ้านโป่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ นับว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างมาก ในความสำเร็จของการดำเนินงานของหน่วยงานพัฒนาโครงการ เพราะว่าการมีส่วนร่วมเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการ ที่จะทำให้โครงการบรรลุเป้าหมาย ในการดำเนินงาน ซึ่งการมีส่วนร่วมมีความสำคัญในตัวเองอยู่แล้ว ถ้าหากคนไม่รู้จักรทำงาน เป็นกลุ่ม การดำเนินการต่าง ๆ ที่เป็นลักษณะเพื่อประโยชน์ต่อชุมชนและราษฎรเอง ก็จะไม่ประสบ ผลสำเร็จ และถ้าการที่บุคคลมีความร่วมมือ ร่วมใจ ประสานงานกันอย่างจริงจังในการดำเนินงาน จะทำให้เกิดความสามัคคีของสมาชิกภายในกลุ่ม รู้จักบทบาทและหน้าที่ ของการมีส่วนร่วมในการ แก้ไขปัญหา ความต้องการ และความเหมาะสมกับสภาพการณ์นั้น ๆ ฉะนั้น การมีส่วนร่วมของ ราษฎรต่อโครงการพัฒนาบ้านโป่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จึงเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการ ดำเนินงานโครงการให้ประสบความสำเร็จ และก่อให้เกิดการพัฒนาโครงการพัฒนาต่าง ๆ ใน หมู่บ้านโป่ง และราษฎรต่อไป

จากผลการตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ คือ การมีส่วน ร่วมในการตัดสินใจ การปฏิบัติการ การรับผลประโยชน์ และการติดตามและการประเมินผลของ ราษฎรต่อโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า และโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิง นิเวศ ในพื้นที่โครงการพัฒนาบ้านโป่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำรินั้นขึ้นกับปัจจัย อันได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ขนาดของครอบครัว การตั้งถิ่นฐาน การถือครองที่ดินเพื่อทำการเกษตร รายได้ การได้รับข้อมูลข่าวสาร ตำแหน่งทางสังคม การติดต่อกับเจ้าหน้าที่โครงการ และ ประสบการณ์การฝึกอบรม รวมถึงปัญหาต่าง ๆ ดังแสดงในภาพที่ 3

กรอบแนวความคิดการวิจัย

(Conceptual Framework of the Study)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของราษฎรต่อโครงการพัฒนาบ้านโป่งอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ดังนี้

ตัวแปรต้น (Independent Variables) ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ขนาดของครอบครัว การตั้งถิ่นฐาน การถือครองที่ดินเพื่อทำการเกษตร รายได้ การได้รับข้อมูลข่าวสาร ตำแหน่งทางสังคม การติดต่อกับเจ้าหน้าที่โครงการ และประสบการณ์การฝึกอบรม

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ ระดับการมีส่วนร่วมของราษฎรต่อโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ และโครงการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า ในด้านต่าง ๆ คือการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การปฏิบัติการ การรับผลประโยชน์ และการติดตามและการประเมินผล ดังแสดงในภาพที่ 3

ภาพที่ 3 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

จากกรอบแนวคิดในการวิจัย ผู้วิจัยสามารถนำมาตั้งสมมติฐานในการวิจัย ดังนี้

ปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม อันได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ขนาดของครอบครัว การตั้งถิ่นฐาน การถือครองที่ดินเพื่อทำการเกษตร รายได้ การได้รับข้อมูลข่าวสาร ตำแหน่งทางสังคม การติดต่อกับเจ้าหน้าที่โครงการ และประสบการณ์การฝึกอบรม ของราษฎรในโครงการพัฒนาบ้านโป่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ และโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า ในด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติงาน ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการติดตามและประเมินผล

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

(RESEARCH METHODOLOGY)

ผู้วิจัยได้วางแผนวิธีการดำเนินการวิจัยเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์เป็นขั้นตอนต่าง ๆ อันได้แก่ สถานที่ดำเนินการวิจัย (locale of the research) ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง (population and sampling procedures) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (research instrument) การทดสอบเครื่องมือ (pre-testing of the instrument) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล (collection of data) วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล (analysis of data) ระยะเวลาการวิจัย (research duration) และ งบประมาณการวิจัย (budgeting)

สถานที่ดำเนินการวิจัย

(Locale of the Research)

การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ และโครงการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า ในพื้นที่โครงการพัฒนาบ้านโป่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ หมู่ที่ 6 ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

(Population and Sampling Procedures)

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ราษฎรในพื้นที่ของโครงการพัฒนาหมู่บ้านโป่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัว จำนวน 225 คน เนื่องจากลักษณะของประชากรมีความคล้ายคลึงกัน และเป็นกลุ่มเดียวกัน จึงได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (sampling size) โดยคิดจำนวนจากสถิติ ตามแบบของ Yamane (1967) ใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2540: 284-285) ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 ค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.05 โดยใช้สูตรดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N [e]^2}$$

ซึ่ง n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 N = จำนวนประชากรทั้งหมด
 $[e]$ = ค่าความคลาดเคลื่อนที่คาดว่าจะเป็ น = 0.05

ดังนั้นจึงสามารถคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากประชากรที่จะทำการวิจัย ได้ดังนี้

$$n = \frac{225}{1 + 225 [0.05]^2} = 144$$

ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเท่ากับ 144 คน

เมื่อได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างแล้ว ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ จากทะเบียนรายชื่อของที่ว่าการอำเภอสนทราย เพื่อหาช่วงของการสุ่มตัวอย่าง และกลุ่มตัวอย่างคำนวณโดยใช้สูตร

$$i = \frac{N}{n}$$

i = ช่วงของการสุ่มตัวอย่าง
 N = ขนาดครัวเรือนทั้งหมด
 n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

$$\text{แทนค่า } i = \frac{225}{144} = 1.5625 = 2$$

ขั้นตอนสุดท้าย คือการสุ่มหาตัวเลขตั้งต้น (start number) นั้น ผู้วิจัยใช้การสุ่มเพื่อเริ่มต้นการเลือกตัวอย่างจนครบ 144 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

(Research Instrument)

เนื่องจากประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยจะทำการเก็บข้อมูลนั้นมีการศึกษาในระดับต่ำกว่า ผู้วิจัยจึงได้ใช้แบบสัมภาษณ์ (interview schedule) ซึ่งเน้นการพบปะพูดคุยเป็นการส่วนตัวกับกลุ่มตัวอย่างเป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม

ตอนที่ 2 เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับระดับของการมีส่วนร่วมของราษฎร และปัจจัยที่ผลต่อการมีส่วนร่วมของราษฎรใน โครงการพัฒนาอาชีพ ซึ่งได้แก่โครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศและโครงการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า ในพื้นที่โครงการพัฒนาบ้านโป่ง อันเนื่องมาจาก พระราชดำริ

ตอนที่ 3 เพื่อรวบรวมปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา

การทดสอบเครื่องมือ

(Pre-testing of the Instrument)

ก่อนจะนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก่อนจะนำไปเก็บข้อมูลจากราษฎรตัวอย่าง จะต้องนำแบบสัมภาษณ์นั้นนำเสนอต่อประธานกรรมการที่ปรึกษา และคณะกรรมการ เพื่อพิจารณาความตรงของเนื้อหา (content validity) และแก้ไขปรับปรุงตามที่คณะกรรมการแนะนำ จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์ไปทดสอบความเที่ยง (reliability) ของแบบสัมภาษณ์เรื่องการมีส่วนร่วมของราษฎรต่อโครงการพัฒนาอาชีพในโครงการพัฒนาบ้านโป่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อไปทดสอบหาอำนาจการจำแนก (discrimination) ของแต่ละข้อความ โดยนำไปทดสอบกับราษฎร ซึ่งเป็นราษฎรในพื้นที่ศึกษาแต่มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับราษฎรกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา จำนวน 30 ราย จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ซึ่งจะใช้วิธีหาความสอดคล้องภายใน (internal consistency method) แบบ

Cronbach's alpha ใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2540: 125) ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้กำหนดให้ค่าความเชื่อมั่นจะต้องมีค่าไม่น้อยกว่า 0.7 มีสูตรดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{(n-1) [1 - \sum s_i^2 / s^2 t]}$$

ซึ่งในที่นี้ α = ค่าความคลาดเคลื่อน
 n = จำนวนของรายการ
 $s^2 t$ = ค่าความผันแปรทั้งหมด
 $\sum s_i^2$ = ผลรวมของค่าความผันแปรของรายการ

ในการวิจัยครั้งนี้กำหนดให้ค่าความเชื่อมั่นต้องมีค่าไม่น้อยกว่า 0.7 หมายความว่าเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีความเที่ยงที่น่าเชื่อถือได้ และสามารถนำไปทดสอบกับประชากรเวลา และสถานที่อื่นๆ ที่มีความใกล้เคียงกันได้ โดยมีความเชื่อถือได้สูง

ผู้วิจัยได้ทดสอบความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสัมภาษณ์จำนวน 30 ราย ผลการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์

การมีส่วนร่วม	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา
โครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ	0.81
โครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า	0.85
รวม	0.83

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

(Collection of Data)

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยผู้วิจัยได้ดำเนินการประสานงานขอความอนุเคราะห์ให้มหาวิทยาลัยแม่โจ้แจ้งเป็นหนังสือขออนุญาตทำการเก็บข้อมูลไปยัง ผู้ใหญ่บ้าน บ้านโป่ง หมู่ที่ 6 ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ จากนั้นจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลด้วยตนเอง ภายในเวลาที่กำหนด สุดท้ายจะได้นำข้อมูลที่ได้นำมาทำการวิเคราะห์ แปรผล สรุปผล และรายงานผลต่อไป

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

(Analysis of Data)

แบบสัมภาษณ์ที่ได้รวบรวมมาแล้วนั้น ได้นำมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์อีกครั้งหนึ่ง ก่อนที่จะนำข้อมูลที่ได้นำไปเข้ารหัสลงสู่เครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences: SPSS/ PC⁺) ซึ่งประกอบด้วยค่าสถิติดังต่อไปนี้ ได้แก่

1. ค่าร้อยละ (percentage) เพื่อแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) เพื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง และกระจายของลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของผู้ให้ข้อมูล

2. ค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ย (weight mean score) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ใช้วัดระดับการมีส่วนร่วมของราษฎรต่อโครงการพัฒนาอาชีพ ในโครงการพัฒนาบ้านโป่งอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

โดยผู้มีค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง

4.21 – 5.00	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด
3.41 – 4.20	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมมาก
2.61 – 3.40	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง
1.81 – 2.60	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมน้อย
1.00 – 1.80	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

3. การทดสอบสมมติฐานการวิจัย หาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม กับระดับการมีส่วนร่วมของราษฎรต่อโครงการพัฒนาบ้านโป่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-square) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยใช้สูตรดังนี้

$$\chi^2 = \sum_{i=1}^k \frac{(O_i - E_i)^2}{E_i}$$

ซึ่ง χ^2 = ค่าไคสแควร์ (Chi-square)
 O_i = ค่าความถี่ที่ได้จากการสังเกต (observed frequency)
 E_i = ค่าความถี่ที่คาดหวังหรือความถี่ตามทฤษฎี (expected frequency)
 k = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ระยะเวลาในการวิจัย

(Research Duration)

การวิจัยครั้งนี้จะใช้เวลารวมทั้งสิ้น 10 เดือน เริ่มตั้งแต่เดือน มกราคม พ.ศ. 2548 ถึง เดือนตุลาคม พ.ศ. 2548

บทที่ 4

ผลการวิจัยและวิจารณ์

(RESULTS AND DISCUSSION)

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของราษฎร ในโครงการพัฒนาบ้านโป่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการพัฒนาอาชีพ ซึ่งได้แก่โครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ และโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศและโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า โดยทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างราษฎรในพื้นที่ของโครงการพัฒนาบ้านโป่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวน 144 ราย ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) ตามแบบของ Yamane การนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปตารางข้อมูลประกอบคำบรรยายและวิจารณ์ผลการวิจัยในขอบเขตของข้อมูลที่รวบรวมมาได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม ของผู้ให้ข้อมูล

ตอนที่ 2 การเข้าร่วมโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศและโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า

ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศและโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า

ตอนที่ 4 ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศและโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะต่อโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศและโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าของผู้ให้ข้อมูล

ผลการศึกษามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม ของผู้ให้ข้อมูล

อายุ

จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีอายุเฉลี่ยประมาณ 51 ปี ผู้ให้ข้อมูลมีอายุน้อยที่สุดคือ 29 ปี และผู้ให้ข้อมูลที่มีอายุมากที่สุดคือ 74 ปี โดยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 8.76 ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 48.61) มีอายุระหว่าง 31-50 ปี ร้อยละ 36.81 มีอายุระหว่าง 51-60 ปี ร้อยละ 13.19 มีอายุ 61 ปีขึ้นไป โดยมีผู้ให้ข้อมูลอายุ 30 ปีและน้อยกว่า มีเพียงร้อยละ 1.39 เท่านั้น (ตารางที่ 3)

แสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่อยู่ในวัยกลางคนขึ้นไป (31-50 ปี) เป็นวัยทำงาน มีความแข็งแรง รับผิดชอบต่อครอบครัว มีอาชีพที่ค่อนข้างแน่นอน สร้างตัวเอง รู้จักใช้เหตุผล มีความสำนึกที่ดี มีความสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ดี และมีสติปัญญาอยู่ในช่วงพัฒนามากที่สุด

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามอายุ

ช่วงอายุ (ปี)	จำนวน	ร้อยละ
30 และน้อยกว่า	2	1.39
31-40	16	11.11
41-50	54	37.50
51-60	53	36.81
61 และมากกว่า	19	13.19
รวม	144	100.00
$\bar{X} = 50.60$	$SD = 8.76$	Min-Max = 29-74

การตั้งถิ่นฐาน

จากการศึกษาพบว่าผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 61.11) เป็นบุคคลที่เกิดในพื้นที่บ้านโป่ง และร้อยละ 38.89 เป็นบุคคลที่ย้ายมาจากพื้นที่อื่น (ตารางที่ 4) จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่ ทั้งนี้เป็นเพราะอาศัยอยู่ในหมู่บ้านมานาน จึงมีความผูกพันกับท้องถิ่น เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ รักและหวงแหน รับทราบปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน สำหรับบุคคลที่ย้ายมาจากพื้นที่อื่นนั้นอาจจะได้มาห้อมล้อมกับคนในพื้นที่ หรือเป็นคนในพื้นที่ใกล้เคียง โดยเข้ามาประกอบอาชีพในพื้นที่โครงการฯ

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามการตั้งถิ่นฐาน

ภูมิลาเนา	จำนวน	ร้อยละ
เกิดในบ้านโปง	88	61.11
ย้ายมาจากที่อื่น	56	38.89
รวม	144	100.00

ระยะเวลาที่ย้ายมาอยู่ในพื้นที่บ้านโปง

จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีระยะเวลาที่ย้ายมาอยู่ในพื้นที่บ้านโปงเฉลี่ยประมาณ 20 ปี มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานคือ 12.18 ผู้ให้ข้อมูลที่มีระยะเวลาที่ย้ายมาอยู่ในพื้นที่บ้านโปงน้อยที่สุดคือ 4 ปี และมากที่สุดคือ 53 ปี โดยพบว่าผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 54.36) ย้ายมาเป็นระยะเวลาไม่เกิน 20 ปี รองลงมาร้อยละ 25.00 ย้ายมาเป็นระยะเวลามากกว่า 30 ปี ในขณะที่ร้อยละ 19.64 ย้ายมาเป็นระยะเวลา 21-30 ปี (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามระยะเวลาที่ย้ายมาอยู่บ้านโปง

(n = 56)

ระยะเวลาที่ย้ายมา (ปี)	จำนวน	ร้อยละ
10 หรือน้อยกว่า	12	21.43
11-20	19	33.93
21-30	11	19.64
31-40	12	21.43
41 และมากกว่า	2	3.57
รวม	56	100.00

$\bar{X} = 21.80$

SD = 12.18

Min-Max = 4-53

ระดับการศึกษา

จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลประมาณสามในสี่ (ร้อยละ 77.09) จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา ในขณะที่ร้อยละ 20.84 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีเพียงร้อยละ 2.08 เท่านั้นที่ไม่ได้รับการศึกษา (ตารางที่ 6)

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีการศึกษาเพียงระดับประถมศึกษาปีที่ 4 เท่านั้น เนื่องจากระบบการศึกษาในอดีตมีการศึกษาภาคบังคับเพียงระดับประถมศึกษาปีที่ 4 และในสังคมการเกษตรทุกคนถือว่าอาชีพนั้นสำคัญต่อการมีกินมีใช้ มีรายได้เลี้ยงครอบครัว จึงไม่ใส่ใจกับการศึกษามากนัก ซึ่งเมื่อจบการศึกษาภาคบังคับแล้วก็ออกมาทำงานช่วยเหลือครอบครัว และในชนบทเกษตรนั้นมักห่างไกลจากความเจริญ ทำให้เกษตรกรในชนบทเกษตรมีการศึกษาดำ สำหรับผู้ที่ไม่ได้รับการศึกษาจะเป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่มีอายุมาก (70 ปีขึ้นไป) เนื่องจากในอดีตระบบการศึกษาอาจจะยังเข้าไปไม่ถึงในชนบท

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้รับการศึกษา	3	2.08
ประถมศึกษาปีที่ 4	103	71.53
ประถมศึกษาปีที่ 6-7	8	5.56
มัธยมศึกษาตอนต้นหรือ ม.ศ. 3	13	9.03
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือ ม.ศ. 5	17	11.81
รวม	144	100.00

อาชีพ

จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลประมาณครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 51.39) ประกอบอาชีพเกษตรกรเป็นอาชีพหลัก ในขณะที่ร้อยละ 34.72 ประกอบอาชีพจ้างทั่วไป ร้อยละ 9.72 มีอาชีพลูกจ้างหน่วยงานราชการ มีเพียงร้อยละ 4.17 มีอาชีพค้าขายและหาของป่า (ตารางที่ 7)

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร และอาชีพรับจ้างทั่วไป ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรเมื่อว่างจากการงานในไร่นา ก็จะรับจ้างทั่วไปเพื่อหารายได้เสริม

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรกร	74	51.39
ลูกจ้างหน่วยงานราชการ	14	9.72
รับจ้างทั่วไป	50	34.72
อื่น ๆ (ค้าขาย)	6	4.17
รวม	144	100.00

จำนวนสมาชิกในครอบครัว

จากการศึกษาจำนวนสมาชิกภายในครอบครัวของผู้ให้ข้อมูลพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีสมาชิกภายในครอบครัวเฉลี่ยประมาณ 4 คน มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานคือ 1.42 ผู้ให้ข้อมูลที่มีสมาชิกภายในครอบครัวน้อยที่สุดคือ 1 คน และผู้ให้ข้อมูลที่มีสมาชิกภายในครอบครัวมากที่สุดคือ 8 คน โดยพบว่าผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 58.33) มีสมาชิกในครอบครัวระหว่าง 3-4 คน รองลงมาร้อยละ 25.69 มีสมาชิกระหว่าง 5-6 คน ร้อยละ 12.50 มีสมาชิกระหว่าง 1-2 คน และอีกร้อยละ 3.47 มีสมาชิก 7 คนขึ้นไป ตามลำดับ (ตารางที่ 8)

แสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลมีจำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ยประมาณ 4 คน ซึ่งนับว่าเป็นครอบครัวขนาดเหมาะสมที่มีพ่อแม่ลูก ซึ่งจะเห็นได้ว่าสังคมไทยมีลักษณะเปลี่ยนไปจากเดิม กล่าวคือในอดีตครอบครัวของสังคมไทยขนาดใหญ่ แต่ในปัจจุบันขนาดของครอบครัวมีขนาดเล็กลง เมื่อบุตรมีครอบครัวก็จะแยกครอบครัวไปสร้างบ้านใหม่ โดยคนที่อยู่กับครอบครัวพ่อแม่ ส่วนมากจะยังไม่แต่งงานหรือเป็นลูกคนสุดท้าย สำหรับผู้ให้ข้อมูลที่มีจำนวนสมาชิกมากกว่า 7 คน ซึ่งถือว่าเป็นครอบครัวขนาดใหญ่ ซึ่งอาจจะเป็นข้อจำกัดในเรื่องที่ดิน ทำให้ไม่สามารถแยกครอบครัวออกไปอยู่ต่างหากได้

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามจำนวนสมาชิกในครอบครัว

จำนวนสมาชิกในครอบครัว (คน)	จำนวน	ร้อยละ
1-2	18	12.50
3-4	84	58.33
5-6	37	25.69
7 และมากกว่า	5	3.47
รวม	144	100.00

$\bar{X} = 3.99$

SD = 1.42

Min-Max = 1-8

การถือครองที่ดินเพื่อการเกษตร

ผู้ให้ข้อมูลที่มีการถือครองที่ดินเพื่อการเกษตรเฉลี่ยประมาณ 3 ไร่ มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานคือ 3.35 ผู้ให้ข้อมูลที่มีการถือครองที่ดินเพื่อการเกษตรน้อยที่สุดคือ 0.20 ไร่ และผู้ให้ข้อมูลที่มีการถือครองที่ดินเพื่อการเกษตรมากที่สุดคือ 19 ไร่ โดยพบว่าผู้ให้ข้อมูลเกือบสามในสี่ (ร้อยละ 72.92) มีการถือครองที่ดินเพื่อการเกษตรไม่เกิน 3 ไร่ รองลงมาร้อยละ 15.97 มีการถือครองที่ดินเพื่อการเกษตรระหว่าง 4-6 ไร่ และอีกร้อยละ 11.11 มีการถือครองที่ดินเพื่อการเกษตรมากกว่า 6 ไร่ (ตารางที่ 9)

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลเกือบสามในสี่มีการถือครองที่ดินเพื่อการเกษตรเกิน 3 ไร่ ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากเป็นพื้นที่ของบรรพบุรุษที่แบ่งให้เป็นที่อยู่อาศัย จึงทำให้มีพื้นที่ขนาดเล็ก ซึ่งจากสภาพความเป็นจริงเกษตรกรมีจำนวนการถือครองที่ดินเพื่อการเกษตรแตกต่างกันมาก โดยมีจำนวนการถือครองที่ดินเพื่อการเกษตรน้อยที่สุด 0.20 ไร่ และมากที่สุด 19 ไร่ (SD = 3.35)

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามจำนวนการถือครองที่ดินเพื่อทำการเกษตร

จำนวนการถือครองที่ดินเพื่อทำการเกษตร (ไร่)	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 1	38	26.39
1-3	67	46.53
4-6	23	15.97
7 และมากกว่า	16	11.11
รวม	144	100.00
$\bar{X} = 2.99$ $SD = 3.35$ $Min-Max = 0.20-19$		

รายได้

จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีรายได้เฉลี่ยประมาณ 95,623 บาทต่อปี มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานคือ 97,440.27 ผู้ให้ข้อมูลที่มีรายได้น้อยที่สุดคือ 18,000 บาทต่อปี และผู้ให้ข้อมูลที่มีรายได้มากที่สุดคือ 512,000 บาทต่อปี โดยพบว่าผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 67.31) มีรายได้ไม่เกิน 80,000 บาทต่อปี ในขณะที่ร้อยละ 32.69 มีรายได้มากกว่า 80,000 บาทต่อปี (ตารางที่ 10)

แสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลมีรายได้ในอัตราที่สูงและต่ำแตกต่างกันมาก ซึ่งพิจารณาได้จากค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานซึ่งมีค่าสูงมากกว่าค่าเฉลี่ย เมื่อพิจารณาจากรายได้ จะเห็นได้ว่าถึงแม้ว่าผู้ให้ข้อมูลจะมีพื้นที่ทำกินน้อย แต่รายได้ส่วนหนึ่งสูงกว่ามาตรฐานรายได้เฉลี่ยของราษฎรในเขตภาคเหนือเท่ากับ 22,000 บาท/คน/ปี ซึ่งมีรายได้ค่อนข้างดี สูงกว่าที่ชาวบ้านเคยมีรายได้จากการเกษตรมาก่อน ทั้งนี้เป็นคำยืนยันจากผู้นำบางท่าน เป็นความเห็นจากการประมาณเพราะว่าที่เคยหาผักเห็ด สมุนไพร ฟืนจากป่า และทำการกสิกรรม ปลูกพืช ผักต่าง ๆ ก็คงหารายได้ยากลำบาก มีได้ว่างไปเพราะมาใช้เวลากับการปลูกเบญจมาศคราวนี้ รวมทั้งการเข้าร่วมโครงการทำให้ผู้ให้ข้อมูลมีกิจกรรมทำหมุนเวียนตลอดทั้งปี และนอกจากเข้าร่วมโครงการแล้วผู้ให้ข้อมูลบางรายยังมีการปลูกเบญจมาศและปลูกมะม่วงนอกโครงการ ตลอดจนมีการทำการตลาดด้วยตนเอง ทำให้มีรายได้เพิ่มมากขึ้น

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามรายได้

รายได้ (บาท/ปี)	จำนวน	ร้อยละ
40,000 และน้อยกว่า	43	29.86
40,001 – 80,000	54	37.50
80,001 – 120,000	12	8.33
120,001 – 160,000	11	7.64
160,001 และมากกว่า	24	16.67
รวม	144	100.00
$\bar{X} = 95,623.33$ $SD = 97,440.27$ $Min-Max = 18,000-512,000$		

การเป็นสมาชิกกลุ่ม

ผลการศึกษาในตารางที่ 11 แสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลมากกว่าสามในสี่ (ร้อยละ 76.39) ระบุว่าตนเป็นสมาชิกกลุ่มฅาปนกิจสงเคราะห์ ร้อยละ 63.19 ระบุว่าตนเป็นสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำห้วยโจ้ ร้อยละ 50.69 ระบุว่าตนเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ร้อยละ 32.62 ระบุว่าตนเป็นสมาชิกโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน ร้อยละ 13.89 ระบุว่าตนเป็นสมาชิกศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน และมีเพียงร้อยละ 9.72 ระบุว่าตนเป็นสมาชิกกลุ่มกองทุนข้าวสารตามลำดับ

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามการเป็นสมาชิกกลุ่ม

(n = 144)		
การเป็นสมาชิกกลุ่ม	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มฅาปนกิจสงเคราะห์	110	76.39
กลุ่มผู้ใช้น้ำห้วยโจ้	91	63.19
กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ	73	50.69
โครงการแก้ไขปัญหาความยากจน	47	32.64
ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน	20	13.89
กองทุนข้าวสาร	14	9.72

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตำแหน่งทางสังคม

จากการศึกษาพบว่าผู้ให้ข้อมูลเกือบสามในสี่ (ร้อยละ 73.61) ไม่มีตำแหน่งทางสังคม และร้อยละ 26.39 มีตำแหน่งทางสังคม (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามตำแหน่งทางสังคม

(n = 144)

ตำแหน่งทางสังคม	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มี	106	73.61
มี	38	26.39
รวม	144	100.00

การเข้าร่วมโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศและโครงการส่งเสริมอาชีพ การผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า

การเข้าร่วมโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ

การเป็นสมาชิกกลุ่ม โครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ

จากการศึกษาพบว่าผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 89.58 เป็นสมาชิกกลุ่มการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ มีเพียงร้อยละ 10.42 ที่ไม่ได้เป็นสมาชิก (ตารางที่ 13) แสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ เนื่องจากโครงการดังกล่าวมีกิจกรรมต่าง ๆ มากมายให้เลือกทำ ไม่ว่าจะเป็นการจำหน่ายสินค้า การเที่ยวป่า

ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามการเป็นสมาชิกกลุ่ม โครงการท่องเที่ยว
เกษตรเชิงนิเวศ

(n =

144)

การเป็นสมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เป็น	15	10.42
เป็น	129	89.58
รวม	144	100.00

การฝึกอบรมเกี่ยวกับโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ

ตารางที่ 14 แสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 55.04) ไม่เคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศในรอบปีที่ผ่านมา และร้อยละ 44.96 เคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศในรอบปีที่ผ่านมา

จากผลการศึกษาผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วมฝึกอบรมเกี่ยวกับ โครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศในรอบปีที่ผ่านมา ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากการฝึกอบรมส่วนใหญ่จะเป็นการส่งตัวแทนหรือกรรมการกลุ่มเข้าฝึกอบรมแทนสมาชิก และตัวแทนหรือกรรมการกลุ่มจะนำความรู้ที่ได้มาเผยแพร่กับสมาชิกอีกครั้งหนึ่ง

ตารางที่ 14 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามการฝึกอบรมเกี่ยวกับโครงการท่องเที่ยว
เกษตรเชิงนิเวศ

(n = 129)

การฝึกอบรม	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เคย	71	55.04
เคย	58	44.96
รวม	129	100.00

ระยะเวลาในการเข้าร่วมโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

จากตารางที่ 15 จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลมีระยะเวลาในการเข้าร่วมโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศประมาณ 4 ปี (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.34) ผู้ให้ข้อมูลมีระยะเวลาในการเข้าร่วมโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศน้อยที่สุดคือ 1 ปี และมากที่สุดคือ 5 ปี โดยพบว่าผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 59.69) มีระยะเวลาในการเข้าร่วมโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศระหว่าง 1-4 ปี ในขณะที่ร้อยละ 40.31 มีระยะเวลาในการเข้าร่วมโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศมากกว่า 4 ปี

แสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลที่เข้าร่วมโครงการครั้งแรก (ปี 2542) ก็ยังร่วมโครงการอยู่ ทั้งนี้เนื่องมาจากเมื่อเข้าร่วมโครงการแล้วเห็นว่าโครงการทำให้สมาชิกมารวมกลุ่มกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน รวมทั้งได้พูดคุยถึงปัญหาในกิจกรรมโครงการ และเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน

ตารางที่ 15 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตาม ระยะเวลาในการเข้าร่วมโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ

(n = 129)

ระยะเวลาในการเข้าร่วมโครงการ (ปี)	จำนวน	ร้อยละ
1-2	31	24.03
3-4	46	35.66
5 และมากกว่า	52	40.31
รวม	129	100.00

$\bar{X} = 3.63$

SD = 1.34

Min-Max = 1-5

การติดต่อเจ้าหน้าที่โครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ

การติดต่อกับเจ้าหน้าที่โครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศนั้นพบว่า ผู้ให้ข้อมูลเกือบสามในสี่ (ร้อยละ 70.54) ไม่เคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่ มีเพียงร้อยละ 29.46 ที่เคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่โครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ (ตารางที่ 16)

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลมีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่โครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศน้อยครั้ง ทั้งนี้เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลเป็นสมาชิกกลุ่มมานาน ราษฎรที่เป็นสมาชิกในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศประกอบอาชีพหลักอยู่แล้ว ถ้าไม่มีนักท่องเที่ยวเข้ามา

ตารางที่ 16 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตาม การติดต่อเจ้าหน้าที่โครงการท่องเที่ยว
เกษตรเชิงนิเวศ

(n =

129)

การติดต่อเจ้าหน้าที่	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เคย	91	70.54
เคย	38	29.46
รวม	129	100.00

แหล่งรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ

วิทยุ ผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 88.37 ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศจากวิทยุเลยในรอบหนึ่งปี มีเพียงร้อยละ 11.63 เท่านั้นที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศจากวิทยุ (ตารางที่ 17)

โทรทัศน์ ผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 89.15) ไม่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศจากโทรทัศน์เลยในรอบหนึ่งปี มีเพียงร้อยละ 10.85 เท่านั้นที่ได้รับข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศจากโทรทัศน์ (ตารางที่ 17)

เอกสารสิ่งพิมพ์ ผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 87.60) ไม่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศจากเอกสารสิ่งพิมพ์เลยในรอบหนึ่งปี มีเพียงร้อยละ 7.25 ที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศจากเอกสารสิ่งพิมพ์ (ตารางที่ 17)

หอกระจายข่าว ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 55.04) ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ จากหอกระจายข่าวเลยในรอบหนึ่งปี มีเพียงร้อยละ 44.96 ที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศจากหอกระจายข่าว (ตารางที่ 17)

เจ้าหน้าที่โครงการ (หมายถึง อาจารย์และลูกจ้างของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ที่ทำงานเกี่ยวกับโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ) ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 53.49) ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศจากเจ้าหน้าที่โครงการเลยในรอบหนึ่งปีและ

ร้อยละ 46.51 ที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศจากเจ้าหน้าที่โครงการ (ตารางที่ 17)

ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 63.57) ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศจากผู้ใหญ่บ้านเลยในรอบหนึ่งปี มีเพียงร้อยละ 36.43 ที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศจากผู้ใหญ่บ้าน (ตารางที่ 17)

เพื่อนบ้าน ผู้ให้ข้อมูลเกือบสามในสี่ (ร้อยละ 73.64) ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศจากเพื่อนบ้านเลยในรอบหนึ่งปี มีเพียงร้อยละ 26.36 ที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศจากเพื่อนบ้าน (ตารางที่ 17)

จากการศึกษาแสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศจากสื่อเจ้าหน้าที่โครงการ หอกระจายข่าว และผู้ใหญ่บ้าน ทั้งนี้เนื่องมาจากสื่อดังกล่าวสามารถเข้าถึงสมาชิกได้ง่าย สำหรับสื่อวิทยุ และโทรทัศน์ผู้ให้ข้อมูลมีการรับข่าวสารน้อย อาจจะเนื่องมาจากสื่อดังกล่าวให้ความสนใจในการนำเสนอเกี่ยวกับ การท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศจากสื่อน้อย จึงทำให้ได้รับข้อมูลข่าวสารน้อยด้วย

ตารางที่ 17 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามแหล่งรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ

(n = 129)		
แหล่งรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	จำนวน	ร้อยละ
วิทยุ		
ไม่ได้รับ	114	88.37
ได้รับ	15	11.63
โทรทัศน์		
ไม่ได้รับ	115	89.15
ได้รับ	14	10.85
เอกสารสิ่งพิมพ์		
ไม่ได้รับ	113	87.60
ได้รับ	16	12.40

ตารางที่ 17 (ต่อ)

แหล่งรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	จำนวน	ร้อยละ
หอกระจายข่าว		
ไม่ได้รับ	71	55.05
ได้รับ	58	44.95
เจ้าหน้าที่โครงการ		
ไม่ได้รับ	69	53.49
ได้รับ	60	46.51
ผู้ใหญ่บ้าน		
ไม่ได้รับ	82	63.57
ได้รับ	47	36.43
เพื่อนบ้าน		
ไม่ได้รับ	95	73.64
ได้รับ	34	26.36

การเข้าร่วมโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า

การเป็นสมาชิกกลุ่มโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า

จากการศึกษาพบว่าผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 52.78) ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า เนื่องจากว่าราษฎรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ จำนวน 129 คน จากระบุราษฎรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 144 คน บางคนอาจเป็นสมาชิกทั้งสองโครงการ ซึ่งโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า

ในขณะที่ร้อยละ 47.22 เป็น

สมาชิกโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า (ตารางที่ 18)

ตารางที่ 18 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามการเป็นสมาชิกกลุ่มโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า

การเป็นสมาชิกกลุ่มโครงการส่งเสริมอาชีพ การผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เป็น	76	52.78
เป็น	68	47.22
รวม	144	100.00

การใช้ที่ดินในการปลูกเบญจมาศ

ผู้ให้ข้อมูลใช้ที่ดินในการปลูกเบญจมาศเฉลี่ยประมาณ 1.28 ไร่ มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานคือ 1.11 ผู้ให้ข้อมูลที่มีการใช้ที่ดินในการปลูกเบญจมาศน้อยที่สุดคือ 0.20 ไร่ และผู้ให้ข้อมูลที่มีการใช้ที่ดินในการปลูกเบญจมาศมากที่สุดคือ 4.50 ไร่ โดยพบว่าผู้ให้ข้อมูลเกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 44.12) มีการใช้ที่ดินในการปลูกเบญจมาศระหว่าง 1-2 ไร่ รองลงมาร้อยละ 39.71 มีการใช้ที่ดินในการปลูกเบญจมาศต่ำกว่า 1 ไร่ และอีกร้อยละ 16.18 มีการใช้ที่ดินในการปลูกเบญจมาศมากกว่า 2 ไร่ (ตารางที่ 19)

จากการศึกษาแสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลใช้ที่ดินในการปลูกเบญจมาศประมาณ 1 ไร่ โดยพื้นที่ส่วนหนึ่งจะปลูกในโครงการประมาณครึ่งงาน เนื่องจากราษฎรที่เป็นสมาชิกในโครงการจะถูกจำกัดพื้นที่ปลูกโดยระบบจัดสรรพื้นที่ ส่วนพื้นที่ที่เหลือจะทำการปลูกภายนอกโครงการ

ตารางที่ 19 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามการใช้ที่ดินในการปลูกเบญจมาศ

การใช้ที่ดินในการปลูกเบญจมาศ (ไร่)	จำนวน	ร้อยละ
1 และน้อยกว่า	27	39.71
1-2	30	44.12
มากกว่า 2	11	16.18

รวม	68	100.00
$\bar{X} = 1.28$	SD = 1.11	Min-Max = 0.20-4.50

การฝึกอบรมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า

จากตารางที่ 20 แสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 67.65) ไม่เคยได้รับการฝึกอบรมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าในรอบปีที่ผ่านมา และร้อยละ 32.35 เคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าในรอบปีที่ผ่านมา

จากการศึกษาแสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 67.65 ไม่เคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าในรอบปีที่ผ่านมา ทั้งนี้เนื่องมาจากการดำเนินโครงการมีการบริหารงานโดยคณะกรรมการกลุ่ม และตัวเองไม่ว่างที่จะไปฝึกอบรม จึงมีการส่งตัวแทนเข้าไปรับการฝึกอบรมแทน

ตารางที่ 20 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามการฝึกอบรมเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า

การฝึกอบรม	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เคย	46	67.65
เคย	22	32.35
รวม	68	100.00

ระยะเวลาในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า

จากตารางที่ 21 แสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลมีระยะเวลาในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าเฉลี่ยประมาณ 6 ปี (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.58) ผู้ให้ข้อมูลมีระยะเวลาในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าน้อยที่สุดคือ 1 ปี และมากที่สุดคือ 10 ปี โดยพบว่าผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 52.94) มีระยะเวลาในการเข้าร่วมโครงการ ส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าระหว่าง 5-8 ปี รองลงมาร้อยละ 27.94 มีระยะเวลาเข้าร่วมโครงการ 1-4 ปี ในขณะที่ร้อยละ 19.12 มีระยะเวลาในการเข้าร่วมโครงการมากกว่า 8 ปี

ตารางที่ 21 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามระยะเวลาในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า

ระยะเวลาในการเข้าร่วมโครงการ (ปี)	จำนวน	ร้อยละ
1-4	19	27.94
5-8	36	52.94
9 และมากกว่า	13	19.12
รวม	68	100.00
$\bar{X} = 6.22$ $SD = 2.58$ $Min-Max = 1-10$		

การติดต่อเจ้าหน้าที่โครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า

การติดต่อกับเจ้าหน้าที่โครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีจำนวนครั้งในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่เฉลี่ย 2.78 ครั้งต่อปี (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.39) ซึ่งผู้ให้ข้อมูลมีจำนวนครั้งในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่น้อยที่สุดคือ 1 ครั้งต่อปี และมากที่สุดคือ 5 ครั้งต่อปี (ตารางที่ 22) โดยผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 52.94) ไม่เคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่ มีเพียงร้อยละ 47.06 ที่เคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่โครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า โดยผู้ให้ข้อมูลครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 50.00) ระบุว่าในรอบปีที่ผ่านมาเคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่โครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าจำนวน 1-2 ครั้งต่อปี ในขณะที่ร้อยละ 31.25 มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ 3-4 ครั้งต่อปี และอีกร้อยละ 18.75 มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่มากกว่า 4 ครั้งต่อปี

จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าร้อยละ 50 ไม่เคยมีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่โครงการเลย ทั้งนี้เนื่องมาจากการบริหารงานดำเนินการโดยกลุ่มหรือคณะกรรมการดำเนินงานโครงการเป็นเพียงฝ่ายนโยบาย สำหรับสมาชิกกลุ่มเป็นลักษณะเครือข่ายที่ไปขึ้นทะเบียนในการปลูกแทนกัน

ตารางที่ 22 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามการติดต่อเจ้าหน้าที่โครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า

การติดต่อเจ้าหน้าที่	จำนวน	ร้อยละ
----------------------	-------	--------

ไม่เคย	36	52.94
เคย	32	47.06
รวม	68	100.00

แหล่งรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า

วิทยุ ผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 92.65) ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าจากวิทยุเลยในรอบหนึ่งปี มีเพียงร้อยละ 7.35 เท่านั้นที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าจากวิทยุ (ตารางที่ 23)

โทรทัศน์ ผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 89.71) ไม่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าจากโทรทัศน์เลยในรอบหนึ่งปี โดยมีเพียงร้อยละ 10.29 ที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าจากโทรทัศน์ (ตารางที่ 23)

เอกสารสิ่งพิมพ์ ผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 94.12) ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าจากเอกสารสิ่งพิมพ์เลยในรอบหนึ่งปี โดยมีเพียงร้อยละ 5.58 เท่านั้นที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าจากเอกสารสิ่งพิมพ์ (ตารางที่ 23)

หอกระจายข่าว ผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 88.24) ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าจากหอกระจายข่าวเลยในรอบหนึ่งปี มีเพียงร้อยละ 11.76 เท่านั้นที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าจากหอกระจายข่าว (ตารางที่ 23)

เจ้าหน้าที่โครงการ ผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 82.35) ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าจากเจ้าหน้าที่โครงการ มีเพียงร้อยละ 17.65 เท่านั้นที่ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าจาก เจ้าหน้าที่โครงการ (ตารางที่ 23)

ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 86.76) ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าจากผู้ใหญ่บ้านเลยในรอบหนึ่งปี มีเพียงร้อยละ 13.24 เท่านั้นที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าจาก ผู้ใหญ่บ้าน (ตารางที่ 23)

เพื่อนบ้าน ผู้ให้ข้อมูลประมาณครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 51.47) ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าจากเพื่อนบ้านเลยในรอบหนึ่งปี มีเพียงร้อยละ 48.53 เท่านั้นที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าจากเพื่อนบ้าน (ตารางที่ 23)

จากการศึกษาแสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากด้านอื่น ๆ เพราะข่าวสารเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศไม่ได้ออกตามสื่อเหล่านั้นเลย แต่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า จากเจ้าหน้าที่โครงการ และเพื่อนบ้านมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากเจ้าหน้าที่โครงการและเพื่อนบ้านเป็นคนในพื้นที่ และสามารถติดต่อพูดคุยกันได้สะดวก

ตารางที่ 23 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามแหล่งรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า

(n = 68)		
แหล่งรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	จำนวน	ร้อยละ
วิทยุ		
ไม่ได้รับ	63	92.65
ได้รับ	5	7.35
โทรทัศน์		
ไม่ได้รับ	61	89.71
ได้รับ	7	10.29
เอกสารสิ่งพิมพ์		
ไม่ได้รับ	64	94.12
ได้รับ	4	5.88
หอกระจายข่าว		
ไม่ได้รับ	60	88.24

ได้รับ

8

11.76

ตารางที่ 23 (ต่อ)

(n = 68)

แหล่งรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	จำนวน	ร้อยละ
เจ้าหน้าที่โครงการ		
ไม่ได้รับ	12	17.65
ได้รับ	56	82.35
ผู้ใหญ่บ้าน		
ไม่ได้รับ	59	86.76
ได้รับ	9	13.24
เพื่อนบ้าน		
ไม่ได้รับ	35	51.47
ได้รับ	33	48.53

การมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศและโครงการส่งเสริมอาชีพ การผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า

การมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศและโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้านั้น ผู้ให้ข้อมูลแสดงระดับการมีส่วนร่วมออกมาว่ามีส่วนร่วมมากที่สุด มีส่วนร่วมมาก มีส่วนร่วมปานกลาง มีส่วนร่วมน้อย และมีส่วนร่วมน้อยที่สุด เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจวางแผนการจัดการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของราษฎร ในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจวางแผนการจัดการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ รวม 6 ประเด็น พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในการตัดสินใจโดยรวมในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.51) (ตารางที่ 24) โดยผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในระดับปานกลางในประเด็นการมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกลุ่ม/ชมรมเพื่อช่วยกันดูแลกิจกรรมท่องเที่ยวทางธรรมชาติในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.75) มีส่วนร่วมในระดับน้อยในประเด็น 1) การมีส่วนร่วมในการกำหนดพื้นที่ในทางธรรมชาติเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 2.57) 2) การมีส่วนร่วมในการออกกฎระเบียบในนักท่องเที่ยวปฏิบัติตาม เพื่อช่วยรักษาสภาพแวดล้อมในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.49) 3) การมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรการจัดการผู้ฝ่าฝืนกฎระเบียบชุมชนในด้านการไม่ให้ความร่วมมือในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 2.48) และ 4) การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้ชาวบ้านมีอาชีพและรายได้ (ค่าเฉลี่ย 2.48) ส่วนการมีส่วนร่วมในการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบดูแลพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในชุมชน ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 2.30)

จากการสัมภาษณ์ราษฎร เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบดูแลพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในชุมชนในระดับน้อย (น้อยที่สุด) เนื่องจากในการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบนั้นมักถูกกำหนดโดยนโยบายของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ร่วมกับคณะกรรมการที่เลือกสรรภายในชุมชน จะมีเพียงการมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกลุ่ม/ชมรม เพื่อช่วยดูแลกิจกรรมท่องเที่ยวทางธรรมชาติในชุมชนเท่านั้นที่ราษฎรมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง อาจจะเนื่องจากว่าแรกเริ่มของการก่อตั้งนั้นราษฎรในหมู่บ้านไม่มีความรู้ในเรื่องการวางแผนการจัดการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ และเมื่อมหาวิทยาลัยแม่โจ้เรียกประชุมให้รวมกลุ่มมาร่วมกันฟังกรอบของฝ่ายนโยบาย ส่วนมากราษฎรจะมองไม่ค่อยเห็นคุณค่าและไม่ให้ความสำคัญกับสิ่งที่ยังเป็นปัญหาภายในชุมชน อีกทั้งไม่รู้ว่าจะใช้ประโยชน์จากสิ่งที่มีอยู่อย่างไร จึงเป็นสาเหตุหนึ่งของการไม่ตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจวางแผนการจัดการท่องเที่ยวเกษตร เชิงนิเวศ

การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของราษฎรใน โครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการจัดการแหล่งท่องเที่ยว รวม 4 ประเด็น พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมโดยรวมในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.39) (ตารางที่ 25) โดยผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในระดับปานกลางในประเด็นการมีส่วนร่วมในการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.88) มีส่วนร่วมในระดับน้อยในประเด็น 1) การมีส่วนร่วมในการจัดหาสถานที่ชมวิวทิวทัศน์ให้นักท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 2.27) 2) การมีส่วนร่วมในการจัดหาที่พักให้นักท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 2.24) และ 3) การมีส่วนร่วมในการจัดหาและแนะนำมัคคุเทศก์ให้นักท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย 2.48)

จากการสัมภาษณ์ราษฎร เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 4 ประเด็น พบว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการจัดหาและแนะนำมัคคุเทศก์ให้นักท่องเที่ยว เนื่องจากราษฎร ยังไม่มีความชำนาญเกี่ยวกับการมองหาและแนะนำมัคคุเทศก์ อีกทั้งราษฎร ไม่มีความรู้ที่จะประเมินว่าใครคือผู้ที่มีความสามารถในการอธิบายเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวให้กับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเพื่อชมธรรมชาติ และราษฎรยังมองอีกว่า ยังไม่มีคนไหนที่จะมาเป็นมัคคุเทศก์เพื่อที่จะสื่อสารกับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติได้ ในขณะที่การมีส่วนร่วมในการจัดหาสถานที่ชมวิวทิวทัศน์ และการมีส่วนร่วมในการจัดหาที่พักให้นักท่องเที่ยวอยู่ในระดับน้อยเช่นเดียวกัน เนื่องจากว่าการมีส่วนร่วมในการจัดหาสถานที่ชมวิวทิวทัศน์นั้นมักถูกกำหนดโดยฝ่ายนโยบาย (ม. แม่โจ้) ร่วมกับคณะกรรมการชมรมท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ จึงทำให้ราษฎรมีส่วนร่วมน้อย และในประเด็นการมีส่วนร่วมในการจัดหาที่พักให้นักท่องเที่ยว นั้น อยู่ในระดับน้อยเช่นกัน เนื่องจากกิจกรรมดังกล่าว มักถูกกำหนดจากฝ่ายนโยบายและคณะกรรมการชมรมท่องเที่ยวเกษตร เชิงนิเวศ จึงทำให้สมาชิกส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในระดับน้อย

การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของราษฎรใน โครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ รวม 4 ประเด็น พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์โดยรวมในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.33) (ตารางที่ 26) โดยผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในระดับน้อยในประเด็น 1) การมีส่วนร่วมในการเข้ารับการฝึกอบรมเป็นมัคคุเทศก์ที่ถูกต้อง (ค่าเฉลี่ย 2.46) 2) การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกลุ่มมัคคุเทศก์ในท้องถิ่น (ค่าเฉลี่ย 2.42) 3) การจัดตั้งกลุ่มผู้ประกอบการด้านอาหารและเครื่องดื่ม (ค่าเฉลี่ย 2.32) และ 4) การให้เช่าห้องพักเต็นท์หรือพักที่บ้าน (Home Stay) (ค่าเฉลี่ย 2.12)

จากการสัมภาษณ์ราษฎรเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศทั้ง 4 ประเด็น พบว่า ราษฎรมีส่วนร่วมในระดับน้อยทั้ง 4 ประเด็น โดยเฉพาะประเด็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการให้เช่าห้องพักเต็นท์หรือพักที่บ้าน (Home Stay) พบว่าเป็นประเด็นที่มีผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้อง แต่ราษฎรกลับมีส่วนร่วมน้อยที่สุด อาจเนื่องจากว่าโครงการมีการ คัดเลือกบุคคลและบ้านเรือน ที่มีความพร้อมในการต้อนรับนักท่องเที่ยวในรูปแบบคณะกรรมการ เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ราษฎรมีส่วนร่วมน้อย ส่วนการมีส่วนร่วมทั้งสามประเด็นนั้น ราษฎรมีส่วนร่วมเนื่องจากว่า ในช่วงแรกของการจัดตั้งโครงการ ราษฎรอาจจะยังไม่มีความรู้ ไม่เข้าใจมากนัก รวมทั้งราษฎร มีความเข้าใจว่าการจัดตั้งมัคคุเทศก์และการฝึกอบรมการเป็นมัคคุเทศก์คงจะไม่ได้สร้างประโยชน์อะไรให้กับตัวเอง จึงมองไม่เห็นคุณค่าและไม่ให้ความสำคัญ

การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการจัดการท่องเที่ยว

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของราษฎรใน โครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศเกี่ยวกับการติดตามและประเมินผลการจัดการท่องเที่ยว รวม 3 ประเด็น พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลโดยรวมในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.41) (ตารางที่ 27) โดยผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในระดับปานกลางในประเด็นการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงพัฒนาโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ (ค่าเฉลี่ย 2.77) มีส่วนร่วมในระดับน้อยในประเด็น 1) การมีส่วนร่วมในการพิจารณาถึงผลดีผลเสียของกิจกรรมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ (ค่าเฉลี่ย 2.31) และ 2) การมีส่วนร่วมในการสำรวจ และบันทึกผลกระทบในทางลบที่มีต่อสิ่งแวดล้อม (ค่าเฉลี่ย 2.15)

จากการสัมภาษณ์ราษฎรเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการจัดการท่องเที่ยวนั้น ชี้ให้เห็นว่าประเด็นการมีส่วนร่วมในการพิจารณาถึงผลดี ผลเสียของกิจกรรมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศและการมีส่วนร่วมในการสำรวจและบันทึกผลกระทบในทางลบที่มีต่อสิ่งแวดล้อมทั้งสองประเด็น ราษฎรส่วนใหญ่มีส่วนร่วมน้อยเนื่องจากว่า คณะกรรมการโครงการหรือกลุ่มผู้นำชุมชน มักจะมีบทบาทในการเข้ามามีส่วนร่วมในประเด็นดังกล่าวมากกว่าสมาชิกกลุ่ม อีกทั้งในปัจจุบัน (2546) มีจำนวนนักท่องเที่ยวน้อย คณะกรรมการยังไม่มี การติดตามและประเมินผลเท่าที่ควร ขณะที่มหาวิทยาลัยแม่โจ้จะมอบนโยบายมาสู่ชุมชนที่เป็นกรอบให้ปฏิบัติในบางเรื่อง ซึ่งราษฎรส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลในกิจกรรมทั้งสองดังกล่าว จึงทำให้ราษฎรมีส่วนร่วมในระดับน้อย ส่วนในประเด็นที่ราษฎรมีส่วนร่วมในระดับปานกลางนั้น เป็นประเด็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงพัฒนาโครงการ ซึ่งราษฎรจะมีการพบปะพูดคุยกันหลังจากที่คณะนักท่องเที่ยวออกจากชุมชน ราษฎรจะพูดคุยถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและช่วยกันนำปัญหาไปแก้ไขอย่างไร

การมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ

ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในโครงการโดยรวมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.41) โดยมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.51) มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.39) มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.33) และมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.41) (ตารางที่ 28)

จากการสัมภาษณ์ราษฎร เกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของราษฎรที่เข้าร่วมโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศทั้ง 4 ประเด็น พบว่า การมีส่วนร่วมของราษฎรอยู่ในระดับน้อย ทั้งการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การปฏิบัติการ การรับผลประโยชน์ และการติดตามและประเมินผล สำหรับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ซึ่งได้แก่ การมีส่วนร่วมในการกำหนดพื้นที่ทางธรรมชาติ เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน การแบ่งหน้าที่รับผิดชอบดูแลพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในชุมชน การออกกฎระเบียบให้นักท่องเที่ยวปฏิบัติตาม และการกำหนดมาตรการจัดการผู้ฝ่าฝืนกฎระเบียบชุมชน ซึ่งในช่วงแรกของการจัดตั้งโครงการ อาจเป็นเรื่องที่ชาวบ้านไม่มีความรู้ไม่รู้จักใช้ประโยชน์จากสิ่งที่มีอยู่ รวมทั้งไม่ค่อยจะให้ความสำคัญเท่าที่ควร ซึ่งเหตุผลเหล่านี้จึงเป็นที่มาของการตัดสินใจของชาวบ้านในการเข้ามามีส่วนร่วมในระดับน้อย ในขณะที่การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (ดำเนินกิจกรรมการจัดการแหล่งท่องเที่ยว) นั้น พบว่า ประเด็นที่การมีส่วนร่วมในระดับน้อย ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการจัดหาที่พักให้แก่นักท่องเที่ยว การจัดหาสถานที่ชมวิว และการจัดหาและแนะนำมัคคุเทศก์ให้แก่นักท่องเที่ยว สาเหตุที่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมดังกล่าวน้อย เนื่องจากราษฎรขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดหามัคคุเทศก์ที่มีความรู้ ความสามารถที่จะถ่ายทอดความรู้ รวมทั้งเป็นช่วงที่เริ่มก่อตั้งโครงการ ทำให้ราษฎรมองไม่เห็นคุณค่าและเป้าหมายของฝ่ายนโยบาย สำหรับประเด็นของการมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์นั้น ระดับการมีส่วนร่วมของราษฎรอยู่ในระดับน้อยทั้ง 4 ประเด็น ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการเข้ารับการฝึกอบรมเป็นมััคคุเทศก์ที่ถูกต้อง การจัดตั้งกลุ่มมััคคุเทศก์ในท้องถิ่น การให้เช่าห้องพัก เติ้นท์หรือที่พักบ้าน (Home Stay) และการจัดตั้งกลุ่มผู้ประกอบการอาหารและเครื่องดื่ม แสดงให้เห็นว่าราษฎรส่วนใหญ่ไม่ได้มีส่วนร่วมในประเด็นที่กล่าวมา เนื่องจากว่าเรื่องของผลประโยชน์นั้นจะเป็นการบริหาร

มินผลของฝ่ายนโยบาย (มหาวิทยาลัยแม่โจ้)
ซึ่งกิจกรรมการประเมินผลนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นการประชุมร่วมกันระหว่างฝ่ายนโยบาย
(มหาวิทยาลัยแม่โจ้) กับคณะกรรมการโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ

ตารางที่ 28 ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ให้ข้อมูลที่เข้าร่วมโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ

รายการการมีส่วนร่วมโครงการท่องเที่ยว เกษตรเชิงนิเวศ	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับ การมีส่วนร่วม
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	2.51	1.47	น้อย
การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน	2.39	1.37	น้อย
การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	2.33	1.42	น้อย
การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล	2.41	1.45	น้อย
รวม	2.41	1.43	น้อย

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจวางแผนการปลูกดอกเบญจมาศ

จากการศึกษา การมีส่วนร่วมของราษฎร ในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจวางแผนการปลูกเบญจมาศ รวม 5 ประเด็น พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในการตัดสินใจโดยรวมในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.16) (ตารางที่ 29) โดยผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในระดับมากในประเด็นการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกปลูกดอกเบญจมาศร่วมกับโครงการ (ค่าเฉลี่ย 3.44) มีส่วนร่วมในระดับปานกลางในประเด็น 1) การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นที่จะรวมกลุ่มเป็นองค์กรโครงการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า (ค่าเฉลี่ย 3.38) 2) การมีส่วนร่วมในการพิจารณาหาปัจจัยที่สนับสนุนการปลูกดอกเบญจมาศเพื่อการค้าในระดับใด (ค่าเฉลี่ย 3.13) 3) การมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎ-ระเบียบ ภายในกลุ่มผลิตเบญจมาศในระดับใด (ค่าเฉลี่ย 2.93) และ 4) การมีส่วนร่วมในการกำหนดพื้นที่ปลูกร่วมกับกลุ่มไม้ดอกในระดับใด (ค่าเฉลี่ย 2.90)

จากการสัมภาษณ์ราษฎรเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจวางแผนการปลูกดอกเบญจมาศ พบว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง และมีประเด็นของการมีส่วนร่วมมากได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกปลูกดอกเบญจมาศร่วมกับโครงการ จากข้อมูลข้างต้น บ่งชี้ให้เห็นว่าราษฎรเห็นความสำคัญเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ เนื่องจากเป็นอาชีพที่สร้างรายได้ให้ให้แก่ราษฎรที่เข้าร่วมโครงการ และราษฎรถือว่าเป็นอาชีพหลัก ที่สามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้

การมีส่วนร่วมในการดำเนินการปลูกดอกเบญจมาศเพื่อการค้า

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินการปลูกดอกเบญจมาศเพื่อการค้า รวม 2 ประเด็น พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในการดำเนินการโดยรวมในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.78) (ตารางที่ 30) โดยผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในระดับปานกลางในประเด็นการมีส่วนร่วมในการปลูกเพื่อผลิตดอก ซึ่งได้แก่ การมีส่วนร่วมในการจัดจำหน่ายและการช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 2.99) มีส่วนร่วมในระดับน้อยในประเด็นการมีส่วนร่วมในการเตรียมกิ่งชำ ได้แก่ การเตรียมกิ่งพันธุ์ การปฏิบัติการหลังจากการปลูกลงแม่พันธุ์ การชำ และการให้น้ำแก่กิ่งปักชำ (ค่าเฉลี่ย 2.56)

จากการสัมภาษณ์จะเห็นได้ว่าเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมของราษฎรในการดำเนินการปลูกดอกเบญจมาศเพื่อการค้าในภาพรวมนั้น การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง แต่กิจกรรมที่ราษฎรมีส่วนร่วมในระดับน้อย ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการเตรียมกิ่งชำ การเตรียมกิ่งพันธุ์ การปฏิบัติการหลังการปลูกลงแม่พันธุ์ การชำ และการให้น้ำแก่กิ่งปักชำ สาเหตุที่ราษฎรมีส่วนร่วมในระดับน้อยเนื่องจาก ขั้นตอนของกิจกรรมดังกล่าว มักถูกกำหนดโดยเจ้าหน้าที่โครงการ

การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการปลูกดอกเบญจมาศเพื่อการค้า

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการปลูกดอกเบญจมาศเพื่อการค้า รวม 2 ประเด็น พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์โดยรวมในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.69) (ตารางที่ 31) โดยผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในระดับปานกลางในประเด็นการมีส่วนร่วมในการรับทราบเกี่ยวกับการได้รับการสนับสนุน ในด้านงบประมาณทางวิชาการ และด้านเทคโนโลยีในการผลิตเพื่อพัฒนากระบวนการผลิตและการตลาดจากมหาวิทยาลัยแม่โจ้ (ค่าเฉลี่ย 3.09) มีส่วนร่วมในระดับน้อยในประเด็นมีส่วนร่วมในการรับเงินทุนหมุนเวียนจาก องค์การบริหารส่วนตำบลป่าไผ่ เพื่อเป็นกองทุนหมุนเวียนในการดำเนินโครงการ (ค่าเฉลี่ย 2.29)

จากการสัมภาษณ์ราษฎร เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการรับเงินทุนหมุนเวียนจาก องค์การบริหารส่วนตำบลป่าไผ่ เพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินโครงการ ราษฎรมีส่วนร่วมในระดับน้อย เนื่องจากกิจกรรมดังกล่าวเป็นกิจกรรมที่ประสานงานระหว่างคณะกรรมการกลุ่มกับ องค์การบริหารส่วนตำบลป่าไผ่

การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลโครงการส่งเสริมการปลูกดอกเบญจมาศ เพื่อการค้า

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลโครงการส่งเสริมการปลูกดอกเบญจมาศเพื่อการค้า รวม 3 ประเด็น พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลโครงการโดยรวมในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.05) (ตารางที่ 32) โดยผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในระดับปานกลางในประเด็น 1) การมีส่วนร่วมในการพิจารณาถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับการรวมกลุ่มในโครงการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า (ค่าเฉลี่ย 3.21) 2) การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาปรับปรุงพัฒนาโครงการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าในระดับใด (ค่าเฉลี่ย 3.01) และ 3) การมีส่วนร่วมในการพิจารณาถึงผลดีผลเสียของกิจกรรมในโครงการการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า (ค่าเฉลี่ย 2.94)

จากการสัมภาษณ์ราษฎร เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลโครงการส่งเสริมการปลูกดอกเบญจมาศเพื่อการค้า พบว่า ประเด็นย่อยทั้ง 3 ประเด็นข้างต้นของระดับการมีส่วนร่วมของราษฎร อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ราษฎรค่อนข้างให้ความสนใจ เนื่องจากว่าราษฎรมีความต้องการที่จะปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมโครงการให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาอาชีพและรายได้ของราษฎรโดยตรง

การมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า

ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในโครงการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.92) โดยมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.61) มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.78) มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.69) และมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.05) (ตารางที่ 33)

จากการสัมภาษณ์ราษฎร เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของราษฎรต่อโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าทั้ง 4 ประเด็น ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การปฏิบัติการ การรับผลประโยชน์ และการติดตามและการประเมินผล พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของราษฎรอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากราษฎรส่วนหนึ่งมีความต้องการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วม ซึ่งโครงการมีผลต่อรายได้ และ ค่าครองชีพของราษฎรโดยตรง รวมทั้งราษฎรสามารถยึดเป็นอาชีพหลักในการหาเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ แต่สำหรับระดับการมีส่วนร่วมที่ราษฎรมีส่วนร่วมน้อยใน 2 ประเด็นย่อย ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการเตรียมกิ่งพันธุ์ การปฏิบัติการหลังการปลูกต้นแม่พันธุ์ การชำและการให้น้ำแก่กิ่งปักชำ สาเหตุที่ราษฎรมีส่วนร่วมในระดับน้อยเนื่องจาก ขั้นตอนของกิจกรรมดังกล่าว มักถูกกำหนดโดยเจ้าหน้าที่โครงการ และประเด็นย่อยที่ราษฎรมีส่วนร่วมน้อยอีกประเด็น ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการรับเงินทุนหมุนเวียนจากองค์การบริหารส่วนตำบลป่าไผ่ เพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินโครงการ เนื่องจากกิจกรรมดังกล่าว เป็นกิจกรรมที่ประสานงานระหว่างคณะกรรมการกลุ่มกับองค์การบริหารส่วนตำบลป่าไผ่

ตารางที่ 33 ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ให้ข้อมูลที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า

รายการการมีส่วนร่วมโครงการส่งเสริมอาชีพ การผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับ การมีส่วนร่วม
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.16	1.23	ปานกลาง

การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน	2.78	1.40	ปานกลาง
การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	2.69	1.31	ปานกลาง
การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล	3.05	1.24	ปานกลาง
รวม	2.92	0.98	ปานกลาง

**ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ
และโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า**

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ

อายุ

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติค่า Chi-square โดยแบ่งระดับอายุออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีอายุต่ำกว่าหรือเท่ากับ 51 ปี และกลุ่มที่มีอายุมากกว่า 51 ปี พบว่า อายุของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ ($p > 0.05$) ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\chi^2 = 0.864, p > 0.05$) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ($\chi^2 = 2.886, p > 0.05$) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\chi^2 = 3.247, p > 0.05$) และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ($\chi^2 = 2.451, p > 0.05$) จึงกล่าวได้ว่า อายุของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ ในทุกด้าน

เมื่อดูภาพรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่า อายุของผู้ให้ข้อมูล ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ ($\chi^2 = 0.653, p > 0.05$) (ตารางที่ 34) จึงกล่าวได้ว่าอายุของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ (ดูรายละเอียดในตารางที่ 57-61)

ตารางที่ 34 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ

การมีส่วนร่วม	ค่าไคสแควร์ (χ^2)	ค่า p
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	0.864	0.649
การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน	2.886	0.236

การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	3.247	0.197
การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล	2.451	0.292
รวม	0.653	0.721

ระดับการศึกษา

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติค่า Chi-square โดยแบ่งระดับการศึกษาออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่มีการศึกษาดำกว่าหรือเท่ากับประถมศึกษา และกลุ่มที่มีการศึกษาสูงกว่าประถมศึกษา พบว่า ระดับการศึกษาของผู้ให้ข้อมูล มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ ($p < 0.05$) 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ($\chi^2 = 12.794^*$, $p < 0.05$) สำหรับระดับการศึกษาของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ ($p > 0.05$) 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\chi^2 = 3.352$, $p > 0.05$) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ($\chi^2 = 1.354$, $p > 0.05$) และด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\chi^2 = 2.247$, $p > 0.05$) จึงกล่าวได้ว่า ระดับการศึกษาของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ ในด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

เมื่อดูภาพรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่า ระดับการศึกษาของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ ($\chi^2 = 5.247$, $p > 0.05$) (ตารางที่ 35) จึงกล่าวได้ว่า ระดับการศึกษาของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ (ดูรายละเอียดตารางที่ 67-71)

ตารางที่ 35 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ

การมีส่วนร่วม	ค่าไคสแควร์ (χ^2)	ค่า p
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.352	0.187
การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน	1.354	0.508

การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	2.247	0.325
การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล	12.794*	0.002
รวม	5.247	0.073

อาชีพ

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติค่า Chi-square โดยแบ่งอาชีพออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ประกอบอาชีพเกษตรกร และกลุ่มที่ไม่ใช่เกษตรกร พบว่า อาชีพของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ ($p < 0.05$) 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ($\chi^2 = 6.620^*$, $p < 0.05$) สำหรับอาชีพของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ ($p > 0.05$) 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\chi^2 = 5.368$, $p > 0.05$) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\chi^2 = 3.321$, $p > 0.05$) และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ($\chi^2 = 2.860$, $p > 0.05$) จึงกล่าวได้ว่า อาชีพของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ ในด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน

เมื่อดูภาพรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่า อาชีพของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ ($\chi^2 = 6.102^*$, $p < 0.05$) (ตารางที่ 36) จึงกล่าวได้ว่า อาชีพของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ (ดูรายละเอียดในตารางที่ 77-81)

ตารางที่ 36 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ

การมีส่วนร่วม	ค่าไคสแควร์ (χ^2)	ค่า p
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	5.368	0.068
การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน	6.620*	0.037
การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	3.321	0.190
การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล	2.860	0.239

รวม	6.102*	0.047
-----	--------	-------

ขนาดของครอบครัว

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติค่า Chi-square โดยแบ่งขนาดของครอบครัวออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่มีขนาดของครอบครัว 1-4 คน และกลุ่มที่ขนาดครอบครัวมากกว่า 4 คน พบว่า ขนาดครอบครัวของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ ($p < 0.05$) 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\chi^2 = 8.594^*$, $p < 0.05$) สำหรับขนาดของครอบครัวของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ ($p > 0.05$) 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ($\chi^2 = 0.907$, $p > 0.05$) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\chi^2 = 0.513$, $p > 0.05$) และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ($\chi^2 = 0.920$, $p > 0.05$) จึงกล่าวได้ว่า ขนาดของครอบครัวของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ ในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

เมื่อดูภาพรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่า ขนาดของครอบครัวของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ ($\chi^2 = 3.561$, $p > 0.05$) (ตารางที่ 37) จึงกล่าวได้ว่า ระดับการศึกษาของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ (ดูรายละเอียดในตารางที่ 87-91)

ตารางที่ 37 ความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของครอบครัวกับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ

การมีส่วนร่วม	ค่าไคสแควร์ (χ^2)	ค่า p
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	8.594*	0.014
การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน	0.907	0.635

การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	0.513	0.774
การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล	0.920	0.631
รวม	3.561	0.169

การตั้งถิ่นฐาน

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติค่า Chi-square โดยแบ่งการตั้งถิ่นฐานออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่เกิดที่บ้านโป่ง และกลุ่มที่ย้ายมาจากที่อื่น พบว่า การตั้งถิ่นฐานของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ ($p < 0.05$) 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ($\chi^2 = 9.327^*$, $p < 0.05$) สำหรับการตั้งถิ่นฐานของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ ($p > 0.05$) 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\chi^2 = 1.269$, $p > 0.05$) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ($\chi^2 = 3.147$, $p > 0.05$) และด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\chi^2 = 0.661$, $p > 0.05$) จึงกล่าวได้ว่า การตั้งถิ่นฐานของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ ในด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

เมื่อดูภาพรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่า การตั้งถิ่นฐานของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ ($\chi^2 = 1.785$, $p > 0.05$) (ตารางที่ 38) จึงกล่าวได้ว่า การตั้งถิ่นฐานของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ (ดูรายละเอียดในตารางที่ 97-101)

ตารางที่ 38 ความสัมพันธ์ระหว่างการตั้งถิ่นฐานกับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ

การมีส่วนร่วม	ค่าไคสแควร์ (χ^2)	ค่า p
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	1.269	0.530
การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน	3.147	0.207
การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	0.661	0.718

การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล	9.327*	0.009
รวม	1.785	0.410

การถือครองที่ดินเพื่อทำการเกษตร

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติค่า Chi-square โดยแบ่งพื้นที่ทำการเกษตรออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่มีการถือครองที่ดินเพื่อทำการเกษตรต่ำกว่าหรือเท่ากับ 3 ไร่ และกลุ่มที่มีการถือครองที่ดินเพื่อทำการเกษตรมากกว่า 3 ไร่ พบว่า การถือครองที่ดินเพื่อทำการเกษตรของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ ($p < 0.05$) ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\chi^2 = 27.963^*$, $p < 0.05$) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ($\chi^2 = 29.223^*$, $p < 0.05$) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\chi^2 = 12.669$, $p < 0.05$) และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ($\chi^2 = 18.221$, $p < 0.05$) จึงกล่าวได้ว่า การถือครองที่ดินเพื่อทำการเกษตรของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ ในทุกด้าน

เมื่อดูภาพรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่า การถือครองที่ดินเพื่อทำการเกษตรของผู้ให้ข้อมูล มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับ ระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ ($\chi^2 = 27.061^*$, $p < 0.05$) (ตารางที่ 39) จึงกล่าวได้ว่า การถือครองที่ดินเพื่อทำการเกษตรของผู้ให้ข้อมูล มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับ ระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ (ดูรายละเอียดในตารางที่ 107-111)

ตารางที่ 39 ความสัมพันธ์ระหว่างการถือครองที่ดินเพื่อทำการเกษตรกับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ

การมีส่วนร่วม	ค่าไคสแควร์ (χ^2)	ค่า p
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	27.963*	0.000
การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน	29.223*	0.000
การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	12.669*	0.002

การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล	18.221*	0.000
รวม	27.061*	0.000

รายได้

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติค่า Chi-square โดยแบ่งรายได้ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีรายได้ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 80,000 บาท และกลุ่มที่มีรายได้มากกว่า 80,000 บาท พบว่า รายได้ของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ ($p < 0.05$) ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\chi^2 = 8.980^*$, $p < 0.05$) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ($\chi^2 = 10.222^*$, $p < 0.05$) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\chi^2 = 7.142^*$, $p < 0.05$) และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ($\chi^2 = 10.725^*$, $p < 0.05$) จึงกล่าวได้ว่า รายได้ของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ ในทุกด้าน

เมื่อดูภาพรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่า รายได้ของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ ($\chi^2 = 10.940^*$, $p < 0.05$) (ตารางที่ 40) จึงกล่าวได้ว่า รายได้ของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ (ดูรายละเอียดในตารางที่ 117-121)

ตารางที่ 40 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ

การมีส่วนร่วม	ค่าไคสแควร์ (χ^2)	ค่า p
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	8.980*	0.011
การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน	10.222*	0.006
การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	7.142*	0.028
การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล	10.725*	0.005

รวม	10,949*	0.004
-----	---------	-------

การได้รับข้อมูลข่าวสาร

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติค่า Chi-square โดยแบ่งการได้รับข้อมูลข่าวสารออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการ และกลุ่มที่เคยได้รับข้อมูลข่าวสาร พบว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ ($p < 0.05$) ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\chi^2 = 18.879^*$, $p < 0.05$) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ($\chi^2 = 7.896^*$, $p < 0.05$) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\chi^2 = 14.620^*$, $p < 0.05$) และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ($\chi^2 = 15.306^*$, $p < 0.05$) จึงกล่าวได้ว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารของผู้ให้ข้อมูล มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ ในทุกด้าน

เมื่อดูภาพรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ ($\chi^2 = 20.455^*$, $p < 0.05$) (ตารางที่ 41) จึงกล่าวได้ว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารของผู้ให้ข้อมูล มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับ ระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตร เชิงนิเวศ (ดูรายละเอียดในตารางที่ 127-131)

ตารางที่ 41 ความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับข้อมูลข่าวสารกับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ

การมีส่วนร่วม	ค่าไคสแควร์ (χ^2)	ค่า p
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	18.879*	0.000

การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน	7.896*	0.019
การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	14.620*	0.001
การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล	15.306*	0.000
รวม	20.455*	0.000

ตำแหน่งทางสังคม

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติค่า Chi-square โดยแบ่งตำแหน่งทางสังคมออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่ไม่มีตำแหน่งสังคม และกลุ่มที่มีตำแหน่งทางสังคม พบว่า ตำแหน่งทางสังคมของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ ($p < 0.05$) ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\chi^2 = 13.595^*$, $p < 0.05$) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ($\chi^2 = 10.818^*$, $p < 0.05$) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\chi^2 = 12.063^*$, $p < 0.05$) และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ($\chi^2 = 16.656^*$, $p < 0.05$) จึงกล่าวได้ว่า ตำแหน่งทางสังคมของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ ในทุกด้าน

เมื่อดูภาพรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่า ตำแหน่งทางสังคมของผู้ให้ข้อมูล มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับ ระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ ($\chi^2 = 17.407^*$, $p < 0.05$) (ตารางที่ 42) จึงกล่าวได้ว่า ตำแหน่งทางสังคมของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ (ดูรายละเอียดในตารางที่ 137-141)

ตารางที่ 42 ความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งทางสังคมกับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ

การมีส่วนร่วม	ค่าไคสแควร์ (χ^2)	ค่า p
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	13.595*	0.001
การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน	10.818*	0.004

การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	12.063*	0.002
การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล	16.656*	0.000
รวม	17.407*	0.000

การติดต่อกับเจ้าหน้าที่โครงการ

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติค่า Chi-square โดยแบ่งการติดต่อกับเจ้าหน้าที่โครงการออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่เคยติดต่อ และกลุ่มที่ไม่เคยติดต่อ พบว่า การติดต่อกับเจ้าหน้าที่โครงการของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ ($p < 0.05$) ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\chi^2 = 14.093^*$, $p < 0.05$) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ($\chi^2 = 9.105^*$, $p < 0.05$) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\chi^2 = 10.609^*$, $p < 0.05$) และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ($\chi^2 = 12.583^*$, $p < 0.05$) จึงกล่าวได้ว่า การติดต่อกับเจ้าหน้าที่โครงการของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ ในทุกด้าน

เมื่อดูภาพรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่า การติดต่อกับเจ้าหน้าที่โครงการของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับ ระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ ($\chi^2 = 17.473^*$, $p < 0.05$) (ตารางที่ 43) จึงกล่าวได้ว่า การติดต่อกับเจ้าหน้าที่โครงการของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ (ดูรายละเอียดในตารางที่ 147-151)

ตารางที่ 43 ความสัมพันธ์ระหว่างการติดต่อกับเจ้าหน้าที่โครงการกับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ

การมีส่วนร่วม	ค่าไคสแควร์ (χ^2)	ค่า p
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	14.093*	0.001

การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน	9.105*	0.011
การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	10.609*	0.005
การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล	12.583*	0.000
รวม	17.473*	0.000

ประสบการณ์การฝึกอบรม

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติค่า Chi-square โดยแบ่งประสบการณ์การฝึกอบรม ออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่เคยได้รับการฝึกอบรม และกลุ่มที่ไม่เคยไม่เคยได้รับการฝึกอบรม พบว่า ประสบการณ์การฝึกอบรมของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ ($p < 0.05$) ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\chi^2 = 21.398^*$, $p < 0.05$) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ($\chi^2 = 20.536^*$, $p < 0.05$) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\chi^2 = 26.473^*$, $p < 0.05$) และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ($\chi^2 = 46.096^*$, $p < 0.05$) จึงกล่าวได้ว่า ประสบการณ์การฝึกอบรมของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ ในทุกด้าน

เมื่อดูภาพรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่า ประสบการณ์การฝึกอบรมของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ ($\chi^2 = 41.363^*$, $p < 0.05$) (ตารางที่ 44) จึงกล่าวได้ว่า ประสบการณ์การฝึกอบรมของผู้ให้ข้อมูล มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับ ระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตร เชิงนิเวศ (ดูรายละเอียดในตารางที่ 157-161)

ตารางที่ 44 ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์การฝึกอบรมกับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ

การมีส่วนร่วม	ค่าไคสแควร์ (χ^2)	ค่า p
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	21.398*	0.000

การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน	20.536*	0.000
การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	26.473*	0.000
การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล	46.096*	0.000
รวม	41.363*	0.000

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า

อายุ

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติค่า Chi-square โดยแบ่งระดับอายุออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีอายุต่ำกว่าหรือเท่ากับ 51 ปี และกลุ่มที่มีอายุมากกว่า 51 ปี พบว่า อายุของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า ($p < 0.05$) ทั้ง 1 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\chi^2 = 7.728^*$, $p < 0.05$) สำหรับอายุของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า ($p > 0.05$) 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\chi^2 = 0.591$, $p > 0.05$) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ($\chi^2 = 2.467$, $p > 0.05$) และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ($\chi^2 = 0.241$, $p > 0.05$) จึงกล่าวได้ว่า อายุของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าในด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

เมื่อดูภาพรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่า อายุของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า ($\chi^2 = 1.129$, $p > 0.05$) (ตารางที่ 45) จึงกล่าวได้ว่า อายุของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า (ดูรายละเอียดในตารางที่ 62-66)

ตารางที่ 45 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการมีส่วนร่วม ในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า

การมีส่วนร่วม	ค่าไคสแควร์ (χ^2)	ค่า p
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	0.591	0.744
การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน	2.467	0.291
การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	7.728*	0.021
การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล	0.241	0.881
รวม	1.129	0.569

ระดับการศึกษา

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติค่า Chi-square โดยแบ่งระดับการศึกษาออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่มีการศึกษาดำกว่าหรือเท่ากับประถมศึกษา และกลุ่มที่มีการศึกษาสูงกว่าประถมศึกษา พบว่า ระดับการศึกษาของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า ($p < 0.05$) 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\chi^2 = 7.013^*$, $p < 0.05$) และด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\chi^2 = 16.525$, $p < 0.05$) สำหรับระดับการศึกษาของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า ($p > 0.05$) 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ($\chi^2 = 2.530$, $p > 0.05$) และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ($\chi^2 = 1.082$, $p > 0.05$) จึงกล่าวได้ว่า ระดับการศึกษาของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า ในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

เมื่อดูภาพรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่า ระดับการศึกษาของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า ($\chi^2 = 1.241$, $p > 0.05$) (ตารางที่ 46) จึงกล่าวได้ว่า ระดับการศึกษาของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า (ดูรายละเอียดในตารางที่ 72-76)

ตารางที่ 46 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า

การมีส่วนร่วม	ค่าไคสแควร์ (χ^2)	ค่า p
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	7.013*	0.030
การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน	2.530	0.282
การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	16.525*	0.000
การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล	1.082	0.582
รวม	1.241	0.539

อาชีพ

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติค่า Chi-square โดยแบ่งอาชีพออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ประกอบอาชีพเกษตรกร และกลุ่มที่ไม่ใช่เกษตรกร พบว่า อาชีพของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า ($p < 0.05$) 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ($\chi^2 = 12.848^*$, $p < 0.05$) และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ($\chi^2 = 19.048$, $p > 0.05$) สำหรับอาชีพของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า ($p > 0.05$) 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\chi^2 = 4.539$, $p > 0.05$) และด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\chi^2 = 3.811$, $p > 0.05$) จึงกล่าวได้ว่า อาชีพของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับระดับการมีส่วนร่วมโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าในด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

เมื่อดูภาพรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่า อาชีพของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า ($\chi^2 = 11.159^*$, $p < 0.05$) (ตารางที่ 47) จึงกล่าวได้ว่า อาชีพของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า (ดูรายละเอียดในตารางที่ 82-86)

ตารางที่ 47 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า

การมีส่วนร่วม	ค่าไคสแควร์ (χ^2)	ค่า p
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.539	0.103
การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน	12.848*	0.002
การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	3.811	0.149
การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล	19.048*	0.000
รวม	11.159*	0.004

ขนาดของครอบครัว

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติค่า Chi-square โดยแบ่งขนาดของครอบครัวออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่มีขนาดของครอบครัว 1-4 คน และกลุ่มที่ขนาดครอบครัวมากกว่า 4 คน พบว่า ขนาดครอบครัวของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า ($p < 0.05$) 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\chi^2 = 9.413^*$, $p < 0.05$) สำหรับขนาดของครอบครัวของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า ($p > 0.05$) 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\chi^2 = 1.108$, $p < 0.05$) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ($\chi^2 = 0.413$, $p > 0.05$) และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ($\chi^2 = 2.824$, $p > 0.05$) จึงกล่าวได้ว่า ขนาดของครอบครัวของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า ในด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

เมื่อดูภาพรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่า ขนาดของครอบครัวของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า ($\chi^2 = 4.556$, $p > 0.05$) (ตารางที่ 48) จึงกล่าวได้ว่า ระดับการศึกษาของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า (ดูรายละเอียดในตารางที่ 92-96)

ตารางที่ 48 ความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของครอบครัวกับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า

การมีส่วนร่วม	ค่าไคสแควร์ (χ^2)	ค่า p
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	1.108	0.575
การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน	0.431	0.806
การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	9.413*	0.009
การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล	2.824	0.244
รวม	4.556	0.102

การตั้งถิ่นฐาน

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติค่า Chi-square โดยแบ่งการตั้งถิ่นฐานออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่เกิดที่บ้านโป่ง และกลุ่มที่ย้ายมาจากที่อื่น พบว่า การตั้งถิ่นฐานของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า ($p > 0.05$) ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\chi^2 = 5.401$, $p > 0.05$) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ($\chi^2 = 1.357$, $p > 0.05$) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\chi^2 = 4.472$, $p > 0.05$) และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ($\chi^2 = 3.787$, $p > 0.05$) จึงกล่าวได้ว่า การตั้งถิ่นฐานของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าในทุกด้าน

เมื่อดูภาพรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่า การตั้งถิ่นฐานของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศ เพื่อการค้า ($\chi^2 = 2.838$, $p > 0.05$) (ตารางที่ 49) จึงกล่าวได้ว่า การตั้งถิ่นฐานของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า (ดูรายละเอียดในตารางที่ 102-106)

ตารางที่ 49 ความสัมพันธ์ระหว่างการตั้งถิ่นฐานกับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า

การมีส่วนร่วม	ค่าไคสแควร์ (χ^2)	ค่า p
---------------	--------------------------	-------

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	5.401	0.067
การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน	1.357	0.507
การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	4.729	0.094
การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล	3.787	0.151
รวม	2.838	0.242

การถือครองที่ดินเพื่อทำการเกษตร

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติค่า Chi-square โดยแบ่งการถือครองที่ดินเพื่อทำการเกษตรออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่มีการถือครองที่ดินเพื่อทำการเกษตรต่ำกว่าหรือเท่ากับ 3 ไร่ และกลุ่มที่มีการถือครองที่ดินเพื่อทำการเกษตรมากกว่า 3 ไร่ พบว่า การถือครองที่ดินเพื่อทำการเกษตรของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการ ส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า ($p < 0.05$) 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการ ติดตามและประเมินผล ($\chi^2 = 8.799^*$, $p < 0.05$) สำหรับการถือครองที่ดินเพื่อทำการเกษตรของ ผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการ ส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า ($p > 0.05$) 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจ ($\chi^2 = 4.336$, $p > 0.05$) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ($\chi^2 = 5.048$, $p > 0.05$) และด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\chi^2 = 0.962$, $p > 0.05$) จึงกล่าวได้ว่า การถือครองที่ดินเพื่อทำการเกษตรของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า ในด้านการติดตามและประเมินผล

เมื่อดูภาพรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่า การถือครองที่ดินเพื่อทำการเกษตรของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า ($\chi^2 = 8.999^*$, $p < 0.05$) (ตารางที่ 50) จึงกล่าวได้ว่า การถือครองที่ดินเพื่อทำการเกษตรของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า (ดูรายละเอียดในตารางที่ 112-116)

ตารางที่ 50 ความสัมพันธ์ระหว่างการถือครองที่ดินเพื่อทำการเกษตร กับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า

การมีส่วนร่วม	ค่าไคสแควร์ (χ^2)	ค่า p
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.336	0.114
การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน	5.408	0.067
การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	0.962	0.918
การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล	8.799*	0.012
รวม	8.999*	0.011

รายได้

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติค่า Chi-square โดยแบ่งรายได้ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีรายได้ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 80,000 บาท และกลุ่มที่มีรายได้มากกว่า 80,000 บาท พบว่า รายได้ของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า ($p < 0.05$) 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ($\chi^2 = 9.001^*$, $p < 0.05$) และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ($\chi^2 = 7.003^*$, $p < 0.05$) สำหรับรายได้ของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า ($p > 0.05$) 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\chi^2 = 3.741$, $p > 0.05$) และด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\chi^2 = 4.074$, $p > 0.05$) จึงกล่าวได้ว่า รายได้ของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าในการปฏิบัติงาน และการติดตามและประเมินผล

เมื่อดูภาพรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่า รายได้ของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า ($\chi^2 = 3.104$, $p > 0.05$) (ตารางที่ 51) จึงกล่าวได้ว่า รายได้ของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า (ดูรายละเอียดในตารางที่ 122-126)

ตารางที่ 51 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า

การมีส่วนร่วม	ค่าไคสแควร์ (χ^2)	ค่า p
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.741	0.154
การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน	9.001*	0.011
การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	4.074	0.130
การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล	7.003*	0.030
รวม	3.104	0.206

การได้รับข้อมูลข่าวสาร

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติค่า Chi-square โดยแบ่งการได้รับข้อมูลข่าวสารออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการ และกลุ่มที่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารพบว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า ($p < 0.05$) ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\chi^2 = 18.487^*$, $p < 0.05$) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ($\chi^2 = 21.843^*$, $p < 0.05$) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\chi^2 = 10.788^*$, $p < 0.05$) และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ($\chi^2 = 26.629^*$, $p < 0.05$) จึงกล่าวได้ว่าการได้รับข้อมูลข่าวสารของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าในทุกด้าน

เมื่อดูภาพรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า ($\chi^2 = 26.669^*$, $p < 0.05$) (ตารางที่ 52) จึงกล่าวได้ว่าการได้รับข้อมูลข่าวสารของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า (ดูรายละเอียดในตารางที่ 132-136)

ตารางที่ 52 ความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับข้อมูลข่าวสารกับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า

การมีส่วนร่วม	ค่าไคสแควร์ (χ^2)	ค่า p
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	18.487*	0.000
การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน	21.843*	0.000
การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	10.788*	0.005
การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล	26.629*	0.000
รวม	26.669*	0.000

ตำแหน่งทางสังคม

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติค่า Chi-square โดยแบ่งตำแหน่งทางสังคมออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่ไม่มีตำแหน่งสังคม และกลุ่มที่มีตำแหน่งทางสังคม พบว่า ตำแหน่งทางสังคมของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า ($p < 0.05$) 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ($\chi^2 = 10.947^*$, $p < 0.05$) สำหรับตำแหน่งทางสังคมของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า ($p > 0.05$) 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\chi^2 = 0.782$, $p > 0.05$) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ($\chi^2 = 5.450$, $p > 0.05$) และด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\chi^2 = 0.375$, $p > 0.05$) จึงกล่าวได้ว่า ตำแหน่งทางสังคมของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า ในด้านติดตามและประเมินผล

เมื่อดูภาพรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่า ตำแหน่งทางสังคมของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า ($\chi^2 = 2.839$, $p > 0.05$) (ตารางที่ 43) จึงกล่าวได้ว่า ตำแหน่งทางสังคมของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า (ดูรายละเอียดในตารางที่ 142-146)

ตารางที่ 53 ความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งทางสังคมกับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพ
การผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า

การมีส่วนร่วม	ค่าไคสแควร์ (χ^2)	ค่า p
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	0.782	0.676
การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน	5.450	0.066
การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	0.375	0.839
การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล	10.947*	0.004
รวม	2.839	0.242

การติดต่อกับเจ้าหน้าที่โครงการ

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติค่า Chi-square โดยแบ่งการติดต่อกับเจ้าหน้าที่โครงการออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่เคยติดต่อ และกลุ่มที่ไม่เคยติดต่อ พบว่า การติดต่อกับเจ้าหน้าที่โครงการของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า ($p < 0.05$) 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\chi^2 = 11.526^*$, $p < 0.05$) และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ($\chi^2 = 9.859^*$, $p < 0.05$) สำหรับการติดต่อกับเจ้าหน้าที่โครงการของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า ($p > 0.05$) 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ($\chi^2 = 5.228$, $p > 0.05$) และด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\chi^2 = 4.377$, $p > 0.05$) จึงกล่าวได้ว่าการติดต่อกับเจ้าหน้าที่โครงการของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าในด้านการตัดสินใจ และด้านการติดตามและประเมินผล

เมื่อดูภาพรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่าการติดต่อกับเจ้าหน้าที่โครงการของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า ($\chi^2 = 12.404^*$, $p < 0.05$) (ตารางที่ 54) จึงกล่าวได้ว่าการติดต่อกับเจ้าหน้าที่โครงการของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า (ดูรายละเอียดในตารางที่ 152-156)

ตารางที่ 54 ความสัมพันธ์ระหว่างการติดต่อกับเจ้าหน้าที่โครงการกับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า

การมีส่วนร่วม	ค่าไคสแควร์ (χ^2)	ค่า p
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	11.526*	0.003
การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน	5.228	0.073
การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	4.377	0.112
การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล	9.859*	0.007
รวม	12.404*	0.002

ประสบการณ์การฝึกอบรม

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติค่า Chi-square โดยแบ่งประสบการณ์การฝึกอบรมออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่เคยได้รับการฝึกอบรม และกลุ่มที่ไม่เคยไม่เคยได้รับการฝึกอบรม พบว่า ประสบการณ์การฝึกอบรมของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า ($p < 0.05$) 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ($\chi^2 = 12.457^*$, $p < 0.05$) สำหรับประสบการณ์การฝึกอบรมของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า ($p > 0.05$) 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\chi^2 = 3.793$, $p > 0.05$) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\chi^2 = 4.714$, $p > 0.05$) และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ($\chi^2 = 3.444$, $p > 0.05$) จึงกล่าวได้ว่า ประสบการณ์การฝึกอบรมของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าในด้านการปฏิบัติงาน

เมื่อดูภาพรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่า ประสบการณ์การฝึกอบรมของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า ($\chi^2 = 6.733$, $p > 0.05$) (ตารางที่ 55) จึงกล่าวได้ว่า ประสบการณ์การฝึกอบรมของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า (ดูรายละเอียดในตารางที่ 162-166)

ตารางที่ 55 ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์การฝึกอบรมกับการมีส่วนร่วมในโครงการ
ส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า

การมีส่วนร่วม	ค่าไคสแควร์ (χ^2)	ค่า p
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.793	0.150
การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน	12.457*	0.020
การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	4.714	0.095
การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล	3.444	0.179
รวม	6.733	0.035

สรุปสมมติฐานการวิจัย

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยครั้งนี้ไว้ว่า ปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม อันได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ขนาดของครอบครัว การตั้งถิ่นฐาน การถือครองที่ดินเพื่อทำการเกษตร รายได้ การได้รับข้อมูลข่าวสาร ตำแหน่งทางสังคม การติดต่อกับเจ้าหน้าที่โครงการ และประสบการณ์การฝึกอบรม ของราษฎรใน โครงการพัฒนาบ้านโป่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ และโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 0.05 มีดังนี้

อายุ

จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่า อายุมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมใน โครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ และ โครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า เมื่อวิเคราะห์ด้วยสถิติค่า Chi-square พบว่า

อายุไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ เมื่อวิเคราะห์โดยภาพรวม จึงปฏิเสธสมมติฐานทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

อายุไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า เมื่อวิเคราะห์โดยภาพรวม จึงปฏิเสธสมมติฐานทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

ระดับการศึกษา

จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ และโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า เมื่อวิเคราะห์ด้วยสถิติค่า Chi-square พบว่า

ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ เมื่อวิเคราะห์โดยภาพรวมจึงปฏิเสธสมมติฐาน แต่มีประเด็นย่อยที่มีความสัมพันธ์ 1 ประเด็น ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล จึงยอมรับสมมติฐานในประเด็นย่อย

ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า เมื่อวิเคราะห์โดยภาพรวมจึงปฏิเสธสมมติฐาน แต่มี 2 ประเด็นย่อยที่มีความสัมพันธ์ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ จึงยอมรับสมมติฐานในประเด็นย่อยทั้งสอง

อาชีพ

จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่า อาชีพมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ และโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า เมื่อวิเคราะห์ด้วยสถิติค่า Chi-square พบว่า

อาชีพมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ เมื่อวิเคราะห์โดยภาพรวม จึงยอมรับสมมติฐาน และมีประเด็นย่อยเพียงประเด็นเดียวที่มีความสัมพันธ์ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน

อาชีพมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าเมื่อวิเคราะห์โดยภาพรวม จึงยอมรับสมมติฐาน และมีประเด็นย่อย 2 ประเด็น ที่มีความสัมพันธ์ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล จึงยอมรับสมมติฐานในประเด็นย่อยทั้งสอง

ขนาดของครอบครัว

จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่า ขนาดของครอบครัวมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ และโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า เมื่อวิเคราะห์ด้วยสถิติค่า Chi-square พบว่า

ขนาดของครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศเมื่อวิเคราะห์โดยภาพรวม จึงปฏิเสธสมมติฐาน แต่มีประเด็นย่อยที่มีความสัมพันธ์ 1 ประเด็นได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จึงยอมรับสมมติฐานในประเด็นย่อย

ขนาดของครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า เมื่อวิเคราะห์โดยภาพรวม จึงปฏิเสธสมมติฐาน แต่มีประเด็นย่อยที่มีความสัมพันธ์ 1 ประเด็นได้แก่ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ จึงยอมรับสมมติฐานในประเด็นย่อย

การตั้งถิ่นฐาน

จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่า การตั้งถิ่นฐานมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ และโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า เมื่อวิเคราะห์ด้วยสถิติค่า Chi-square พบว่า

การตั้งถิ่นฐานไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ เมื่อวิเคราะห์โดยภาพรวม จึงปฏิเสธสมมติฐาน แต่มีประเด็นย่อยที่มีความสัมพันธ์ 1 ประเด็นได้แก่ การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล จึงยอมรับสมมติฐานในประเด็นย่อย

การตั้งถิ่นฐานไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า จึงปฏิเสธสมมติฐานทั้ง 4 ประเด็นได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

การถือครองที่ดินเพื่อทำการเกษตร

จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่า การถือครองที่ดินเพื่อทำการเกษตรมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ และโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า เมื่อวิเคราะห์ด้วยสถิติค่า Chi-square พบว่า

การถือครองที่ดินเพื่อทำการเกษตร มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ เมื่อวิเคราะห์โดยภาพรวม ทั้ง 4 ประเด็น จึงยอมรับสมมติฐานทั้ง 4 ประเด็นได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

การถือครองที่ดินเพื่อทำการเกษตร มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า เมื่อวิเคราะห์โดยภาพรวม จึงยอมรับสมมติฐาน และมีประเด็นย่อยที่มีความสัมพันธ์ 1 ประเด็น ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล จึงยอมรับสมมติฐานในประเด็นย่อย

รายได้

จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่า รายได้มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ และโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า เมื่อวิเคราะห์ด้วยสถิติค่า Chi-square พบว่า

รายได้มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ เมื่อวิเคราะห์โดยภาพรวม ทั้ง 4 ประเด็น จึงยอมรับสมมติฐาน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

รายได้ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า เมื่อวิเคราะห์โดยภาพรวม จึงปฏิเสธสมมติฐาน แต่มีประเด็นย่อย 2 ประเด็นที่มีความสัมพันธ์ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล จึงยอมรับสมมติฐานในประเด็นย่อยทั้งสอง

การได้รับข้อมูลข่าวสาร

จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่า การได้รับข้อมูลข่าวสาร มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ และโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า เมื่อวิเคราะห์ด้วยสถิติค่า Chi-square พบว่า

การได้รับข้อมูลข่าวสารมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ เมื่อวิเคราะห์โดยภาพรวมทั้ง 4 ประเด็นจึงยอมรับสมมติฐานทั้ง 4 ประเด็น ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

การได้รับข้อมูลข่าวสารมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า เมื่อวิเคราะห์โดยภาพรวมทั้ง 4 ประเด็น จึงยอมรับสมมติฐานทั้ง 4 ประเด็น ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

ตำแหน่งทางสังคม

จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่า ตำแหน่งทางสังคมมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ และโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า เมื่อวิเคราะห์ด้วยสถิติค่า Chi-square พบว่า

ตำแหน่งทางสังคมมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ เมื่อวิเคราะห์โดยภาพรวมทั้ง 4 ประเด็น จึงยอมรับสมมติฐานทั้ง 4 ประเด็น ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

ตำแหน่งทางสังคมไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า เมื่อวิเคราะห์โดยภาพรวม จึงปฏิเสธสมมติฐาน แต่มีประเด็นย่อยที่มีความสัมพันธ์ 1 ประเด็น ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล จึงยอมรับสมมติฐานในประเด็นย่อย

การติดต่อกับเจ้าหน้าที่โครงการ

จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่า การติดต่อกับเจ้าหน้าที่โครงการมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับ ระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ และโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า เมื่อวิเคราะห์ด้วยสถิติค่า Chi-square พบว่า

การติดต่อกับเจ้าหน้าที่โครงการมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศเมื่อวิเคราะห์โดยภาพรวมทั้ง 4 ประเด็น จึงยอมรับสมมติฐาน ทั้ง 4 ประเด็น ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

การติดต่อกับเจ้าหน้าที่โครงการ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า เมื่อวิเคราะห์โดยภาพรวม จึงยอมรับสมมติฐาน และมี 2 ประเด็นย่อยที่มีความสัมพันธ์ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล จึงยอมรับสมมติฐานในประเด็นย่อยทั้งสอง

ประสบการณ์การฝึกอบรม

จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่า ประสิทธิภาพการฝึกอบรมมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ และโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า เมื่อวิเคราะห์ด้วยสถิติค่า Chi-square พบว่า

ประสิทธิภาพการฝึกอบรมมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ เมื่อวิเคราะห์โดยภาพรวม ทั้ง 4 ประเด็น จึงยอมรับสมมติฐาน ทั้ง 4 ประเด็น ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

ประสิทธิภาพการฝึกอบรมไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า เมื่อวิเคราะห์โดยภาพรวม จึงปฏิเสธสมมติฐาน แต่มีประเด็นย่อยที่มีความสัมพันธ์ 1 ประเด็น ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน จึงยอมรับสมมติฐานในประเด็นย่อย

ปัญหา และอุปสรรคต่อโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศและโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าของผู้ให้ข้อมูล

ปัญหาและอุปสรรคโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ

จากการสัมภาษณ์ สอบถามและสังเกต ปัญหาและอุปสรรคของราษฎรผู้ให้ข้อมูล ได้สะท้อนถึงปัญหาของโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ ดังนี้

1. ด้านการตลาดท่องเที่ยว ยังเป็นปัญหาใหญ่สำหรับโครงการ เพราะว่าถ้าหากตลาดท่องเที่ยวมีนักท่องเที่ยวเข้ามาจำนวนน้อย อาจจะทำให้ราษฎรในชุมชนขาดรายได้จากอาชีพเสริม คิดเป็นร้อยละ 34.88

2. การประสานงานระหว่างมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ซึ่งเปรียบเสมือนฝ่ายนโยบายกับราษฎรในพื้นที่ ซึ่งเป็นฝ่ายปฏิบัติ ยังไม่มีความชัดเจนในการติดต่อประสานงาน เช่น กรณีที่นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในพื้นที่ ในบางครั้งฝ่ายนโยบายที่รับผิดชอบโครงการฯ ไม่ได้แจ้งข่าวให้คณะกรรมการในชุมชนได้ทราบ ไม่ว่าจะเป็นข่าวที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ ทำให้ราษฎรที่อยู่ในชุมชนไม่ได้มีส่วนร่วมรับรู้ถึงเหตุผลที่ทางมหาวิทยาลัยไม่ได้แจ้งข่าวให้ทราบ เพราะสาเหตุ ขาดต้นทำให้เกิดปัญหาตามมา คิดเป็นร้อยละ 28.68

3. โครงการไม่มีจุดเด่น ที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ได้ คิดเป็นร้อยละ 17.05

4. ปัญหาเกี่ยวกับสมาชิกผู้ร่วมโครงการ พบว่า ความร่วมมือระหว่างมวลหมู่สมาชิกยังไม่มี การเสียดสเพื่อส่วนรวมอย่างจริงจัง รวมทั้งการขาดผู้นำที่เสียดสและทุ่มเทให้กับโครงการ คิดเป็นร้อยละ 7.75

ปัญหาและอุปสรรคโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า

จากการสัมภาษณ์ สอบถามและสังเกต ปัญหาและอุปสรรคของราษฎรผู้ให้ข้อมูลได้สะท้อนถึงปัญหาของโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า ดังนี้ (ตารางที่ 56)

1. ปัญหาด้านการตลาด ซึ่งเป็นปัญหาที่ราษฎรยังบริหารจัดการไม่ได้ การตลาดกับการบริหารจัดการยังคงเป็นเรื่องใหญ่ที่ราษฎรหาทางออกไม่ได้ โดยเฉพาะการที่พ่อค้าคนกลางกดราคาดอกให้ต่ำกว่าราคาตลาด เมื่อเปรียบเทียบการซื้อขายระหว่างตลาดภายในกับตลาดภายนอกโครงการ ราคาของดอกเบญจมาศที่มีการซื้อขายภายในโครงการจะต่ำกว่าการซื้อที่ตลาดนอกโครงการ ยิ่งทำให้ราษฎรมีความรู้สึกลำบากเปรียบเป็นอย่างมาก คิดเป็นร้อยละ 55.88

2. ปัญหาเกี่ยวกับกล้าพันธุ์ พบว่า ราคากล้าพันธุ์ค่อนข้างแพง รวมทั้งกล้าพันธุ์ที่โครงการจัดให้มีไม่เพียงพอ ราษฎรบางรายยังขาดความรู้ ความเข้าใจในขั้นตอนการการปฏิบัติ บำรุง ใส่ปุ๋ย การให้แสงสว่าง จนกระทั่งเบญจมาศออกดอก ทำให้ดอกออกมาไม่ได้คุณภาพ คิดเป็นร้อยละ 30.88

3. กลุ่มหรือองค์กรยังไม่เข้มแข็งพอ สังเกตได้จากการขาดอำนาจต่อรองกับพ่อค้าคนกลาง รวมทั้งราษฎรบางคนนำดอกเบญจมาศจากในโครงการออกไปขายนอกโครงการ และไม่มีการร่วมกันสรรหาพ่อค้าคนกลางที่ไม่กดราคาราของดอกเบญจมาศดังเช่นปัจจุบัน คิดเป็นร้อยละ 7.35

กล่าวโดยสรุป ปัญหาและอุปสรรคของราษฎรต่อโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ และโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า ดังนี้ ปัญหาและอุปสรรคของราษฎรต่อโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ ได้แก่ ปัญหาในด้านการตลาดท่องเที่ยวซึ่งเป็นปัญหาที่ยากต่อการแก้ไขสำหรับราษฎรส่วนด้านการประสานงานระหว่างราษฎรกับมหาวิทยาลัยแม่โจ้นั้นเป็นปัญหาระดับรองลงมา รวมทั้งปัญหาเกี่ยวกับโครงการไม่มีจุดขายที่จะดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาในชุมชน และปัญหาในด้านความร่วมมือระหว่างมวลหมู่สมาชิกในโครงการ ในขณะที่โครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้านั้นประสบปัญหาด้านการตลาดมากที่สุด รวมทั้งปัญหา

กล้าพันธุ์ที่มีราคาค่อนข้างแพง และปัญหาเกี่ยวกับความเข้มแข็งของมวลหมู่สมาชิกยังไม่
เข้มแข็งเท่าที่ควร

ตารางที่ 56 ปัญหาในการเข้าร่วมโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ และโครงการส่งเสริมอาชีพการ
ผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า

ปัญหา	จำนวน	ร้อยละ
โครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ (n = 129)		
1. นักท่องเที่ยวเข้ามาจำนวนน้อย	45	34.88
2. ยังไม่มีความชัดเจนในการติดต่อประสานงาน	37	28.68
3. โครงการไม่มีจุดเด่น ที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยว	22	17.05
4. ขาดความร่วมมือระหว่างมวลหมู่สมาชิก	10	7.75
โครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า (n = 68)		
1. ปัญหาด้านการตลาด	38	55.88
2. ปัญหาเกี่ยวกับกล้าพันธุ์	21	30.88
3. กลุ่มหรือองค์กรยังไม่เข้มแข็งพอ	5	7.35

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

(SUMMARY, IMPLICATIONS AND RECOMMENDATIONS)

สรุปผลการวิจัย

(Summary)

การวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของราษฎรต่อโครงการพัฒนาบ้านโป่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพอสรุปได้ดังนี้

ผลการศึกษาลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม ของผู้ให้ข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีอายุเฉลี่ยประมาณ 51 ปี ส่วนใหญ่เป็นบุคคลที่เกิดในพื้นที่บ้านโป่ง สำหรับผู้ที่ย้ายมาจากที่อื่นมีระยะเวลาที่ย้ายมาอยู่ในพื้นที่บ้านโป่งเฉลี่ยประมาณ 20 ปี มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ประกอบอาชีพเกษตรกร มีสมาชิกภายในครอบครัวเฉลี่ยประมาณ 4 คน มีการถือครองที่ดินเพื่อทำการเกษตรเฉลี่ยประมาณ 3 ไร่ มีรายได้เฉลี่ยประมาณ 95,623 บาท ต่อปี ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์ รองลงมาเป็นสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำ ห้วยใจ และส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งทางสังคม

ผลการศึกษาการเข้าร่วมโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศและโครงการส่งเสริมอาชีพ และโครงการการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า

การเข้าร่วมโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 89.58 เป็นสมาชิกกลุ่มการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ ไม่เคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศในรอบปีที่ผ่านมา มีระยะเวลาในการเข้าร่วมโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศเฉลี่ยประมาณ 4 ปี เคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่โครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศจำนวน 1-2 ครั้งต่อปี ส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการจากเจ้าหน้าที่โครงการ หอกระจายข่าว และผู้ใหญ่บ้าน

การเข้าร่วมโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 47.22 เป็นสมาชิกโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า ใช้ที่ดินในการปลูกเบญจมาศเฉลี่ยประมาณ 1.28 ไร่ ไม่เคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าในรอบปีที่ผ่านมา มีระยะเวลาในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าเฉลี่ยประมาณ 6 ปี การติดต่อกับเจ้าหน้าที่โครงการเฉลี่ย 3 ครั้งต่อปี ส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าจากเจ้าหน้าที่โครงการและเพื่อนบ้าน

ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศและโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า

การมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ

ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในโครงการโดยรวมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.41) โดยมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลในระดับน้อย

ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจวางแผนทางจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในการตัดสินใจโดยรวมในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.51) โดยผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในระดับปานกลางในประเด็นการมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกลุ่ม/ชมรมเพื่อช่วยกันดูแลกิจกรรมท่องเที่ยวทางธรรมชาติในชุมชน มีส่วนร่วมในระดับน้อยในประเด็น 1) การมีส่วนร่วมในการกำหนดพื้นที่ในทางธรรมชาติเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยว 2) การมีส่วนร่วมในการออกกฎระเบียบในนักท่องเที่ยวปฏิบัติตาม เพื่อช่วยรักษาสภาพแวดล้อมในชุมชน 3) การมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรการจัดการผู้ฝ่าฝืนกฎระเบียบชุมชนในด้านการไม่ให้ความร่วมมือในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว และ 4) การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้ชาวบ้านมีอาชีพและรายได้ ส่วนการมีส่วนร่วมในการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบดูแลพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในชุมชน ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการจัดการแหล่งท่องเที่ยว พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมโดยรวมในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.39) โดยผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในระดับปานกลางในประเด็นการมีส่วนร่วมในการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทาง

ธรรมชาติในชุมชน มีส่วนร่วมในระดับน้อยในประเด็น 1) การมีส่วนร่วมในการจัดหาสถานที่ชมวิวิททัศน์ให้แก่นักท่องเที่ยว 2) การมีส่วนร่วมในการจัดหาที่พักให้แก่นักท่องเที่ยว และ 3) การมีส่วนร่วมในการจัดหาและแนะนำมัคคุเทศก์ให้แก่นักท่องเที่ยว

ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของราษฎร ในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์โดยรวมในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.33) โดยผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในระดับน้อยในประเด็น 1) การมีส่วนร่วมในการเข้ารับการฝึกอบรมเป็นมัคคุเทศก์ที่ถูกต้อง 2) การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกลุ่มมัคคุเทศก์ในท้องถิ่น 3) การจัดตั้งกลุ่มผู้ประกอบการด้านอาหารและเครื่องดื่ม และ 4) การให้เข้าพัก เติ้นท์หรือพักที่บ้าน (Home Stay)

ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศเกี่ยวกับการติดตามและประเมินผลการจัดการท่องเที่ยว พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลโดยรวมในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.41) โดยผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในระดับปานกลางในประเด็น การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงพัฒนาโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ มีส่วนร่วมในระดับน้อยในประเด็น 1) การมีส่วนร่วมในการพิจารณาถึงผลดีผลเสียของกิจกรรมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ และ 2) การมีส่วนร่วมในการสำรวจและบันทึกผลกระทบในทางลบที่มีต่อสิ่งแวดล้อม

การมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า

ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในโครงการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.92) โดยมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจวางแผนการปลูกเบญจมาศ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในการตัดสินใจโดยรวมในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.16) โดยผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในระดับมากในประเด็นการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกปลูกดอกเบญจมาศร่วมกับโครงการมีส่วนร่วมในระดับปานกลางในประเด็น 1) การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นที่จะรวมกลุ่มเป็นองค์กร โครงการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า 2) การมีส่วนร่วมในการพิจารณาหาปัจจัยที่สนับสนุนการปลูกดอกเบญจมาศเพื่อการค้าในระดับใด 3) การมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบภายในกลุ่มผลิตเบญจมาศในระดับใด และ 4) การมีส่วนร่วมในการกำหนดพื้นที่ปลูกร่วมกับกลุ่มไม้ดอกในระดับใด

ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินการปลูกดอกเบญจมาศเพื่อการค้า พบว่า ผู้ให้ข้อมูล

มีส่วนร่วมในการดำเนินการโดยรวมในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.78) โดยผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในระดับปานกลางในประเด็นการมีส่วนร่วมในการปลูกเพื่อผลิตดอก ซึ่งได้แก่ การมีส่วนร่วมในการจัดจำหน่ายและการช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม มีส่วนร่วมในระดับน้อยในประเด็น การมีส่วนร่วมในการเตรียมกิ่งชำ ได้แก่ การเตรียมกิ่งพันธุ์ การปฏิบัติการหลังจากการปลูกต้นแม่พันธุ์ การชำ และการให้น้ำแก่กิ่งปักชำ

ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการปลูกดอกเบญจมาศเพื่อการค้า พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์โดยรวมในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.69) โดยผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในระดับปานกลางในประเด็นการมีส่วนร่วมในการรับทราบเกี่ยวกับ การได้รับการสนับสนุนในด้านงบประมาณทางวิชาการ และด้านเทคโนโลยีในการผลิต เพื่อพัฒนากระบวนการผลิตและการตลาดจากมหาวิทยาลัยแม่โจ้ และมีส่วนร่วมในระดับน้อยในประเด็น มีส่วนร่วมในการรับเงินทุนหมุนเวียนจาก อบต. ป่าไผ่ เพื่อเป็นกองทุนหมุนเวียนในการดำเนินโครงการ

ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลโครงการโดยรวมในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.05) โดยผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในระดับปานกลางในประเด็น 1) การมีส่วนร่วมในการพิจารณาถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับการรวมกลุ่มในโครงการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า 2) การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ปรับปรุงพัฒนาโครงการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าในระดับใด และ 3) การมีส่วนร่วมในการพิจารณาถึงผลเสียของกิจกรรมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ และโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า

ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม ของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์ และไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศและโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า ของผู้ให้ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ

ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม ของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศในด้านอาชีพ การถือครองที่ดินเพื่อทำการเกษตร รายได้ การได้รับข้อมูลข่าวสาร ตำแหน่งทางสังคม การติดต่อกับเจ้าหน้าที่โครงการ และประสบการณ์การฝึกอบรม ส่วนปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ขนาดของครอบครัว และการตั้งถิ่นฐาน

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า

ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม ของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าในด้านอาชีพ การถือครองที่ดินเพื่อทำการเกษตร การได้รับข้อมูลข่าวสาร และการติดต่อกับเจ้าหน้าที่โครงการ ส่วนปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการมีส่วนร่วม ในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ขนาดของครอบครัว การตั้งถิ่นฐาน รายได้ ตำแหน่งทางสังคม และประสบการณ์การฝึกอบรม

ผลการศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะต่อโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศและโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าของผู้ให้ข้อมูล

โครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ

ปัญหาเกี่ยวกับสมาชิกผู้ร่วมโครงการ พบว่า ความร่วมมือระหว่างมวลหมู่สมาชิก ไม่มีการเสียดสละเพื่อส่วนรวมอย่างจริงจัง รวมทั้งการขาดผู้นำที่เสียดสละและทุ่มเทให้กับโครงการ โครงการไม่มีจุดเด่น สำหรับด้านการตลาดท่องเที่ยว ยังเป็นปัญหาใหญ่สำหรับโครงการ ในขณะที่การประสานงานระหว่างมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ซึ่งเปรียบเสมือนฝ่ายนโยบาย กับราษฎรในพื้นที่ ซึ่งเป็นฝ่ายปฏิบัติ ยังเกิดปัญหาที่ไม่ชัดเจน ทำให้ราษฎรในชุมชนไม่ได้มีส่วนร่วมรับรู้ถึงเหตุผลที่ไม่ได้แจ้งข่าวให้ทราบ เพราะสาเหตุข้างต้นทำให้เกิดปัญหาตามมา

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา ควรมีการประสานงาน ควรจะทำให้เกิดความชัดเจน เมื่อมีคณะท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในพื้นที่หรือเข้ามาอบรม สัมมนา ผู้บริหารโครงการฝ่ายนโยบาย

ควรจะต้องให้คณะกรรมการในพื้นที่ที่ได้รับทราบ รวมทั้งจะต้องแจ้งวัตถุประสงค์ในการเข้ามาในพื้นที่ของคณะบุคคลด้วยทุกครั้ง เพื่อที่จะร่วมกันปรึกษาหารือ และวางแผนในการต้อนรับนักท่องเที่ยว โดยมีราษฎรในพื้นที่ที่มีส่วนแสดงความคิดเห็นร่วมกัน ในขณะที่ฝ่ายนโยบายหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรจะหางบประมาณมาสร้างสวนสุขภาพเชิงนิเวศในพื้นที่ได้อ่างห้วยโจ้ เพื่อที่จะเป็นจุดดึงดูดให้คณะบุคคลทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่เข้ามาร่วมกันพัฒนา รวมทั้งควรจะจัดกิจกรรมกลุ่ม เพื่อที่จะทำให้เกิดการพบปะพูดคุย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่มกิจกรรมและระหว่างกลุ่ม กิจกรรม

โครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า

โครงการประสบปัญหาเกี่ยวกับกล้าพันธุ์ เช่น ราคากล้าพันธุ์ค่อนข้างแพง รวมทั้งกล้าพันธุ์ดีที่โครงการจัดให้ มิได้เพียงพอต่อความต้องการของราษฎร ราษฎรบางรายยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการปลูกเบญจมาศที่ดีพอ สำหรับปัญหาด้านการตลาด ซึ่งเป็นปัญหาที่ราษฎรส่วนใหญ่ยังบริหารจัดการไม่ได้ การตลาดกับการบริหารจัดการยังคงเป็นเรื่องใหญ่ที่ราษฎรหาทางออกไม่ได้ โดยเฉพาะการที่พ่อค้าคนกลางมักจะกดราคาดอกเบญจมาศให้ต่ำกว่าราคาตลาด รวมทั้งกลุ่มหรือองค์กรยังไม่เข้มแข็งพอ สังเกตได้จากการที่ราษฎรไม่สามารถต่อรองกับพ่อค้าคนกลางได้ รวมทั้งราษฎรบางคนนำดอกเบญจมาศจากในโครงการออกไปขายที่ตลาดนอกโครงการ ขณะเดียวกัน ยังไม่มีความพยายามร่วมกันสรรหาพ่อค้าคนกลาง เพื่อแก้ปัญหาในด้านราคา

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา ผู้บริหารโครงการควรจัดการฝึกอบรมให้กับราษฎรผู้เข้าร่วมโครงการเกี่ยวกับการเพาะชำกล้าพันธุ์เบญจมาศ เพื่อที่จะเป็นการลดต้นทุนกล้าพันธุ์เบญจมาศ และปรับปรุงกล้าพันธุ์ดีให้ตรงกับความต้องการของตลาด สำหรับปัญหาด้านการตลาด การตลาดเป็นความรู้ที่ใหม่สำหรับชาวบ้าน ขณะเดียวกันก็เป็นเรื่องที่มีความสำคัญกับวิถีชีวิตชุมชนและธุรกิจชุมชนที่จะเป็นเป้าหมายให้เกิดการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้ากันมากขึ้น ในด้านการบริหารจัดการนั้น ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหลาย ควรรีบเข้าไปมีส่วนร่วมในการเจรจาต่อรอง หรือร่วมพิจารณาพ่อค้าคนกลางที่ไม่เอาเปรียบชาวบ้านมากเกินไป สิ่งนี้จะทำให้ราษฎรเห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วม และจะก่อให้เกิดพลังเพื่อการพัฒนาโครงการต่อไป หรือการจะทำให้การเชื่อมโยงระหว่างราษฎร ผู้ปลูกดอกเบญจมาศกับการตลาดโดยตรงยิ่งจะเป็นผลดีกับราษฎร ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหลายจะต้องจริงจังในการแก้ปัญหา และจะต้องเน้นช่วยเหลือเป้าหมายที่แท้จริงคือราษฎรผู้ปลูกดอกเบญจมาศ

อภิปรายผลการวิจัย

(Implications)

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ ได้นำเสนอตามประเด็นสำคัญ คือ ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของราษฎรผู้ให้ข้อมูล ระดับการมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศและโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศและโครงการ ส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า ดังต่อไปนี้

1. ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของราษฎรผู้ให้ข้อมูล ผลการวิจัย พบว่า ในด้านการศึกษา ราษฎรส่วนใหญ่ยังมีระดับการศึกษาเพียงประถมศึกษาปีที่ 4 เท่านั้น เนื่องจากระบบการศึกษาในอดีตมีการศึกษาภาคบังคับเพียงระดับประถมศึกษา ดังนั้น อาจทำให้การยอมรับนวัตกรรมใหม่ ๆ เป็นไปได้ค่อนข้างลำบาก ซึ่งอาจจะมีผลต่อการมีส่วนร่วม ในขณะที่ราษฎรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรและรับจ้างทั่วไป ซึ่งโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า เป็นอาชีพเกษตรกรที่ราษฎรยึดเป็นอาชีพหลักในการหาเลี้ยงตนเองและครอบครัว เมื่อว่างเว้นจากการปลูกเบญจมาศและทำเกษตรกรรม ราษฎรจะประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปเพื่อสร้างรายได้เสริม ขณะเดียวกันการถือครองที่ดินเพื่อทำการเกษตรของราษฎรมีความแตกต่างกันมาก ราษฎรบางรายใช้ที่ดินจำนวนน้อยในการประกอบอาชีพดังกล่าว ทำให้รายได้มีความแตกต่างกันมากเช่นกัน แต่ราษฎรส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยตลอดปีอยู่ในเกณฑ์ที่สูงเมื่อเทียบกับรายได้ของประชากรของประเทศ/หัว/ปี ซึ่งเท่ากับ 41,000 บาท (การิม บุญพิ, 2541 อ้างใน วรวงศ์ กาญจนวงศ์, 2543: 98) เนื่องจากการขายดอกเบญจมาศจากการเข้าร่วมโครงการแล้วยังขายเบญจมาศจากการปลูกนอกโครงการด้วย รวมทั้งการรับจ้างทั่วไป และรายได้จากการขายมะม่วง ทำให้ราษฎรบางรายมีรายได้อยู่ในเกณฑ์ที่สูง สำหรับการฝึกอบรมนั้น ราษฎรส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศเลย เนื่องจากในรอบปีที่ผ่านมา (2546) มีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนน้อย อีกทั้งการฝึกอบรมมักจะถูกกำหนดจากกรอบนโยบาย โดยที่ราษฎรไม่ได้มีส่วนร่วมในการสะท้อนความต้องการของตนเอง เมื่อมีกิจกรรมภายในโครงการ มักจะมีกรอบนโยบายเป็นตัวกำหนดบทบาทของคณะกรรมการ ซึ่งทำให้ราษฎรไม่มีส่วนร่วมอย่างแท้จริง กิจกรรมดังกล่าว เกิดขึ้นบ่อยครั้งจนกลายเป็นวัฒนธรรมภายในโครงการ ส่งผลให้สมาชิกส่วนใหญ่ไม่ค่อยจะให้ความสำคัญกับกิจกรรมโครงการเท่าที่ควร ในขณะที่การติดต่อกับเจ้าหน้าที่โครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศนั้น ราษฎรส่วนใหญ่ไม่เคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่

สำหรับการติดต่อเจ้าหน้าที่โครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้านั้นพบว่า ราษฎรส่วนใหญ่ไม่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่โครงการ เนื่องจากราษฎรไม่มีเรื่องราวที่จะปรึกษาหารือ ขณะเดียวกันมักจะมีการประชุมเกี่ยวกับกรอบของกิจกรรมโครงการในรูปคณะกรรมการ ซึ่งราษฎรส่วนใหญ่จะเป็นเครือญาติกันและสามารถทำกิจกรรมบางอย่างแทนกันได้ ในขณะที่การได้รับข้อมูลข่าวสาร ราษฎรส่วนใหญ่จะรับจากสื่อเจ้าหน้าที่โครงการ เนื่องจากเจ้าหน้าที่โครงการจะส่งเสริมและแนะนำให้ข้อมูลข่าวสารแก่ราษฎรโดยตรง ในทางกลับกันขณะที่เจ้าหน้าที่โครงการเป็นคนให้ข่าวสารกับสมาชิกโดยตรง แต่ในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่โครงการนั้นพบว่า ราษฎรส่วนใหญ่ไม่เคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่โครงการเลย

2. ระดับการมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศและโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศและโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า 4 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลที่เข้าร่วมโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลในระดับน้อยทั้ง 4 ประเด็น ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การปฏิบัติการ การรับผลประโยชน์ และการติดตามและประเมินผล อาจเนื่องมาจากในช่วงแรกของการจัดตั้งโครงการ อาจเป็นเรื่องที่ชาวบ้านไม่มีความรู้ ไม่รู้จักใช้ประโยชน์จากสิ่งที่มีอยู่ รวมทั้งไม่ค่อยจะให้ความสำคัญเท่าที่ควร ซึ่งเหตุผลเหล่านี้จึงเป็นที่มาของการตัดสินใจของชาวบ้านในการเข้ามามีส่วนร่วมในระดับน้อย ในขณะที่การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน (ดำเนินกิจกรรมการจัดการแหล่งท่องเที่ยว) นั้น พบว่า การมีส่วนร่วมในระดับน้อย เนื่องจากว่าราษฎรขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดหามัคคุเทศก์ที่มีความรู้ ความสามารถที่จะถ่ายทอดความรู้ รวมทั้งเป็นช่วงที่เริ่มก่อตั้งโครงการ ทำให้ราษฎรมองไม่เห็นคุณค่าและเป้าหมายของฝ่ายนโยบายสำหรับประเด็นของการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์นั้น ระดับการมีส่วนร่วมของราษฎรอยู่ในระดับน้อย แสดงให้เห็นว่าราษฎรส่วนใหญ่ไม่ได้มีส่วนร่วมในประเด็นดังกล่าว เนื่องจากว่าเรื่องของผลประโยชน์นั้นจะเป็นการบริหารจัดการโดยคณะกรรมการ อีกทั้งราษฎรไม่กล้าที่จะแสดงออกมากเกินไป ซึ่งประเด็นนี้จะหาทางออกร่วมกันทุกฝ่าย และในประเด็นสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการจัดการแหล่งเที่ยวนั้น มีประเด็นที่ราษฎรเข้ามามีส่วนร่วมระดับน้อยเช่นเดียวกัน แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมทั้งสองเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ การประเมินผลของฝ่ายนโยบาย (มหาวิทยาลัยแม่โจ้) ซึ่งกิจกรรมการประเมินผลนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นการประชุมร่วมกันระหว่างฝ่ายนโยบาย (มหาวิทยาลัยแม่โจ้) กับคณะกรรมการโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ

สำหรับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าทั้ง 4 ประเด็น ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการปฏิบัติการ การรับผลประโยชน์ และการติดตามและการประเมินผล การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าราษฎรส่วนหนึ่งมีความต้องการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมมากกว่าโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ เนื่องจากว่าโครงการมีผลต่อรายได้และค่าครองชีพของราษฎรโดยตรง รวมทั้งราษฎรสามารถยึดเป็นอาชีพหลักในการหาเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ แต่สำหรับระดับการมีส่วนร่วมที่ราษฎรมีส่วนร่วมน้อยในการดำเนินการปลูกดอกเบญจมาศเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการเตรียมกิ่งพันธุ์ การปฏิบัติการหลังการปลูกต้นแม่พันธุ์ การชำ และการให้น้ำแก่กิ่งปักชำ สาเหตุที่ราษฎรมีส่วนร่วมในระดับน้อยอาจจะเนื่องมาจากขั้นตอนของกิจกรรมดังกล่าวมักถูกกำหนดโดยเจ้าหน้าที่โครงการ ซึ่งจากการที่ผู้ให้ข้อมูลที่เข้าร่วมโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศและโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าในระดับน้อยและระดับปานกลางนั้น ย่อมแสดงว่า การจัดทำโครงการหรือกิจกรรมในการดำเนินงานเกี่ยวกับโครงการยังประสบปัญหาอยู่ และการปรับปรุงการดำเนินงานของ

โครงการทั้งสองยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรตามจุดมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์ของโครงการ เนื่องจากกิจกรรมในโครงการทั้งสองมักจะถูกกำหนดโดยกรอบของนโยบาย ทำให้ราษฎรไม่สามารถ ที่จะทำได้นอกเหนือจากกรอบนโยบาย การแก้ปัญหา ควรจะให้ราษฎรได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอต่าง ๆ ที่นอกเหนือจากกรอบนโยบาย เพื่อที่จะนำจุดเด่นของทั้งสองฝ่ายมา ผสมผสานในการแก้ปัญหาร่วมกัน โดยให้ราษฎรในชุมชนเป็นฝ่ายคิดและปฏิบัติเอง และให้ เจ้าหน้าที่โครงการฯ คอยเป็นที่ปรึกษา สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหลายควรจะมีการ จัดฝึกอบรมให้กับราษฎรในด้านที่ราษฎรยังบกพร่องและเสริมทักษะความรู้ในด้านต่าง ๆ ซึ่ง สอดคล้องกับผลการวิจัยของนัชชัย ทนุผล และสุนิสา ทนุผล (2532: 57) ที่กล่าวว่า เกษตรกรผู้นำที่ เข้ามามีส่วนร่วมใน กิจกรรมที่เป็นความสมัครใจของตนเองในระดับที่ไม่สูงมากนัก อาจเป็น เพราะแผนและวิธีการทำงานได้กำหนดขึ้นมาจากนักวางแผนหรือหน่วยงานของราชการซึ่งเป็นการ วางแผนจากบนลงล่าง (top down planning) และขาดความรู้ความเข้าใจในแนวคิดรวบยอดของการ ส่งเสริมการเกษตร ในทำนองเดียวกัน ไพรัตน์ เฉชะรินทร์ ในสุนันต์ ดาววิระกุล (2524: 21) กล่าวว่า ลักษณะการ มีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาได้แก่ ร่วมคิดหาและสร้างรูปแบบ และวิธีการพัฒนาเพื่อ แก้ไขปัญหาและลดปัญหาของชุมชน เพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็น ประโยชน์ต่อชุมชนหรือสนองต่อความต้องการของชุมชน ร่วมวางแผนนโยบายหรือแผนงานหรือ โครงการหรือกิจกรรมเพื่อจัด และ แก้ไขปัญหาและสนองความต้องการของชุมชน ร่วมกัน ตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม ร่วมกันจัดหรือปรับปรุงระบบ การบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ร่วมลงทุนในกิจกรรมโครงการของชุมชน ตามขีดความสามารถของตนเอง ร่วมปฏิบัติตามนโยบายแผนงานโครงการและกิจกรรมให้ บรรลุตามเป้าหมาย และร่วมกันควบคุม ติดตาม ประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการและ กิจกรรมที่ได้ทำไว้โดยเอกชนหรือรัฐบาล ให้ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป

3. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการ ท้องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศและ โครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของ ราษฎรในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ และโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อ การค้า ซึ่งประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ขนาดของครอบครัว การตั้งถิ่นฐาน การถือครองที่ดินเพื่อการเกษตร รายได้ การได้รับข้อมูลข่าวสาร ตำแหน่งทางสังคม การ ติดต่อกับเจ้าหน้าที่โครงการ และประสบการณ์การฝึกอบรม

ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของราษฎรใน โครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ ได้แก่ อาชีพ การถือครองที่ดินเพื่อการเกษตร รายได้

การได้รับข้อมูลข่าวสาร ตำแหน่งทางสังคม การติดต่อกับเจ้าหน้าที่โครงการ และประสบการณ์การฝึกอบรม ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า ได้แก่ อาชีพ พื้นที่ทำการเกษตร การได้รับข้อมูลข่าวสาร และการติดต่อกับเจ้าหน้าที่โครงการ โดยมีประเด็นการอภิปราย ดังนี้

2.1 อาชีพ เมื่อวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติค่า Chi-square พบว่า อาชีพ มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ และโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า กล่าวคือสมาชิกที่มีอาชีพเกษตรกรรมจะมีส่วนร่วมมากกว่าสมาชิกที่ไม่ใช่เกษตรกร ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพิบูลย์ แพนมา (2538: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบทในตำบลพนมไพร อำเภอนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษา พบว่า อาชีพของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท ในทำนองเดียวกัน สุวรรณี คงทอง (2536) ได้ศึกษาพบว่า อาชีพมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนชุมชน

2.2 การถือครองที่ดินเพื่อทำการเกษตร เมื่อวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติค่า Chi-square พบว่า การถือครองที่ดินเพื่อทำการเกษตร มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ และโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า กล่าวคือ เกษตรกรที่มีการถือครองที่ดินเพื่อทำการเกษตรมาก จะมีส่วนร่วมในโครงการมากกว่าเกษตรกรที่มีการถือครองที่ดินเพื่อทำการเกษตรน้อย ซึ่งขัดแย้งกับผลการวิจัยของกรรณิกา ชมดี (2524: 107) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ: ศึกษากรณีโครงการสารภี ตำบลท่าช้าง อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า จำนวนที่ดินถือครอง ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในทำนองเดียวกัน กรมพัฒนาชุมชน (2519: 86) ที่ระบุว่า การถือครองที่ดินของสมาชิกที่เข้าร่วมโครงการมีความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมโครงการ กล่าวคือ สมาชิกที่เข้าร่วมโครงการที่มีการถือครองที่ดินมาก จะมีส่วนร่วมในโครงการมากกว่าสมาชิกที่มีการถือครองที่ดินน้อย

2.3 รายได้ เมื่อวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติค่า Chi-square พบว่า รายได้มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของศิริวรรณ วงษ์สมบัติ (2533: 62) พบว่า รายได้มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรม ทั้งนี้เนื่องจากผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจดี ย่อมมีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม เพื่อผลประโยชน์ของตนเอง ในทางซื่อสัตย์เป็นที่ยอมรับนับถือและได้รับการยกย่องในสังคม ซึ่งในทำนองเดียวกัน การศึกษาของนำชัย ทนุผล (2529: 10) รายงานว่า รายได้ของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของการพัฒนาหมู่บ้าน ผู้ที่มีผู้มียรายได้

มากกว่าจะพัฒนาตนเองในด้านความรู้และยอมรับในวิชาชีพ ที่โครงการพัฒนานำไปแพร่กระจายได้ดีกว่าหมู่บ้านที่มีผู้มีรายได้ต่ำกว่า และคณะกรรมการหมู่บ้าน ซึ่งมีรายได้สูงจะมีความรับผิดชอบในหน้าที่การทำงานพัฒนาสาธารณูปโภคของชุมชนสูง

2.4 การได้รับข่าวสาร เมื่อวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติค่า Chi-square พบว่า การได้รับข้อมูลข่าวสาร มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ และโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า ซึ่งสอดคล้องกับ ชูชีพ ใจมั่น (2537: 52) ที่ศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีการคมนาคมสะดวก มีไฟฟ้าใช้ สามารถรับฟังข่าวสารจากวิทยุโทรทัศน์ และสื่อสารมวลชนอื่น ๆ ซึ่งมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในอนุรักษ์ป่าชุมชน

2.5 ตำแหน่งทางสังคม เมื่อวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติค่า Chi-square พบว่า ตำแหน่งทางสังคม มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสุรัสวดี หุ่นพยนต์ (2528) พบว่า ตำแหน่งทางสังคมเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชน เนื่องจากประชาชนเข้าใจผิดคิดว่ากิจกรรมการพัฒนาเป็นเรื่องของผู้เฒ่า

2.6 การติดต่อเจ้าหน้าที่โครงการ เมื่อวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติค่า Chi-square พบว่า การติดต่อเจ้าหน้าที่โครงการ มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ และโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ นำชัย ทนุผล และสุนิลา ทนุผล (2532: 9) พบว่า การติดต่อระหว่างเกษตรกรกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เป็นปัจจัยที่สำคัญที่มีผลให้เกษตรกรเกิดการรับรู้ต่อนวัตกรรมในทางที่ดีและมีการตื่นตัวรับข่าวสาร ทำให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อวิทยาการใหม่ ๆ ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า ความถี่ในการติดต่อระหว่างเจ้าหน้าที่กับเกษตรกรยิ่งมากขึ้นเท่าไร เกษตรกรจะมีแนวโน้มในการยอมรับสิ่งที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรนำไปเผยแพร่มากขึ้น ในขณะที่ Giner ใน นำชัย ทนุผล และสุนิลา ทนุผล (2532: 9) เสนอว่า ปัจจัยการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญประการหนึ่ง ต่อการเข้าร่วมในการดำเนินงาน ตามโครงการของเกษตรกร

2.7 ประสบการณ์ในการฝึกอบรม เมื่อวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติค่า Chi-square พบว่า ประสบการณ์ในการฝึกอบรม มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า ซึ่งสอดคล้องกับศิริวรรณ วงศ์สมบัติ (2533: 63) ได้กล่าวไว้ว่า “ประสบการณ์การฝึกอบรม มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม เพราะผู้ที่เข้าร่วมทำการฝึกอบรมบ่อยครั้งย่อมมีความรู้และวิธีการใหม่ ๆ โดยใช้ประสบการณ์ใน

การฝึกอบรมเป็นหลักในการดำเนินการ การเข้าอบรมบ่อย ๆ เป็นการเพิ่มพูนความรู้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความเข้าใจอันดี ความต้องการที่ถูกต้อง และความชำนาญแก่ผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรม”

กล่าวโดยสรุป ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศนั้น ได้แก่ ปัจจัยด้านอาชีพ การถือครองที่ดินเพื่อทำการเกษตร รายได้ การได้รับข้อมูลข่าวสาร ตำแหน่งทางสังคม การติดต่อกับเจ้าหน้าที่โครงการ และประสบการณ์การฝึกอบรม ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า ได้แก่ อาชีพ พื้นที่ทำการเกษตร การได้รับข้อมูล ข่าวสาร และการติดต่อกับเจ้าหน้าที่โครงการ

สำหรับการมีส่วนร่วมของราษฎรต่อโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ และโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าในด้านต่าง ๆ สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจวางแผนทางจัดการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับน้อยที่สุดเกี่ยวกับเรื่องการมีส่วนร่วมในการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบดูแลพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในชุมชน ดังนั้นโครงการควรให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบตามความถนัดของสมาชิก เพื่อเป็นการให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมตามความถนัด และทำให้โครงการประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น สำหรับโครงการส่งเสริมอาชีพการปลูกเบญจมาศเพื่อการค้า ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในระดับปานกลางเกี่ยวกับเรื่อง การมีส่วนร่วมในการกำหนดพื้นที่ปลูกร่วมกับกลุ่มไม้ดอก ซึ่งโครงการควรมีการกำหนดพื้นที่ปลูกให้กับสมาชิกตามศักยภาพในการดำเนินงานของเกษตรกร เช่น เกษตรกรที่มีสมาชิกในครอบครัวมากอาจจะมีความสามารถที่จะปลูกเบญจมาศได้มาก ไม่ใช่เป็นการกำหนดตามระบบการจัดสรรพื้นที่ปลูก ซึ่งผูกขาดอำนาจการตัดสินใจโดยเจ้าหน้าที่โครงการ

2. ด้านการปฏิบัติงาน จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับน้อย ในประเด็นการมีส่วนร่วมในการจัดหาและแนะนำมัลกุเทศก์ ให้ แก่นักท่องเที่ยว ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้ให้ข้อมูลอาจจะมีความรู้ในเรื่องดังกล่าวน้อย ดังนั้นโครงการควรมีการจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการเป็นมัลกุเทศก์ให้กับสมาชิก เพื่อให้สมาชิกได้มีความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับการนำเที่ยว ตลอดจนทำให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการนำเที่ยวมากขึ้น สำหรับโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในระดับน้อยเกี่ยวกับเรื่องการมีส่วนร่วมในการเตรียมกิ่งพันธุ์ การปฏิบัติการหลังจากการปลูกต้นแม่พันธุ์ การชำและให้น้ำแก่กิ่งปักชำ ซึ่งโครงการควรจะมีการจัดฝึกอบรมให้เกษตรกรได้มีความรู้ในขั้นตอนดังกล่าว เพื่อให้เกษตรกรสามารถปฏิบัติได้เอง และเป็นการลดภาระของโครงการในการดำเนินกิจกรรมดังกล่าว

3. ด้านการรับผลประโยชน์ จากการศึกษา พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศในระดับน้อยที่สุด ในประเด็นการให้เช่าห้องพัก เต้นท์หรือพักที่บ้าน ซึ่งโครงการมีการคัดเลือกโดยผ่านคณะกรรมการ ซึ่งคณะกรรมการอาจจะเลือกเฉพาะเครือญาติตนเอง ทำให้สมาชิกรายอื่น ๆ มีส่วนร่วมน้อย ดังนั้น เจ้าหน้าที่โครงการควรเข้าไปดูความพร้อมของสมาชิกด้วยตนเอง หรืออาจจะมีการหมุนเวียนให้สมาชิกได้ต้อนรับนักท่องเที่ยว เพื่อสร้างความเป็นธรรมให้กับสมาชิกทุกคนให้มีโอกาสในการต้อนรับนักท่องเที่ยว สำหรับโครงการการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในระดับน้อยเกี่ยวกับประเด็นการมีส่วนร่วมในการรับเงินทุนหมุนเวียนจาก อบต.ป่าไผ่ เพื่อเป็นกองทุนหมุนเวียนในการดำเนินโครงการ ในการจัดสรรเงินทุนมักจะถูกกำหนดโดยสมาชิก อบต.ป่าไผ่กับคณะกรรมการโครงการ ซึ่งอาจจะเกิดความลำเอียงในการจัดสรรเงินทุนให้กับเครือญาติของตน ดังนั้น ในการจัดสรรเงินกองทุนควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน แน่นนอนและเป็นธรรมกับสมาชิกทุกคน

4. ด้านการติดตามและประเมินผล จากการศึกษา พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศและโครงการการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าในระดับน้อย ในประเด็นการมีส่วนร่วมในการพิจารณาถึงผลดีผลเสียของกิจกรรมในโครงการ ซึ่งในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวต่าง ๆ ควรให้สมาชิกรับทราบ แสดงความคิดเห็น หรือทำประชาพิจารณ์ในกิจกรรมนั้น ๆ ไม่ใช่โครงการมีการจัดขึ้นมาเองโดยไม่ได้อบรมตามความต้องการของชุมชนหรือสมาชิก ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนที่อาจจะได้รับผลกระทบจากกิจกรรมดังกล่าว

5. จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในโครงการทั้งสองในระดับน้อยถึงปานกลาง ดังนั้นผู้ที่รับผิดชอบโครงการ ควรมีการประสานงานกับเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการทั้งสอง โดยอาจจะจัดประชุม ทำแผนการโครงการอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มีการดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน ตลอดจนให้ราษฎรผู้เข้าร่วมโครงการนำเสนอปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินโครงการให้ผู้บริหารโครงการรับทราบปัญหา เพื่อให้นำไปสู่การแก้ไขวิธีการดำเนินงานในครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะ (Recommendations)

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของราษฎรระดับการมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศและโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของราษฎรใน

โครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศและโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า ซึ่งสามารถนำไปเป็นข้อมูลสำหรับผู้ที่มีหน้าที่ในการวางโครงการ สามารถนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขแผนงานต่อไปในอนาคต ผลการวิจัย พบว่าโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศประสบปัญหาเกี่ยวกับบุคคล คือสมาชิกในโครงการการขาดความร่วมมือและการเสียสละต่อส่วนรวม รวมทั้งการผู้นำขาดแรงจูงใจที่จะเสียสละและทุ่มเทให้กับโครงการ โครงการไม่มีจุดเด่นที่จะดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในชุมชน รวมทั้งการประสานงานระหว่างผู้บริหารโครงการและสมาชิกยังไม่ดีเท่าที่ควร ในขณะที่โครงการส่งเสริมผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าประสบปัญหาเกี่ยวกับกล้าพันธุ์ เช่น ราคากล้าพันธุ์ มีราคาค่อนข้างแพง กล้าพันธุ์ดีที่โครงการเพาะชำให้มีไม่เพียงพอต่อความต้องการของราษฎร รวมทั้งปัญหาด้านการตลาดและการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นปัญหาที่ราษฎรยังหาทางออกไม่ได้ โดยเฉพาะการที่ราษฎรถูกพ่อค้าคนกลางกดราคาดอกเบญจมาศให้ต่ำกว่าราคาตลาด จากผลการวิจัย มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนตำบลป่าไผ่) ควรจะเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโครงการ ร่วมรับผิดชอบโดยตรง และควรจะทำการตลาดเชิงรุก โดยการกำหนดเป้าหมายทางยุทธศาสตร์ว่า จะพัฒนาโครงการฯ ให้เป็นสินค้า หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ที่โดดเด่นในด้านการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ และจะต้องมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาท่องเที่ยวอย่างน้อย 1 หรือ 2 องค์กรต่อเดือน หรือมากกว่า โดยการเชิญชวนหน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ มาศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน เพื่อที่จะได้ช่วยให้ราษฎรในพื้นที่มีรายได้ และช่วยกันกันปรับปรุง พัฒนาพื้นที่ให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

2. ฝ่ายนโยบายควรจะทำงานเชิงรุก โดยการพัฒนาสื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์ แหล่งท่องเที่ยวให้ทันสมัย โดยการออกเป็นหนังสือเชิญชวนคณาจารย์ นิสิต นักศึกษา ตามมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ทั่วประเทศให้เข้ามาศึกษาดูงานและเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริงร่วมกับราษฎรในชุมชน

3. สำหรับการประสานงานที่ก่อให้เกิดปัญหาในปัจจุบันนั้น ฝ่ายนโยบาย (ม.แม่โจ้) กับฝ่ายที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ (ชมรมท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศบ้านโป่ง) ควรจะทำงานร่วมกันให้เกิดความชัดเจน เมื่อมีคณะท่องเที่ยวเข้ามาฝึกอบรม สัมมนา ผู้บริหารโครงการฝ่ายนโยบายควรจะต้องแจ้งให้คณะกรรมการในพื้นที่ทราบว่า คณะต่าง ๆ ที่เข้ามาในพื้นที่ด้วยวัตถุประสงค์อย่างไร และฝ่ายนโยบายจะต้องให้ความสำคัญตรงจุดนี้เป็นพิเศษ รวมทั้งจะต้องแจ้งวัตถุประสงค์ในการเข้ามา

พื้นที่ของคณะบุคคลด้วยทุกครั้งทุกคณะ เพื่อที่จะร่วมกันปรึกษาหารือ วางแผนในการต้อนรับนักท่องเที่ยว โดยมีราษฎรในพื้นที่มีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

4. ฝ่ายนโยบายหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรจะหางบประมาณมาสร้างสวนสุขภาพเชิงนิเวศในพื้นที่ได้อย่างห่วยโจ เพื่อที่จะเป็นจุดดึงดูดให้คณะบุคคลทั้งในและนอกพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา รวมทั้งควรที่จะจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อให้เกิดการพบปะพูดคุย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่มหรือระหว่างกลุ่มกิจกรรม เช่น การจัดตั้งสำนักงานกองทุน SML หรือการจัดตั้งสำนักงานกองทุนหมู่บ้าน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อที่จะดึงกลุ่มบุคคลในหมู่บ้านทั้งที่เป็นสมาชิกและไม่เป็นสมาชิกหรือคณะกรรมการหมู่บ้านเข้ามาร่วมประชุม สัมมนาในที่สถานี่ซึ่งเป็นสมบัติของส่วนรวม และจะได้ร่วมแสดงความคิดเห็นของกลุ่มบุคคลทุกหมู่เหล่า เพื่อที่จะได้ดึงงบประมาณส่วนหนึ่งมาพัฒนาโครงการ โดยที่ราษฎรส่วนใหญ่ได้เข้าใจ และมีส่วนร่วมในการรับรู้กิจกรรมที่จะร่วมกันพัฒนา

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า

1. ด้านการตลาด การตลาดเป็นความรู้ที่ใหม่สำหรับชาวบ้าน ขณะเดียวกันก็เป็นเรื่องที่มีความสำคัญกับวิสาหกิจชุมชน และธุรกิจชุมชน ซึ่งเป็นเป้าหมายให้เกิดการแลกเปลี่ยนสินค้าผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และนักพัฒนาทั้งหลายจะต้องเป็นบุคคลที่เข้าออกระหว่างพื้นที่ทั้งสองคือพื้นที่วิถีชีวิตชุมชนและพื้นที่การบริหารธุรกิจสมัยใหม่ (ธุรกิจชุมชน) และสามารถที่จะนำเสนอแนวคิดการตลาดมาทำความเข้าใจกับชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนักพัฒนาเองจะต้องมีประสบการณ์ตรงในเรื่องการตลาดด้วย มิฉะนั้นสิ่งที่เสนอแนะอาจเป็นเพียงแค่หลักการที่ยากหรือปฏิบัติไม่ได้เลย

2. ผู้บริหารโครงการควรจัดการฝึกอบรมให้กับราษฎรผู้เข้าร่วมโครงการเกี่ยวกับการเพาะชำกล้าพันธุ์เบญจมาศ เพื่อที่จะเป็นการลดต้นทุนกล้าพันธุ์เบญจมาศ และปรับปรุงกล้าพันธุ์ดีให้ตรงกับความต้องการของตลาด

3. ด้านการบริหารจัดการเกี่ยวกับพ่อค้าคนกลาง ธุรกิจชุมชนหรือการผลิตสินค้าเพื่อออกจำหน่ายของราษฎรมักจะถูกกดขี่ เอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลางเป็นประจำ สิ่งนี้เป็นปัญหาที่เกิดกับราษฎรที่รวมกลุ่มกันผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าตลอดมา ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหลายรับทราบปัญหาตลอดมา แต่ไม่ได้มีการแก้ไขให้ดีขึ้นกว่าเดิม สิ่งที่ราษฎรสะท้อนและสิ่งที่ผู้วิจัยได้เห็นตามสภาพจริงแล้ว ไม่ได้แตกต่างกันเท่าใดเลย เพราะฉะนั้นสิ่งที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหลายจะต้องรีบเข้าไปแก้ไข และวางแผนในการแก้ไขปัญหา ซึ่งได้แก่ การเข้าไปมีส่วนร่วมในการเจรจาต่อรอง หรือร่วมพิจารณา เกี่ยวกับพ่อค้าคนกลางที่จะมารับซื้อผลผลิตของราษฎร และจะต้องไม่เอา

เปรียบราษฎรมากจนเกินไป ถ้าแก้ปัญหาสิ่งนี้ได้จะทำให้ราษฎรเห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วม และจะ ก่อให้เกิดพลังเพื่อการพัฒนาโครงการต่อไป หรือหากจะทำให้การเชื่อมโยงระหว่างราษฎร ผู้ปลูกดอกเบญจมาศกับตลาดโดยตรง ยิ่งจะเป็นสิ่งที่ดีกับชาวบ้าน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหลาย จะต้องจริงจังในการแก้ปัญหา และจะต้องเน้นช่วยเหลือเป้าหมายที่แท้จริง คือราษฎรผู้ปลูกเบญจมาศ อย่างจริงจัง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยการมีส่วนร่วมของราษฎรต่อโครงการพัฒนาบ้านโป่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณาปรับปรุงหรือดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์ต่อราษฎร ดังต่อไปนี้

1. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของราษฎรต่อโครงการพัฒนาบ้านโป่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของราษฎรต่อโครงการพัฒนาบ้านโป่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ตลอดจนปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเท่านั้น ควรจะมีการศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ประกอบด้วย เช่น การนำเทคโนโลยีต่าง ๆ ไปใช้ในโครงการ โดยจะเป็นการศึกษารูปแบบของโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ เป็นต้น สำหรับโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้านั้น ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมตั้งแต่กระบวนการผลิตไปจนถึงกระบวนการเก็บเกี่ยวผลผลิต เพื่อที่จะทราบถึงโครงสร้างของการผลิตที่แท้จริง และปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการเพิ่มผลผลิตต่อไป

2. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาถึง การมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศและโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า เท่านั้น ดังนั้นหากมีการศึกษาในครั้งต่อไปควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างการมีส่วนร่วมและการเป็นหุ้นส่วนของราษฎรต่อโครงการพัฒนาบ้านโป่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย และควรศึกษาการมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศและโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า เช่น โครงการปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติ โครงการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืช โครงการอุทยานการเกษตรและฟาร์มมหาวิทยาลัย เป็นต้น ซึ่งจะทำให้ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของราษฎรต่อโครงการพัฒนาบ้านโป่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์

กับมีส่วนร่วมของราษฎรต่อโครงการพัฒนาบ้านโป่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลป่าไผ่
อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ตลอดจนปัญหาและข้อเสนอแนะได้มากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2541. โครงการศึกษาเพื่อกำหนดนโยบายท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- กรรณิกา ชมดี. 2524. การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ: ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการสารภีตำบลท่าช้าง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กองวิจัยและประเมินผล กรมการพัฒนาชุมชน. 2529. รายงานการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์กรสตรีในการพัฒนาชนบท: ศึกษาเฉพาะกรณี กพสม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.
- ไกรศรี ชัยพรหม. 2536. การมีส่วนร่วมของสมาชิกของกิจกรรมกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- จิรายุ ทองเขื่อน. 2537. การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดลำพูน. เชียงใหม่: การค้นคว้าแบบอิสระวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. 2527. การระดมประชาชนเพื่อการพัฒนาชนบทในการบริหารงานพัฒนานบท. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ชูเกียรติ ลีสุวรรณ. 2534. เอกสารประกอบการสอนกระบวนการวิชาปรัชญาและหลักการศึกษานอกระบบ. เชียงใหม่: ภาควิชาส่งเสริมการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชูเกียรติ ลีสุวรรณ. 2541. การมีส่วนร่วม (Participation) ในเอกสารประกอบการสอนวิชาการศึกษาและพัฒนาโครงการเพื่อสิ่งแวดล้อม. เชียงใหม่: สาขาวิชาการจัดการมนุษย์และสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชูชีพ ใจมั่น. 2537. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าบ้านแพะ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- ดิน ปรัชญพฤทธิ. 2539. เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาพฤติกรรมมนุษย์ในองค์กร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์. 2535. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ: สักดิ์โสภะ
การพิมพ์.

ทักษิณ ไทยาภิรมณ์. 2526. “การพัฒนาชุมชน: วิธีการระดมการมีส่วนร่วมของชาวชุมชน”.

นิตยสารการประชาสงเคราะห์. 26 (24): 10-15.

ธวัช เบญจชิตกุล. 2529. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชาวเขาในการพัฒนาศึกษาเฉพาะ
กรณีหมู่บ้านชาวเขานะเลศการประกวดหมู่บ้านพัฒนาตัวอย่างของศูนย์พัฒนา
สงเคราะห์ชาวเขา จังหวัดเชียงใหม่ ประจำปี 2527. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท
, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. 2527. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. รายงานการประชุมเรื่อง
การมีส่วนร่วมของประชาชน: นโยบายและกลวิธี 10-12 กุมภาพันธ์ 2527. กรุงเทพฯ:
ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล.

นภา ชมไพบลูย์. 2529. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทของกลุ่มเกษตรกรการศึกษากรณีกลุ่ม
เกษตรกรเลี้ยงสัตว์แปลงยาว อำเภอแปลงยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา. กรุงเทพฯ:
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นรินชัย พัฒนพงศา. 2533. แนวทางการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา. กรุงเทพฯ:
สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

นงกาญจน์ บุรณรักษ์. 2531. คุณภาพชีวิตและการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติของชาวกะเหรี่ยงใน
จังหวัดสุพรรณบุรีและราชบุรีภายใต้โครงการของกรมประชาสงเคราะห์. กรุงเทพฯ:
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นพพร เชื้อขำ. 2531. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการส่งเสริมกิจกรรม
สกรณ์การเกษตรเมืองมินบุรี จำกัด. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นำชัย ทนุผล. 2529. การพัฒนาชุมชน: หลักการและยุทธวิธี. เชียงใหม่: ภาควิชาส่งเสริมการ
เกษตร, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

_____. 2529. การสนองตอบของประชาชนที่มีต่อโครงการพัฒนาผู้นำ. เชียงใหม่:
ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

_____. 2530. การวางแผนและการประเมินผลโครงการส่งเสริม. เชียงใหม่: ภาควิชา
ส่งเสริมการเกษตร, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

นำชัย ทนุผล และ สุนิตา ทนุผล. 2532. การมีส่วนร่วมของเกษตรกรผู้นำในงานส่งเสริมการเกษตร
ใน 8 จังหวัดภาคเหนือ. เชียงใหม่: ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร, สถาบัน
เทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

นำชัย ทนุผล. 2540. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ: แนวคิดและวิธีการ. เชียงใหม่: คณะธุรกิจการเกษตร
, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

บัณฑกร อ่อนคำ. 2533. “กระบวนการกระตุ้นให้เกิดกลุ่มเกษตรกรรายย่อย”. วารสารสังคม
พัฒนา.

3(มีนาคม): 84-90.

บัวเรศ ประไซโย รุจิรา สุภาษา และ วิรัช วิรัชนิการวรรณ. 2538. “รายงานการศึกษาโครงการ
ศึกษาป่าชุมชนประจำปี 2538 เรื่อง การจัดการป่าชุมชนโดยองค์กรในท้องถิ่น:
กรณีศึกษาป่าชุมชนบ้านโสกนาถ ตำบล วังม่วง อำเภอเปือยน้อย จังหวัดขอนแก่น”.
ใน แนวทางปฏิบัติงานโครงการพัฒนาป่าชุมชน (2). ส่วนป่าชุมชน สำนักส่งเสริม
การปลูกป่า กรมป่าไม้. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรมการศาสนา.

บุญชัย เกิดปัญญาวัฒน์. 2535. การศึกษาความเหมาะสมในการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อ
ขบวนการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยมหิดล.

บุญสม วราเอกศิริ. 2529. ส่งเสริมการเกษตร: หลักและวิธีการ. เชียงใหม่: ภาควิชาส่งเสริม
การเกษตร คณะธุรกิจการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

ประทีป เรืองมาลัย. 2541. การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการจัดการน้ำชลประทานของโครงการ
ชลประทานเขื่อนแม่กวงอุดมธาราในอำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน. เชียงใหม่:
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ประจักษ์ สิริราช. 2534. การมีส่วนร่วมของนักเรียนที่เป็นสมาชิกกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าภายใน
โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดน่าน. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบัน
เทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

ประสพสุข ดีอินทร์. 2531. การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านใน
ภาคเหนือ. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยมหิดล.

ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์. 2538. สิ่งแวดล้อมและการพัฒนา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

ปรีชญา เวสารัชช์. 2539. การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540. วิธีการวิจัยทางพฤกษศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิบูลย์ แพนมา. 2528. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท: ศึกษา
เฉพาะกรณีตำบลพนมไพร อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด. กรุงเทพฯ:
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

พิพัทธเวช สืบแสง. 2526. การพัฒนาชาวเขากับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการประชุม
สัมมนาเรื่องยุทธวิธีการส่งเสริมการเกษตรบนที่สูง. เชียงใหม่: ระหว่างวันที่ 5-6
ตุลาคม 2526. คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

เพ็ญรัตน์ หงษ์วิทยากร และ เขาวินัย ชารานาย. 2539. รายงานความก้าวหน้าโครงการอนุรักษ์
พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรม
ราชกุมารี ในพื้นที่โครงการพัฒนาบ้านโป่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ. เชียงใหม่: โรงพิมพ์สันติภาพพรินต์.

แพทยา แก้วบาง. 2533. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการ
บริหารงานพัฒนาท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง. กรุงเทพฯ:
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พจนารถ กริ่งไกร. 2545. การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับชุมชนในการจัดการ
แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรม: กรณีศึกษาตำบลโป่งงาม อำเภอแม่สาย
จังหวัดเชียงราย. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ไพรัตน์ เดชะรินทร์. 2527. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภ
การพิมพ์.

มนัส สุกลักษ์ณ์. 2544. การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในกิจกรรมธุรกิจท่องเที่ยว
เกษตรเชิงนิเวศ ชุมชนบ้านโป่ง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: คุชฎี
นิพนธ์ปริญญาเอก, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

มิ่งขวัญ แดงสุวรรณ. 2545. กระบวนการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนบ้านโป่ง อำเภอสันทราย
จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ยุวดี สิทธิมาที. 2527. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน: ศึกษาเฉพาะกรณีกลุ่มผู้ใช้น้ำ
เพื่อการเกษตรกรรม โครงการปฏิรูปที่ดินเพื่อสาธารณประโยชน์ ดงเทพรัตน์ ตำบล
ดงดอน อำเภอสุวรรณบุรี จังหวัดชัยนาท. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยมหิดล.

- วิไลภา อยู่ทอง. 2525. การยอมรับเทคโนโลยีของเกษตรกรรายได้น้อยในจังหวัดลำปางและ
สกลนคร. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน. 2531. การพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์.
- วาริ ระหงษ์. 2540. ผลการพัฒนากาปลูกไม้ดอกเป็นอาชีพโดยมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ต่อเกษตรกร
บ้านโป่ง ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญา
โท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. 2535. การบริหารและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ: บทบาทขององค์กร
ในท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: โอเอสพริ้นติ้งเฮาส์.
- วัชร พุ่มทอง และ ชีระพงษ์ มาลัยทอง. 2544. “นโยบายของรัฐบาลและการวางแผนพัฒนา
ประเทศ เพื่อสนับสนุนให้เกิดชุมชนเข้มแข็ง.” วารสารเศรษฐกิจและสังคม
38(มกราคม-เมษายน): 3-6.
- ศิริวรรณ วงศ์สมบัติ. 2533. การมีส่วนร่วมของกิจกรรมกลุ่มของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรใน
อำเภอสันทราย และอำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- ศรีปริญญา รูปกระจ่าง. 2529. การมีส่วนร่วมของการพัฒนาในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพ
สิ่งแวดล้อมในชนบท. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศลิษา พึ่งแสงแก้ว. 2537. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าไม้: ศึกษาเฉพาะกรณี
ชุมชนบ้านห้วยแก้ว อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์
ปริญญาโท, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. 2542. การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการ
พัฒนาและการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เสนอต่อการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
กรุงเทพฯ: สถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย.
- สมใจ เข้มเจริญ. 2531. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ศึกษากรณี:
ตำบลสะเอียบ อำเภอสอง จังหวัดแพร่. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สมพร พวงประชุม. 2543. การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สมุนไพร เพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ
ของชาวบ้านในชุมชนท้องถิ่นภาคเหนือ: กรณีศึกษาชุมชนบ้านทุ่งยาว ตำบลศรีบัวบาน
อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน. เชียงใหม่: การค้นคว้าอิสระมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- สมภพ คชินธรนันท์. 2541. การมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมของข้าราชการ
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุจินต์ ดาววิระกุล. 2527. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาหมู่บ้าน:
ศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านชนะเลิศการประกวดดีเด่นระดับจังหวัดของจังหวัด
นครสวรรค์. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุนิลา ทนุผล. 2531. การศึกษาผู้ใหญ่. เชียงใหม่: ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร สถาบันเทคโนโลยี
การเกษตรแม่โจ้.
- สุภาพ ขาวิชัย. 2534. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรจังหวัดน่าน.
เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- สุเมธ ทราบแก้ว. 2536. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากร
ธรรมชาติ: ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการ
ทรัพยากรธรรมชาติจังหวัดอุบลราชธานี. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุรัสวดี หุ่นพยนต์. 2528. ปัจจัยที่มีผลต่อการไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาชุมชนของ
ประชาชนในหมู่บ้านยากจน: ศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านเขาดิน ตำบลวังน้ำลึก
อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุรินทร์ ชนะทอง. 2535. การแสดงออกในบทบาทการนิเทศงานส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกร
อำเภอตามการรับรู้ของเกษตรตำบลในจังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์
ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- สุริรัตน์ ภูวัฒนศิลป์. 2529. การมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขชุมชนในการอนุรักษ์
ทรัพยากรธรรมชาติ ศึกษากรณีเฉพาะจังหวัดสมุทรสงคราม. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์
ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุวรรณี คงทอง. 2536. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลน ในท้องที่อำเภอ
สีเกา จังหวัดตรัง. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เสน่ห์ จามริก. 2537. สังคมไทยกับการพัฒนาที่ก่อปัญหา. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยโครงการจัดพิมพ์
โคมไฟ.
- อकिन รพีพัฒน์. 2527. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคมและ
วัฒนธรรมไทยในการมีส่วนร่วมในการพัฒนา. กรุงเทพฯ: ศูนย์นโยบายสาธารณสุข
มหาวิทยาลัยมหิดล.

อนงค์ เกิดสาลี. 2521. การยอมรับวิทยาการแผนใหม่ของเกษตรกรรายย่อยอันเกิดจากการใช้สินเชื่อ
เพื่อการเกษตรของเกษตรกรปากปราน อำเภอเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.

กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อังคณา ลิมนานท้าวไร่ไชย. 2525. การเปรียบเทียบผลได้ทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก
สหกรณ์ธุรกิจ รพช. กับเกษตรกรรายนอก. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อัญชนา นิตคุณ. 2543. การมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพสตรีของชาวเขาเผ่า
กระเหรี่ยงโดยโครงการพัฒนาป่าไม้ สวนป่าสิริกิติ์ อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่.
เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

เอกชัย ตั้งบริบูรณ์รัตน์. 2545. ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมของเกษตรกรในโครงการผลิตเมล็ด
พันธุ์ศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 7 จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสัมภาษณ์งานวิจัย

แบบสัมภาษณ์งานวิจัย

เรื่อง

การมีส่วนร่วมของราษฎรต่อโครงการพัฒนากำแพงป้องกันน้ำท่วมจากพระราชดำริ
ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์นี้ใช้สัมภาษณ์ราษฎรกลุ่มตัวอย่างที่เป็นหัวหน้าครอบครัวใน บ้านโป่ง หมู่ที่ 6 ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของราษฎรในโครงการพัฒนากำแพงป้องกันน้ำท่วมจากพระราชดำริ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งได้แก่ โครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ และโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า รวมทั้งปัญหาในกิจกรรมของโครงการและการตลาดของราษฎรในหมู่บ้านโป่ง ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นวิทยานิพนธ์ ระดับปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้

เลขที่สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 1

ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม
คำแนะนำ ในการกรอกข้อมูลให้ผู้สัมภาษณ์ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างที่ราษฎรตอบคำถามและเติมข้อความลงในช่องว่าง

ลักษณะส่วนบุคคล

1. ปัจจุบันท่านมีอายุ.....ปี
2. ระดับการศึกษาชั้นสูงที่ท่านได้รับ
 - () 2.1 ไม่ได้เรียนหนังสือ
 - () 2.2 ป.4
 - () 2.3 ป.6 – 7
 - () 2.4 ม.3 หรือ ม.ศ.3
 - () 2.5 ม.6 หรือ ม.ศ.5
 - () 2.6 ปวศ. หรือ อนุปริญญา
 - () 2.7 ปริญญาตรี
 - () 2.8 อื่นๆ (โปรดระบุ)
3. ท่านมีอาชีพ
 - () 3.1 เกษตรกรรม

- () 3.2 ลูกจ้างหน่วยงานราชการ
- () 3.3 อื่นๆ (โปรดระบุ)
4. จำนวนสมาชิกในครัวเรือนรวมทั้งผู้ให้ข้อมูลมีจำนวน.....คน
5. ท่านมีที่ดินถือครองทั้งหมด.....ไร่
6. ในรอบปีที่ผ่านมา (2546) ท่านมีรายได้จากแหล่งใดบ้าง (รายได้ในครัวเรือน)
- () 6.1 รายได้จากการเกษตร.....บาท
- () 6.2 รายได้จากการรับราชการ.....บาท
- () 6.3 รายได้อื่น ๆ (โปรดระบุ).....บาท
7. ภูมิลำเนาเดิมของท่านอยู่ที่ไหน
- () 7.1 เกิดในหมู่บ้าน (บ้านโป่ง ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่)
- () 7.2 ย้ายมาจากพื้นที่อื่น
8. ถ้าย้ายมาจากที่อื่น ท่านอาศัยอยู่ในหมู่บ้านโป่งเป็นเวลา.....ปี
9. ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กรใดในหมู่บ้าน บ้านโป่ง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () 9.1 ไม่เป็น
- () 9.2 เป็น
- () กลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์
- () กลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้อ
- () โครงการแก้ไขปัญหาคาความยากจน
- () กลุ่มผู้ใช้น้ำห้วยโจ้
- () ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน
- () กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
- () กองทุนข้าวสาร
- () อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า

1. ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มชมรม ส่งเสริมการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าหรือไม่ (ถ้าเป็นสมาชิกโปรด
ตอบคำถามในข้อต่อไป)
- () เป็น

- () ไม่เป็น
2. ท่านมีที่ดินในการปลูกเบญจมาศจำนวน.....ไร่
3. ที่ดินที่ท่านใช้ปลูกเบญจมาศ มีเอกสารสิทธิ์หรือไม่
- () 3.1 มีเอกสารสิทธิ์ในที่ดินจำนวน.....ไร่
- () 3.2 ไม่มีเอกสารสิทธิ์ในที่ดินจำนวน.....ไร่
- () 3.3 อื่นๆ (โปรดระบุ)
4. ในรอบปีที่ผ่านมา (2546) ท่านเข้ารับการฝึกอบรมการปลูกเบญจมาศจำนวน.....ครั้ง
5. ท่านเข้าร่วมโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศมาแล้วเป็นเวลา.....ปี
6. ในรอบปีที่ผ่านมา ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าจากแหล่งใดบ้าง
- () 6.1 วิทยุ จำนวน.....ครั้ง
- () 6.2 โทรทัศน์ จำนวน.....ครั้ง
- () 6.3 เอกสารสิ่งพิมพ์ จำนวน.....ครั้ง
- () 6.4 หอกระจายข่าว จำนวน.....ครั้ง
- () 6.5 เจ้าหน้าที่ในโครงการ จำนวน.....ครั้ง
- () 6.6 ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน.....ครั้ง
- () 6.7 เพื่อนบ้าน จำนวน.....ครั้ง
- () 6.8 อื่นๆ (โปรดระบุ) จำนวน.....ครั้ง
7. ในรอบปีที่ผ่านมา ท่านติดต่อกับเจ้าหน้าที่โครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าจำนวน.....ครั้ง

ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ

1. ท่านเป็นสมาชิกโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศหรือไม่ (ถ้าเป็นสมาชิกโปรดตอบคำถามในข้อต่อไป)
() เป็น
() ไม่เป็น
2. ในรอบปีที่ผ่านมา (2546) ท่านเคยเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจำนวนครั้ง
3. ท่านเข้าร่วมโครงการเชิงนิเวศมาแล้วเป็นเวลา.....ปี
4. ในรอบปีที่ผ่านมา (2546) ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากแหล่งใดบ้าง
() 4.1 วิทยุ จำนวน.....ครั้ง
() 4.2 โทรทัศน์ จำนวน.....ครั้ง
() 4.3 เอกสารสิ่งพิมพ์ จำนวน.....ครั้ง
() 4.4 หอกระจายข่าว จำนวน.....ครั้ง
() 4.5 เจ้าหน้าที่โครงการ จำนวน.....ครั้ง
() 4.6 ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน.....ครั้ง
() 4.7 เพื่อนบ้าน จำนวน.....ครั้ง
() 4.8 อื่นๆ (โปรดระบุ) จำนวน.....ครั้ง
5. ในรอบปีที่ผ่านมา (2546) ท่านเคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่โครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจำนวน.....ครั้ง

พิจารณาว่าท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมโครงการด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ในระดับใด
แล้วทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่วงระดับการมีส่วนร่วมที่ท่านคิดว่าเหมาะสมที่สุด

กิจกรรมโครงการ	ระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมโครงการท่องเที่ยว					หมายเหตุ
	เกษตรเชิงนิเวศ					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจวางแผนการจัดการแหล่งท่องเที่ยว 1.1 ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดพื้นที่ในทางธรรมชาติเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยว 1.2 ท่านมีส่วนร่วมในการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบดูแลพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในชุมชน 1.3 ท่านมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกลุ่ม/ชมรมเพื่อช่วยกันดูแลกิจกรรมท่องเที่ยวทางธรรมชาติในชุมชน 1.4 ท่านมีส่วนร่วมในการออกกฎระเบียบในนักท่องเที่ยวปฏิบัติตามเพื่อช่วยรักษาสภาพแวดล้อมในชุมชน 1 . 5 ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรการจัดการผู้ฝ่าฝืนกฎระเบียบชุมชน ในด้านการไม่ให้ความร่วมมือในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว 1.6 ท่านมีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้ชาวบ้านมีอาชีพและรายได้						

กิจกรรมโครงการ	ระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมโครงการท่องเที่ยว					หมายเหตุ
	เกษตรเชิงนิเวศ					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการจัดการแหล่งท่องเที่ยว 2.1 การดำเนินการด้านทรัพยากรท่องเที่ยว - ท่านมีส่วนร่วมในการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติในชุมชน 2.2 การมีส่วนร่วมในด้านการบริการการท่องเที่ยว - ท่านมีส่วนร่วมในการจัดหาที่พักให้แก่นักท่องเที่ยว - ท่านมีส่วนร่วมในการจัดหาสถานที่ชมวิวทิวทัศน์ให้แก่นักท่องเที่ยว - ท่านมีส่วนร่วมในการจัดหาและแนะนำมัคคุเทศน์ให้แก่นักท่องเที่ยว 3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ 3.1 การดำเนินธุรกิจบริการแก่นักท่องเที่ยว - ท่านมีส่วนร่วมในการเข้ารับการฝึกอบรมเป็นมัคคุเทศน์ที่ถูกต้อง						

กิจกรรมโครงการ	ระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมโครงการท่องเที่ยว เกษตรเชิงนิเวศ					หมายเหตุ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
- ท่านมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกลุ่มมัคคุเทศน์ในท้องถิ่น 3.2 การจัดบริการด้านที่พักอาหาร และ เครื่องดื่ม - ให้เช่าห้องพัก เต็นท์หรือพักที่บ้าน (Home Stay) - จัดตั้งกลุ่มผู้ประกอบการด้านอาหารและเครื่องดื่ม						
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการจัดการแหล่งท่องเที่ยว - ท่านมีส่วนร่วมในการสำรวจและบันทึกผลกระทบในทางลบที่มีต่อสิ่งแวดล้อม - ท่านมีส่วนร่วมในการพิจารณาถึงผลดีผลเสียของกิจกรรมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ - ท่านมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงพัฒนาโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ						

ระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมโครงการส่งเสริมอาชีพการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าให้ท่านพิจารณาว่าท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมโครงการด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ในระดับใด แล้วทำเครื่องหมาย (✓)ลงในช่องระดับการมีส่วนร่วมที่ท่านคิดว่าเหมาะสมที่สุด

กิจกรรมโครงการ	ระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า					หมายเหตุ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1. การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการวางแผนการปลูกดอกเบญจมาศ - ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นที่จะรวมกลุ่มเป็นองค์กรโครงการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า - ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎ-ระเบียบ ภายในกลุ่มผลิตเบญจมาศในระดับใด - ท่านมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกปลูกดอกเบญจมาศร่วมกับโครงการ - ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดพื้นที่ปลูกร่วมกับกลุ่มไม้ดอกในระดับใด - ท่านมีส่วนร่วมในการพิจารณาหาปัจจัยที่สนับสนุนการปลูกดอกเบญจมาศเพื่อการค้าในระดับใด						

กิจกรรมโครงการ	ระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมโครงการส่งเสริม การผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า					หมายเหตุ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการปลูกดอกเบญจมาศเพื่อการค้า - ท่านมีส่วนร่วมในการเตรียมกิ่งชำ ได้แก่ การเตรียมกิ่งพันธุ์ การปฏิบัติการหลังจากการปลูก ต้นแม่พันธุ์ การชำ และการให้น้ำแก่กิ่งปักชำ - ท่านมีส่วนร่วมในการปลูกเพื่อผลิตดอกซึ่งได้แก่ การมีส่วนร่วมในการจัดจำหน่ายและการช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม 3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ - ท่านมีส่วนร่วมในการรับทราบเกี่ยวกับการได้รับการสนับสนุนในด้านงบประมาณทางวิชาการและด้านเทคโนโลยีในการผลิตเพื่อพัฒนากระบวนการผลิตและการตลาดจากมหาวิทยาลัยแม่โจ้ - ท่านมีส่วนร่วมในการรับเงินทุนหมุนเวียนจาก อบต. ป่าไผ่ เพื่อเป็นกองทุนหมุนเวียนในการดำเนินโครงการ						

กิจกรรมโครงการ	ระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมโครงการส่งเสริม การผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า					หมายเหตุ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลโครงการ - ท่านมีส่วนร่วมในการพิจารณาถึงผลดีผลเสียของกิจกรรมในโครงการการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า - ท่านมีส่วนร่วมในการพิจารณาถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการรวมกลุ่มในโครงการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า - ท่านมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ปรับปรุงพัฒนาโครงการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าในระดับใด						

ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการแก้ไข้ปัญหา

โปรดให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการแก้ไข้ปัญหา เพื่อที่จะช่วยให้เกิดการพัฒนา
โครงการให้ดียิ่งขึ้น

1. ปัญหาเกี่ยวกับโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ

- 1.1
.....
1.2
.....
1.3
.....
1.4
.....
1.5
.....

2. ข้อเสนอแนะในการแก้ไข้ปัญหาเกี่ยวกับโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ

- 2.1
.....
2.2
.....
2.3
.....
2.4
.....
4.5
.....

3. ปัญหาเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมอาชีพผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า

- 3.1
.....
- 3.2
.....
- 3.3
.....
- 3.4
.....
- 3.5
.....

4. ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมอาชีพผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า

- 4.1
.....
- 4.2
.....
- 4.3
.....
- 4.4
.....
- 4.5
.....

ภาคผนวก ข
ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์

ตารางที่ 57 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จำแนกตามอายุ

อายุ	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 51	10 (7.75)	24 (18.60)	29 (22.48)	63 (48.84)
มากกว่า 51	14 (10.85)	21 (16.28)	31 (24.03)	66 (51.16)
รวม	24 (18.60)	45 (34.88)	60 (46.51)	129 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
 มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
 มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 58 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน จำแนกตามอายุ

อายุ	การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 51	12 (9.30)	12 (9.30)	39 (30.23)	63 (48.84)
มากกว่า 51	12 (9.30)	21 (16.28)	33 (25.58)	66 (51.16)
รวม	24 (18.60)	33 (25.58)	72 (55.81)	129 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
 มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
 มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 59 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

จำแนกตามอายุ

อายุ	การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 51	11 (8.53)	21 (16.28)	31 (24.03)	63 (48.84)
มากกว่า 51	12 (9.30)	13 (10.08)	41 (31.78)	66 (51.16)
รวม	23 (17.83)	34 (26.36)	72 (55.81)	129 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
 มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
 มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 60 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วม ในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

จำแนกตามอายุ

อายุ	การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 51	12 (9.30)	20 (15.50)	31 (24.03)	63 (48.84)
มากกว่า 51	8 (6.20)	29 (22.48)	29 (22.48)	66 (51.16)
รวม	20 (15.50)	49 (37.98)	60 (46.51)	129 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
 มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
 มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 61 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศด้าน การมี
ส่วนร่วมโดยรวม จำแนกตามอายุ

อายุ	การมีส่วนร่วมในโครงการ			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 51	11 (8.53)	22 (17.05)	30 (23.26)	63 (48.84)
มากกว่า 51	14 (10.85)	19 (14.73)	33 (25.58)	66 (51.16)
รวม	25 (19.38)	41 (31.78)	63 (48.84)	129 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 62 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศ เพื่อการค้าด้าน
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จำแนกตามอายุ

อายุ	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 51	13 (19.12)	14 (20.59)	7 (10.29)	34 (50.00)
มากกว่า 51	10 (14.71)	16 (23.53)	8 (11.76)	34 (50.00)
รวม	23 (33.82)	30 (44.12)	15 (22.06)	68 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 63 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน จำแนกตามอายุ

อายุ	การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 51	9 (13.24)	14 (20.59)	11 (16.18)	34 (50.00)
มากกว่า 51	4 (5.88)	18 (26.47)	12 (17.65)	34 (50.00)
รวม	13 (19.12)	32 (47.06)	23 (33.82)	68 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
 มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
 มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 64 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ จำแนกตามอายุ

อายุ	การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 51	11 (16.18)	11 (16.18)	12 (17.65)	34 (50.00)
มากกว่า 51	2 (2.94)	16 (23.53)	16 (23.53)	34 (50.00)
รวม	13 (19.12)	27 (39.71)	28 (41.18)	68 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
 มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
 มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 65 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล จำแนกตามอายุ

อายุ	การมีส่วนร่วมในการติดตามและ			รวม
	ประเมินผล			
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 51	7 (10.29)	18 (26.47)	9 (13.24)	34 (50.00)
มากกว่า 51	6 (8.82)	20 (29.41)	8 (11.76)	34 (50.00)
รวม	13 (19.12)	38 (55.88)	17 (25.00)	68 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
 มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
 มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 66 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าด้านการมีส่วนร่วมโดยรวม จำแนกตามอายุ

อายุ	การมีส่วนร่วมในโครงการ			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 51	9 (13.24)	18 (26.47)	7 (10.29)	34 (50.00)
มากกว่า 51	6 (8.82)	18 (26.47)	10 (14.71)	34 (50.00)
รวม	15 (22.06)	36 (52.94)	17 (25.00)	68 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
 มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
 มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 67 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศด้าน การมีส่วนร่วม
ในการตัดสินใจ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ต่ำกว่าหรือเท่ากับประถมศึกษา	15 (11.63)	36 (27.91)	48 (37.21)	99 (76.74)
สูงกว่าประถมศึกษา	9 (6.98)	9 (6.98)	12 (9.30)	30 (23.26)
รวม	24 (18.60)	45 (34.88)	60 (46.51)	129 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 68 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศด้านการมีส่วนร่วม
ในการปฏิบัติงาน จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ต่ำกว่าหรือเท่ากับประถมศึกษา	17 (13.18)	24 (18.60)	58 (44.96)	99 (76.74)
สูงกว่าประถมศึกษา	7 (5.43)	9 (6.98)	14 (10.85)	30 (23.26)
รวม	24 (18.60)	33 (25.58)	72 (55.81)	129 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 69 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศด้านการมีส่วนร่วมในการ
รับผลประโยชน์

จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ต่ำกว่าหรือเท่ากับประถมศึกษา	18 (13.95)	29 (22.48)	52 (40.31)	99 (76.74)
สูงกว่าประถมศึกษา	5 (3.88)	5 (3.88)	20 (15.50)	30 (23.26)
รวม	23 (17.83)	34 (26.36)	72 (55.81)	129 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 70 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศด้านการมีส่วนร่วม
ในการติดตามและประเมินผล

จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	การมีส่วนร่วมในการติดตามและ ประเมินผล			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ต่ำกว่าหรือเท่ากับประถมศึกษา	10 (7.75)	44 (34.11)	45 (34.88)	99 (76.74)
สูงกว่าประถมศึกษา	10 (7.75)	5 (3.88)	15 (11.63)	30 (23.26)
รวม	20 (15.50)	49 (37.98)	60 (46.51)	129 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 71 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศด้านการมีส่วนร่วม
โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	การมีส่วนร่วมในโครงการ			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ต่ำกว่าหรือเท่ากับประถมศึกษา	16 (12.40)	36 (27.91)	47 (36.43)	99 (76.74)
สูงกว่าประถมศึกษา	9 (6.98)	5 (3.88)	16 (12.40)	30 (23.26)
รวม	25 (19.38)	41 (31.78)	63 (48.84)	129 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 72 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าด้านการ
มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ต่ำกว่าหรือเท่ากับประถมศึกษา	19 (27.94)	20 (29.41)	15 (22.06)	54 (79.41)
สูงกว่าประถมศึกษา	4 (5.88)	10 (14.71)		14 (20.59)
รวม	23 (33.82)	30 (44.12)	15 (22.06)	68 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 73 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ต่ำกว่าหรือเท่ากับประถมศึกษา	9 (13.24)	28 (41.18)	17 (25.00)	54 (79.41)
สูงกว่าประถมศึกษา	4 (5.88)	4 (5.88)	6 (8.82)	14 (20.59)
รวม	13 (19.12)	32 (47.06)	23 (33.82)	68 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
 มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
 มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 74 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ต่ำกว่าหรือเท่ากับประถมศึกษา	6 (8.82)	20 (29.41)	28 (41.18)	54 (79.41)
สูงกว่าประถมศึกษา	7 (10.29)	7 (10.29)		14 (20.59)
รวม	13 (19.12)	27 (39.71)	28 (41.18)	68 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
 มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
 มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 75 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	การมีส่วนร่วมในการติดตามและ			รวม
	ประเมินผล			
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ต่ำกว่าหรือเท่ากับประถมศึกษา	10	29	15	54
	(14.71)	(42.65)	(22.06)	(79.41)
สูงกว่าประถมศึกษา	3	9	2	14
	(4.41)	(13.24)	(2.94)	(20.59)
รวม	13	38	17	68
	(19.12)	(55.88)	(25.00)	(100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
 มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
 มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 76 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศเพื่อ การค้าด้านการ
 มีส่วนร่วมโดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	การมีส่วนร่วมในโครงการ			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ต่ำกว่าหรือเท่ากับประถมศึกษา	12	27	15	54
	(17.65)	(39.71)	(22.06)	(79.41)
สูงกว่าประถมศึกษา	3	9	2	14
	(4.41)	(13.24)	(2.94)	(20.59)
รวม	15	36	17	68
	(22.06)	(52.94)	(25.00)	(100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
 มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
 มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 77 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศด้าน การมีส่วนร่วม
 ในการตัดสินใจ จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	รวม
-------	----------------------------	-----

	มาก	ปานกลาง	น้อย	
เกษตรกร	18	21	31	70
	(13.95)	(16.28)	(24.03)	(54.26)
ไม่ใช่เกษตรกร	6	24	29	59
	(4.65)	(18.60)	(22.48)	(45.74)
รวม	24	45	60	129
	(18.60)	(34.88)	(46.51)	(100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
 มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
 มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 78 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศด้าน การมีส่วนร่วม
 ในการปฏิบัติงาน จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
เกษตรกร	17	21	32	70
	(13.18)	(16.28)	(24.81)	(54.26)
ไม่ใช่เกษตรกร	7	12	40	59
	(5.43)	(9.30)	(31.01)	(45.74)
รวม	24	33	72	129
	(18.60)	(25.58)	(55.81)	(100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
 มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
 มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 79 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศด้านการมีส่วนร่วม
 ในการรับผลประโยชน์ จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	

เกษตรกร	15	21	34	70
	(11.63)	(16.28)	(26.36)	(54.26)
ไม่ใช่เกษตรกร	8	13	38	59
	(6.20)	(10.08)	(29.46)	(45.74)
รวม	23	34	72	129
	(17.83)	(26.36)	(55.81)	(100.00)
หมายเหตุ:	มีส่วนร่วมมาก	ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00		
	มีส่วนร่วมปานกลาง	ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67		
	มีส่วนร่วมน้อย	ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33		

ตารางที่ 80 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
เกษตรกร	14	27	29	70
	(10.85)	(20.93)	(22.48)	(54.26)
ไม่ใช่เกษตรกร	6	22	31	59
	(4.65)	(17.05)	(24.03)	(45.74)
รวม	20	49	60	129
	(15.50)	(37.98)	(46.51)	(100.00)
หมายเหตุ:	มีส่วนร่วมมาก	ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00		
	มีส่วนร่วมปานกลาง	ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67		
	มีส่วนร่วมน้อย	ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33		

ตารางที่ 81 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศด้านการมีส่วนร่วมโดยรวม จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	การมีส่วนร่วมในโครงการ			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	

เกษตรกร	19	19	32	70
	(14.73)	(14.73)	(24.81)	(54.26)
ไม่ใช่เกษตรกร	6	22	31	59
	(4.65)	(17.05)	(24.03)	(45.74)
รวม	25	41	63	129
	(19.38)	(31.78)	(48.84)	(100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
 มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
 มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 82 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
เกษตรกร	20	19	9	48
	(29.41)	(27.94)	(13.24)	(70.59)
ไม่ใช่เกษตรกร	3	11	6	20
	(4.41)	(16.18)	(8.82)	(29.41)
รวม	23	30	15	68
	(33.82)	(44.12)	(22.06)	(100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
 มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
 มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 83 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
เกษตรกร	12	26	10	48

		(17.65)	(38.24)	(14.71)	(70.59)
ไม่ใช่เกษตรกร		1	6	13	20
		(1.47)	(8.82)	(19.12)	(29.41)
รวม		13	32	23	68
		(19.12)	(47.06)	(33.82)	(100.00)
หมายเหตุ:	มีส่วนร่วมมาก	ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00			
	มีส่วนร่วมปานกลาง	ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67			
	มีส่วนร่วมน้อย	ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33			

ตารางที่ 84 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศเพื่อ การค้าด้านการมี
ส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
เกษตรกร	12	17	19	48
	(17.65)	(25.00)	(27.94)	(70.59)
ไม่ใช่เกษตรกร	1	10	9	20
	(1.47)	(14.71)	(13.24)	(29.41)
รวม	13	27	28	68
	(19.12)	(39.71)	(41.18)	(100.00)
หมายเหตุ:	มีส่วนร่วมมาก	ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00		
	มีส่วนร่วมปานกลาง	ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67		
	มีส่วนร่วมน้อย	ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33		

ตารางที่ 85 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศเพื่อ การค้าด้านการ
มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	การมีส่วนร่วมในการติดตามและ			รวม
	ประเมินผล			
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
เกษตรกร	12	31	5	48
	(17.65)	(45.59)	(7.35)	(70.59)

ไม่ใช่เกษตรกร	1	7	12	20
	(1.47)	(10.29)	(17.65)	(29.41)
รวม	13	38	17	68
	(19.12)	(55.88)	(25.00)	(100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
 มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
 มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 86 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าด้านการมีส่วนร่วมโดยรวม จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	การมีส่วนร่วมในโครงการ			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
เกษตรกร	14	27	7	48
	(20.59)	(39.71)	(10.29)	(70.59)
ไม่ใช่เกษตรกร	1	9	10	20
	(1.47)	(13.24)	(14.71)	(29.41)
รวม	15	36	17	68
	(22.06)	(52.94)	(25.00)	(100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
 มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
 มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 87 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จำแนกตามขนาดของครอบครัว

ขนาดของครอบครัว	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1-4	11	36	42	89
	(8.53)	(27.91)	(32.56)	(68.99)
มากกว่า 4	13	9	18	40
	(10.08)	(6.98)	(13.95)	(31.01)

รวม	24	45	60	129
	(18.60)	(34.88)	(46.51)	(100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
 มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
 มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 88 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศด้านการมีส่วนร่วม
 ในการปฏิบัติงาน จำแนกตามขนาดของครอบครัว

ขนาดของครอบครัว	การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1-4	15 (11.63)	22 (17.05)	52 (40.31)	89 (68.99)
มากกว่า 4	9 (6.98)	11 (8.53)	20 (15.50)	40 (31.01)
รวม	24 (18.60)	33 (25.58)	72 (55.81)	129 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
 มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
 มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 89 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศด้านการ
 การรับผลประโยชน์ จำแนกตามขนาดของครอบครัว

ขนาดของครอบครัว	การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1-4	16 (12.40)	25 (19.38)	48 (37.21)	89 (68.99)
มากกว่า 4	7 (5.43)	9 (6.98)	24 (18.60)	40 (31.01)
รวม	23	34	72	129

		(17.83)	(26.36)	(55.81)	(100.00)
หมายเหตุ:	มีส่วนร่วมมาก	ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00			
	มีส่วนร่วมปานกลาง	ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67			
	มีส่วนร่วมน้อย	ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33			

ตารางที่ 90 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วม ในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล จำแนกตามขนาดของครอบครัว

ขนาดของครอบครัว	การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1-4	12 (9.30)	35 (27.13)	42 (32.56)	89 (68.99)
มากกว่า 4	8 (6.20)	14 (10.85)	18 (13.95)	40 (31.01)
รวม	20 (15.50)	49 (37.98)	60 (46.51)	129 (100.00)

หมายเหตุ:	มีส่วนร่วมมาก	ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
	มีส่วนร่วมปานกลาง	ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
	มีส่วนร่วมน้อย	ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 91 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศด้านการมีส่วนร่วมโดยรวม จำแนกตามขนาดของครอบครัว

ขนาดของครอบครัว	การมีส่วนร่วมโครงการ			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1-4	14 (10.85)	32 (24.81)	43 (33.33)	89 (68.99)
มากกว่า 4	11 (8.53)	9 (6.98)	20 (15.50)	40 (31.01)
รวม	25 (19.38)	41 (31.78)	63 (48.84)	129 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
 มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
 มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 92 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จำแนกตามขนาดของครอบครัว

ขนาดของครอบครัว	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1-4	14 (20.59)	22 (32.35)	11 (16.18)	47 (69.12)
มากกว่า 4	9 (13.24)	8 (11.76)	4 (5.88)	21 (30.88)
รวม	23 (33.82)	30 (44.12)	15 (22.06)	68 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
 มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
 มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 93 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน จำแนกตามขนาดของครอบครัว

ขนาดของครอบครัว	การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1-4	9 (13.24)	21 (30.88)	17 (25.00)	47 (69.12)
มากกว่า 4	4 (5.88)	11 (16.18)	6 (8.82)	21 (30.88)
รวม	13 (19.12)	32 (47.06)	23 (33.82)	68 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
 มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67

มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 94 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ จำแนกตามขนาดของครอบครัว

ขนาดของครอบครัว	การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1-4	5 (7.35)	18 (26.47)	24 (35.29)	47 (69.12)
มากกว่า 4	8 (11.76)	9 (13.24)	4 (5.88)	21 (30.88)
รวม	13 (19.12)	27 (39.71)	28 (41.18)	68 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00

มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67

มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 95 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการ ส่งเสริมการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลจำแนกตามขนาดของครอบครัว

ขนาดของครอบครัว	การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1-4	7 (10.29)	26 (38.24)	14 (20.59)	47 (69.12)
มากกว่า 4	6 (8.82)	12 (17.65)	3 (4.41)	21 (30.88)
รวม	13 (19.12)	38 (55.88)	17 (25.00)	68 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00

มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67

มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 96 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าด้านการมีส่วนร่วมโดยรวม จำแนกตามขนาดของครอบครัว

ขนาดของครอบครัว	การมีส่วนร่วมในโครงการ			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
1-4	7 (10.29)	27 (39.71)	13 (19.12)	47 (69.12)
มากกว่า 4	8 (11.76)	9 (13.24)	4 (5.88)	21 (30.88)
รวม	15 (22.06)	36 (52.94)	17 (25.00)	68 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00

มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67

มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 97 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จำแนกตามการตั้งถิ่นฐาน

การตั้งถิ่นฐาน	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
เกิดในบ้านโป่ง	12 (9.30)	27 (20.93)	38 (29.46)	77 (59.69)
ย้ายมาจากพื้นที่อื่น	12 (9.30)	18 (13.95)	22 (17.05)	52 (40.31)
รวม	24 (18.60)	45 (34.88)	60 (46.51)	129 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00

มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67

มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 98 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศด้านการมีส่วนร่วม
ในการปฏิบัติงาน จำแนกตามการตั้งถิ่นฐาน

การตั้งถิ่นฐาน	การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
เกิดในบ้านโป่ง	13 (10.08)	24 (18.60)	40 (31.01)	77 (59.69)
ย้ายมาจากพื้นที่อื่น	11 (8.53)	9 (6.98)	32 (24.81)	52 (40.31)
รวม	24 (18.60)	33 (25.58)	72 (55.81)	129 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00

มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67

มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 99 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศด้าน การมีส่วนร่วม
ในการรับผลประโยชน์ จำแนกตามการตั้งถิ่นฐาน

การตั้งถิ่นฐาน	การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
เกิดในบ้านโป่ง	12 (9.30)	21 (16.28)	44 (34.11)	77 (59.69)
ย้ายมาจากพื้นที่อื่น	11 (8.53)	13 (10.08)	28 (21.71)	52 (40.31)
รวม	23 (17.83)	34 (26.36)	72 (55.81)	129 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00

มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67

มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 100 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศด้านการมีส่วนร่วม
ในการติดตามและประเมินผล จำแนกตามการตั้งถิ่นฐาน

การตั้งถิ่นฐาน	การมีส่วนร่วมในการติดตามและ ประเมินผล			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
เกิดในบ้านโป่ง	8 (6.20)	37 (28.68)	32 (24.81)	77 (59.69)
ย้ายมาจากพื้นที่อื่น	12 (9.30)	12 (9.30)	28 (21.71)	52 (40.31)
รวม	20 (15.50)	49 (37.98)	60 (46.51)	129 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
 มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
 มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 101 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศด้านการมีส่วนร่วม
โดยรวม จำแนกตามการตั้งถิ่นฐาน

การตั้งถิ่นฐาน	การมีส่วนร่วมในโครงการ			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
เกิดในบ้านโป่ง	12 (9.30)	26 (20.16)	39 (30.23)	77 (59.69)
ย้ายมาจากพื้นที่อื่น	13 (10.08)	15 (11.63)	24 (18.60)	52 (40.31)
รวม	25 (19.38)	41 (31.78)	63 (48.84)	129 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
 มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
 มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 102 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จำแนกตามการตั้งถิ่นฐาน

การตั้งถิ่นฐาน	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
เกิดในบ้านโป่ง	14 (20.59)	24 (35.29)	7 (10.29)	45 (66.18)
ย้ายมาจากพื้นที่อื่น	9 (13.24)	6 (8.82)	8 (11.76)	23 (33.82)
รวม	23 (33.82)	30 (44.12)	15 (22.06)	68 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00

มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67

มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 103 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน เบญจมาศเพื่อการค้า
จำแนกตามการตั้งถิ่นฐาน

การตั้งถิ่นฐาน	การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
เกิดในบ้านโป่ง	7 (10.29)	23 (33.82)	15 (22.06)	45 (66.18)
ย้ายมาจากพื้นที่อื่น	6 (8.82)	9 (13.24)	8 (11.76)	23 (33.82)
รวม	13 (19.12)	32 (47.06)	23 (33.82)	68 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00

มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67

มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 104 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ จำแนกตามการตั้งถิ่นฐาน

การตั้งถิ่นฐาน	การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
เกิดในบ้านโปง	7	22	16	45
	(10.29)	(32.35)	(23.53)	(66.18)
ย้ายมาจากพื้นที่อื่น	6	5	12	23
	(8.82)	(7.35)	(17.65)	(33.82)
รวม	13	27	28	68
	(19.12)	(39.71)	(41.18)	(100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00

มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67

มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 105 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล จำแนกตามการตั้งถิ่นฐาน

การตั้งถิ่นฐาน	การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
เกิดในบ้านโปง	9	28	8	45
	(13.24)	(41.18)	(11.76)	(66.18)
ย้ายมาจากพื้นที่อื่น	4	10	9	23
	(5.88)	(14.71)	(13.24)	(33.82)
รวม	13	38	17	68
	(19.12)	(55.88)	(25.00)	(100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00

มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67

มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 106 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าด้านการมีส่วนร่วมโดยรวม จำแนกตามการตั้งถิ่นฐาน

การตั้งถิ่นฐาน	การมีส่วนร่วมในโครงการ			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
เกิดในบ้านโปง	9 (13.24)	27 (39.71)	9 (13.24)	45 (66.18)
ย้ายมาจากพื้นที่อื่น	6 (8.82)	9 (13.24)	8 (11.76)	23 (33.82)
รวม	15 (22.06)	36 (52.94)	17 (25.00)	68 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00

มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67

มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 107 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

จำแนกตามการถือครองที่ดินเพื่อทำการเกษตร

การถือครองที่ดินเพื่อทำการเกษตร (ไร่)	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 3	8 (6.20)	28 (21.71)	54 (41.86)	90 (69.77)
มากกว่า 3	16 (12.40)	17 (13.18)	6 (4.65)	39 (30.23)
รวม	24 (18.60)	45 (34.88)	60 (46.51)	129 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00

มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67

มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 108 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน

จำแนกตามการถือครองที่ดินเพื่อทำการเกษตร

การถือครองที่ดินเพื่อทำการเกษตร (ไร่)	การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	

ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 3	6	24	60	90
	(4.65)	(18.60)	(46.51)	(69.77)
มากกว่า 3	18	9	12	39
	(13.95)	(6.98)	(9.30)	(30.23)
รวม	24	33	72	129
	(18.60)	(25.58)	(55.81)	(100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00

มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67

มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 109 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

จำแนกตามการถือครองที่ดินเพื่อทำการเกษตร

การถือครองที่ดินเพื่อทำการเกษตร (ไร่)	การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 3	9	27	54	90
	(6.98)	(20.93)	(41.86)	(69.77)
มากกว่า 3	14	7	18	39
	(10.85)	(5.43)	(13.95)	(30.23)
รวม	23	34	72	129
	(17.83)	(26.36)	(55.81)	(100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00

มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67

มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 110 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

จำแนกตามการถือครองที่ดิน

เพื่อทำการเกษตร

การถือครองที่ดินเพื่อทำการเกษตร (ไร่)	การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 3	8	30	52	90
	(6.20)	(23.26)	(40.31)	(69.77)

มากกว่า 3	12	19	8	39
	(9.30)	(14.73)	(6.20)	(30.23)
รวม	20	49	60	129
	(15.50)	(37.98)	(46.51)	100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00

มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67

มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 111 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศด้านการมีส่วนร่วมโดยรวม จำแนกตามการถือครองที่ดินเพื่อทำการเกษตร

การถือครองที่ดินเพื่อทำการเกษตร (ไร่)	การมีส่วนร่วมในโครงการ			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 3	7	30	53	90
	(5.43)	(23.26)	(41.09)	(69.77)
มากกว่า 3	18	11	10	39
	(13.95)	(8.53)	(7.75)	(30.23)
รวม	25	41	63	129
	(19.38)	(31.78)	(48.84)	(100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00

มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67

มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 112 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จำแนกตามการถือครองที่ดินเพื่อทำการเกษตร

การถือครองที่ดินเพื่อทำการเกษตร (ไร่)	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 3	11	22	11	44
	(16.18)	(32.35)	(16.18)	(64.71)
มากกว่า 3	12	8	4	24
	(17.65)	(11.76)	(5.88)	(35.29)

	รวม	23	30	15	68
		(33.82)	(44.12)	(22.06)	(100.00)
หมายเหตุ:	มีส่วนร่วมมาก	ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00			
	มีส่วนร่วมปานกลาง	ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67			
	มีส่วนร่วมน้อย	ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33			
ตารางที่ 113	จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน จำแนกตามการถือครองที่ดินเพื่อทำการเกษตร				
การถือครองที่ดินเพื่อทำการเกษตร (ไร่)		การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน			รวม
		มาก	ปานกลาง	น้อย	
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 3		5	24	15	44
		(7.35)	(35.29)	(22.06)	(64.71)
มากกว่า 3		8	8	8	24
		(11.76)	(11.76)	(11.76)	(35.29)
รวม		13	32	23	68
		(19.12)	(47.06)	(33.82)	(100.00)
หมายเหตุ:	มีส่วนร่วมมาก	ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00			
	มีส่วนร่วมปานกลาง	ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67			
	มีส่วนร่วมน้อย	ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33			
ตารางที่ 114	จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ จำแนกตามการถือครองที่ดินเพื่อทำการเกษตร				
การถือครองที่ดินเพื่อทำการเกษตร (ไร่)		การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์			รวม
		มาก	ปานกลาง	น้อย	
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 3		8	16	20	44
		(11.76)	(23.53)	(29.41)	(64.71)
มากกว่า 3		5	11	8	24
		(7.35)	(16.18)	(11.76)	(35.29)
รวม		13	27	28	68
		(19.12)	(39.71)	(41.18)	(100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00

มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67

มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 115 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล จำแนกตามการถือครองที่ดินเพื่อทำการเกษตร

การถือครองที่ดินเพื่อทำการเกษตร (ไร่)	การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 3	4 (5.88)	29 (42.65)	11 (16.18)	44 (64.71)
มากกว่า 3	9 (13.24)	9 (13.24)	6 (8.82)	24 (35.29)
รวม	13 (19.12)	38 (55.88)	17 (25.00)	68 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00

มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67

มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 116 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าด้านการมีส่วนร่วมโดยรวม จำแนกตามการถือครองที่ดินเพื่อทำการเกษตร

การถือครองที่ดินเพื่อทำการเกษตร (ไร่)	การมีส่วนร่วมในโครงการ			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 3	6 (8.82)	29 (42.65)	9 (13.24)	44 (64.71)
มากกว่า 3	9 (13.24)	7 (10.29)	8 (11.76)	24 (35.29)
รวม	15 (22.06)	36 (52.94)	17 (25.00)	68 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00

มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67

มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 117 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศด้านการมีส่วนร่วม
ในการตัดสินใจ จำแนกตามรายได้

รายได้	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 80,000	13 (10.08)	25 (19.38)	48 (37.21)	86 (66.67)
มากกว่า 80,000	11 (8.53)	20 (15.50)	12 (9.30)	43 (33.33)
รวม	24 (18.60)	45 (34.88)	60 (46.51)	129 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 118 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศด้านการมีส่วนร่วม
ในการปฏิบัติงาน จำแนกตามรายได้

รายได้	การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 80,000	10 (7.75)	27 (20.93)	49 (37.98)	86 (66.67)
มากกว่า 80,000	14 (10.85)	6 (4.65)	23 (17.83)	43 (33.33)
รวม	24 (18.60)	33 (25.58)	72 (55.81)	129 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 119 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศด้านการมีส่วนร่วม
ในการรับผลประโยชน์ จำแนกตามรายได้

รายได้	การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 80,000	10 (7.75)	23 (17.83)	53 (41.09)	86 (66.67)
มากกว่า 80,000	13 (10.08)	11 (8.53)	19 (14.73)	43 (33.33)
รวม	23 (17.83)	34 (26.36)	72 (55.81)	129 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 120 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศด้านการมีส่วนร่วม
ในการติดตามและประเมินผล จำแนกตามรายได้

รายได้	การมีส่วนร่วมในการติดตามและ ประเมินผล			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 80,000	7 (5.43)	35 (27.13)	44 (34.11)	86 (66.67)
มากกว่า 80,000	13 (10.08)	14 (10.85)	16 (12.40)	43 (33.33)
รวม	20 (15.50)	49 (37.98)	60 (46.51)	129 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 121 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศด้านการมีส่วนร่วมโดยรวม จำแนกตามรายได้

รายได้	การมีส่วนร่วมในโครงการ			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 80,000	11 (8.53)	25 (19.38)	50 (38.76)	86 (66.67)
มากกว่า 80,000	14 (10.85)	16 (12.40)	13 (10.08)	43 (33.33)
รวม	25 (19.38)	41 (31.78)	63 (48.84)	129 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
 มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
 มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 122 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จำแนกตามรายได้

รายได้	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 80,000	11 (16.18)	22 (32.35)	10 (14.71)	43 (63.24)
มากกว่า 80,000	12 (17.65)	8 (11.76)	5 (7.35)	25 (36.76)
รวม	23 (33.82)	30 (44.12)	15 (22.06)	68 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
 มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
 มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 123 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศ เพื่อการค้าด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน จำแนกตามรายได้

รายได้	การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 80,000	4 (5.88)	25 (36.76)	14 (20.59)	43 (63.24)
มากกว่า 80,000	9 (13.24)	7 (10.29)	9 (13.24)	25 (36.76)
รวม	13 (19.12)	32 (47.06)	23 (33.82)	68 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
 มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
 มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 124 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศ เพื่อการค้าด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ จำแนกตามรายได้

รายได้	การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 80,000	7 (10.29)	21 (30.88)	15 (22.06)	43 (63.24)
มากกว่า 80,000	6 (8.82)	6 (8.82)	13 (19.12)	25 (36.76)
รวม	13 (19.12)	27 (39.71)	28 (41.18)	68 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
 มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
 มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 125 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล จำแนกตามรายได้

รายได้	การมีส่วนร่วมในการติดตามและ	รวม
--------	-----------------------------	-----

	ประเมินผล			
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 80,000	5 (7.35)	29 (42.65)	9 (13.24)	43 (63.24)
มากกว่า 80,000	8 (11.76)	9 (13.24)	8 (11.76)	25 (36.76)
รวม	13 (19.12)	38 (55.88)	17 (25.00)	68 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
 มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
 มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 126 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าด้านการมีส่วนร่วมโดยรวม จำแนกตามรายได้

รายได้	การมีส่วนร่วมในโครงการ			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 80,000	7 (10.29)	26 (38.24)	10 (14.71)	43 (63.24)
มากกว่า 80,000	8 (11.76)	10 (14.71)	7 (10.29)	25 (36.76)
รวม	15 (22.06)	36 (52.94)	17 (25.00)	68 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
 มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
 มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 127 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จำแนกตามการได้รับข้อมูลข่าวสาร

การได้รับข้อมูลข่าวสาร	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	รวม
------------------------	----------------------------	-----

	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ไม่เคย		3	20	23
		(2.33)	(15.50)	(17.83)
เคย	24	42	40	106
	18.60)	32.56)	31.01)	82.17)
รวม	24	45	60	129
	(18.60)	(34.88)	(46.51)	(100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
 มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
 มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 128 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศด้าน การมีส่วนร่วมใน
 การปฏิบัติงาน จำแนกตามการได้รับข้อมูลข่าวสาร

การได้รับข้อมูลข่าวสาร	การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ไม่เคย		5	18	23
		(3.88)	(13.95)	(17.83)
เคย	24	28	54	106
	(18.60)	(21.71)	(41.86)	(82.17)
รวม	24	33	72	129
	(18.60)	(25.58)	(55.81)	(100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
 มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
 มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 129 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศด้านการมีส่วนร่วม
 ในการรับผลประโยชน์ จำแนกตามการได้รับข้อมูลข่าวสาร

การได้รับข้อมูลข่าวสาร	การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ไม่เคย		2	21	23

		(1.55)	(16.28)	(17.83)
เคย	23	32	51	106
	(17.83)	(24.81)	(39.53)	(82.17)
รวม	23	34	72	129
	(17.83)	(26.36)	(55.81)	(100.00)
หมายเหตุ:	มีส่วนร่วมมาก	ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00		
	มีส่วนร่วมปานกลาง	ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67		
	มีส่วนร่วมน้อย	ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33		

ตารางที่ 130 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วม ในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศด้าน การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล จำแนกตามการได้รับข้อมูลข่าวสาร

การได้รับข้อมูลข่าวสาร	การมีส่วนร่วมในการติดตามและ			รวม
	ประเมินผล			
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ไม่เคย		4	19	23
		(3.10)	(14.73)	(17.83)
เคย	20	45	41	106
	(15.50)	(34.88)	(31.78)	(82.17)
รวม	20	49	60	129
	(15.50)	(37.98)	(46.51)	(100.00)

หมายเหตุ:	มีส่วนร่วมมาก	ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
	มีส่วนร่วมปานกลาง	ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
	มีส่วนร่วมน้อย	ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 131 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วม ในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศด้าน การมีส่วนร่วมโดยรวม จำแนกตามการได้รับข้อมูลข่าวสาร

การได้รับข้อมูลข่าวสาร	การมีส่วนร่วมในโครงการ			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ไม่เคย		2	21	23
		(1.55)	(16.28)	(17.83)
เคย	25	39	42	106

	(19.38)	(30.23)	(32.56)	(82.17)
รวม	25	41	63	129
	(19.38)	(31.78)	(48.84)	(100.00)
หมายเหตุ:	มีส่วนร่วมมาก	ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00		
	มีส่วนร่วมปานกลาง	ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67		
	มีส่วนร่วมน้อย	ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33		

ตารางที่ 132 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศเพื่อ การค้าด้าน
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จำแนกตามการได้รับข้อมูลข่าวสาร

การได้รับข้อมูลข่าวสาร	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ไม่เคย		4	8	12
		(5.88)	(11.76)	(17.65)
เคย	23	26	7	56
	(33.82)	(38.24)	(10.29)	(82.35)
รวม	23	30	15	68
	(33.82)	(44.12)	(22.06)	(100.00)
หมายเหตุ:	มีส่วนร่วมมาก	ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00		
	มีส่วนร่วมปานกลาง	ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67		
	มีส่วนร่วมน้อย	ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33		

ตารางที่ 133 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าด้าน
การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน จำแนกตามการได้รับข้อมูลข่าวสาร

การได้รับข้อมูลข่าวสาร	การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ไม่เคย		1	11	12
		(1.47)	(16.18)	(17.65)
เคย	13	31	12	56
	(19.12)	(45.59)	(17.65)	(82.35)
รวม	13	32	23	68

		(19.12)	(47.06)	(33.82)	(100.00)
หมายเหตุ:	มีส่วนร่วมมาก	ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00			
	มีส่วนร่วมปานกลาง	ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67			
	มีส่วนร่วมน้อย	ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33			

ตารางที่ 134 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ จำแนกตามการได้รับข้อมูลข่าวสาร

การได้รับข้อมูลข่าวสาร	การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ไม่เคย	1 (1.47)	1 (1.47)	10 (14.71)	12 (17.65)
เคย	12 (17.65)	26 (38.24)	18 (26.47)	56 (82.35)
รวม	13 (19.12)	27 (39.71)	28 (41.18)	68 (100.00)

หมายเหตุ:	มีส่วนร่วมมาก	ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
	มีส่วนร่วมปานกลาง	ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
	มีส่วนร่วมน้อย	ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 135 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล จำแนกตามการได้รับข้อมูลข่าวสาร

การได้รับข้อมูลข่าวสาร	การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ไม่เคย		2 (2.94)	10 (14.71)	12 (17.65)
เคย	13 (19.12)	36 (52.94)	7 (10.29)	56 (82.35)
รวม	13 (19.12)	38 (55.88)	17 (25.00)	68 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
 มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
 มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 136 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าด้านการมีส่วนร่วมโดยรวม จำแนกตามการได้รับข้อมูลข่าวสาร

การได้รับข้อมูลข่าวสาร	การมีส่วนร่วมโครงการ			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ไม่เคย		2 (2.94)	10 (14.71)	12 (17.65)
เคย	15 (22.06)	34 (50.00)	7 (10.29)	56 (82.35)
รวม	15 (22.06)	36 (52.94)	17 (25.00)	68 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
 มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
 มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 137 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จำแนกตามตำแหน่งทางสังคม

ตำแหน่งทางสังคม	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ไม่มี	2 (1.55)	14 (10.85)	30 (23.26)	46 (35.66)
มี	22 (17.05)	31 (24.03)	30 (23.26)	83 (64.34)
รวม	24 (18.60)	45 (34.88)	60 (46.51)	129 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
 มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
 มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 138 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศด้านการมีส่วนร่วม
ในการปฏิบัติงาน จำแนกตามตำแหน่งทางสังคม

ตำแหน่งทางสังคม	การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ไม่มี	3	9	34	46
	(2.33)	(6.98)	(26.36)	(35.66)
มี	21	24	38	83
	(16.28)	(18.60)	(29.46)	(64.34)
รวม	24	33	72	129
	(18.60)	(25.58)	(55.81)	(100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
 มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
 มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 139 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ จำแนกตามตำแหน่งทางสังคม

ตำแหน่งทางสังคม	การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ไม่มี	2 (1.55)	10 (7.75)	34 (26.36)	46 (35.66)
มี	21 (16.28)	24 (18.60)	38 (29.46)	83 (64.34)
รวม	23 (17.83)	34 (26.36)	72 (55.81)	129 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
 มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
 มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 140 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล จำแนกตามตำแหน่งทางสังคม

ตำแหน่งทางสังคม	การมีส่วนร่วมในการติดตามและ			รวม
	ประเมินผล			
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ไม่มี		16	30	46
		(12.40)	(23.26)	(35.66)
มี	20	33	30	83
	(15.50)	(25.58)	(23.26)	(64.34)
รวม	20	49	60	129
	(15.50)	(37.98)	(46.51)	(100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
 มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
 มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 141 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศด้านการมีส่วนร่วม
โดยรวม จำแนกตามตำแหน่งทางสังคม

ตำแหน่งทางสังคม	การมีส่วนร่วมในโครงการ			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ไม่มี	2 (1.55)	11 (8.53)	33 (25.58)	46 (35.66)
มี	23 (17.83)	30 (23.26)	30 (23.26)	83 (64.34)
รวม	25 (19.38)	41 (31.78)	63 (48.84)	129 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00

มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67

มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 142 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าด้าน
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จำแนกตามตำแหน่งทางสังคม

ตำแหน่งทางสังคม	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ไม่มี	8 (11.76)	12 (17.65)	4 (5.88)	24 (35.29)
มี	15 (22.06)	18 (26.47)	11 (16.18)	44 (64.71)
รวม	23 (33.82)	30 (44.12)	15 (22.06)	68 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00

มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67

มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 143 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน จำแนกตามตำแหน่งทางสังคม

ตำแหน่งทางสังคม	การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ไม่มี	5 (7.35)	7 (10.29)	12 (17.65)	24 (35.29)
มี	8 (11.76)	25 (36.76)	11 (16.18)	44 (64.71)
รวม	13 (19.12)	32 (47.06)	23 (33.82)	68 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
 มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
 มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 144 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ จำแนกตามตำแหน่งทางสังคม

ตำแหน่งทางสังคม	การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ไม่มี	4 (5.88)	9 (13.24)	11 (16.18)	24 (35.29)
มี	9 (13.24)	18 (26.47)	17 (25.00)	44 (64.71)
รวม	13 (19.12)	27 (39.71)	28 (41.18)	68 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
 มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
 มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 145 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล จำแนกตามตำแหน่งทางสังคม

ตำแหน่งทางสังคม	การมีส่วนร่วมในการติดตามและ	รวม
-----------------	-----------------------------	-----

	ประเมินผล			
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ไม่มี		19	5	24
		(27.94)	(7.35)	(35.29)
มี	13	19	12	44
	(19.12)	(27.94)	(17.65)	(64.71)
รวม	13	38	17	68
	(19.12)	(55.88)	(25.00)	(100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
 มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
 มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 146 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าด้านการมีส่วนร่วมโดยรวม จำแนกตามตำแหน่งทางสังคม

ตำแหน่งทางสังคม	การมีส่วนร่วมในโครงการ			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ไม่มี	4	16	4	24
	(5.88)	(23.53)	(5.88)	(35.29)
มี	11	20	13	44
	(16.18)	(29.41)	(19.12)	(64.71)
รวม	15	36	17	68
	(22.06)	(52.94)	(25.00)	(100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
 มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
 มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 147 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จำแนกตามการติดต่อเจ้าหน้าที่โครงการ

การติดต่อเจ้าหน้าที่โครงการ	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ไม่เคย	14	25	52	91

	(10.85)	(19.38)	(40.31)	(70.54)
เคย	10	20	8	38
	(7.75)	(15.50)	(6.20)	(29.46)
รวม	24	45	60	129
	(18.60)	(34.88)	(46.51)	(100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
 มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
 มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 148 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศด้านการมีส่วนร่วม
 ในการปฏิบัติงาน จำแนกตามการติดต่อเจ้าหน้าที่โครงการ

การติดต่อเจ้าหน้าที่โครงการ	การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ไม่เคย	12	21	58	91
	(9.30)	(16.28)	(44.96)	(70.54)
เคย	12	12	14	38
	(9.30)	(9.30)	(10.85)	(29.46)
รวม	24	33	72	129
	(18.60)	(25.58)	(55.81)	(100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
 มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
 มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 149 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศด้านการมีส่วนร่วม
 ในการรับผลประโยชน์ จำแนกตามการติดต่อเจ้าหน้าที่โครงการ

การติดต่อเจ้าหน้าที่โครงการ	การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ไม่เคย	14	18	59	91
	(10.85)	(13.95)	(45.74)	(70.54)
เคย	9	16	13	38

	(6.98)	(12.40)	(10.08)	(29.46)
รวม	23	34	72	129
	(17.83)	(26.36)	(55.81)	(100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
 มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
 มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 150 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศด้านการมีส่วนร่วม
 ในการติดตามและประเมินผล จำแนกตามการติดต่อเจ้าหน้าที่โครงการ

การติดต่อเจ้าหน้าที่โครงการ	การมีส่วนร่วมในการติดตามและ ประเมินผล			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ไม่เคย	8 (6.20)	34 (26.36)	49 (37.98)	91 (70.54)
เคย	12 (9.30)	15 (11.63)	11 (8.53)	38 (29.46)
รวม	20 (15.50)	49 (37.98)	60 (46.51)	129 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
 มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
 มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 151 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศด้านการมีส่วนร่วม
 โดยรวม จำแนกตามการติดต่อเจ้าหน้าที่โครงการ

การติดต่อเจ้าหน้าที่โครงการ	การมีส่วนร่วมในโครงการ			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ไม่เคย	12 (9.30)	24 (18.60)	55 (42.64)	91 (70.54)
เคย	13 (10.08)	17 (13.18)	8 (6.20)	38 (29.46)
รวม	25	41	63	129

		(19.38)	(31.78)	(48.84)	(100.00)
หมายเหตุ:	มีส่วนร่วมมาก	ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00			
	มีส่วนร่วมปานกลาง	ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67			
	มีส่วนร่วมน้อย	ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33			

ตารางที่ 152 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จำนวนตามการติดต่อเจ้าหน้าที่โครงการ

การติดต่อเจ้าหน้าที่โครงการ	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ไม่เคย	7 (10.29)	16 (23.53)	13 (19.12)	36 (52.94)
เคย	16 (23.53)	14 (20.59)	2 (2.94)	32 (47.06)
รวม	23 (33.82)	30 (44.12)	15 (22.06)	68 (100.00)

หมายเหตุ:	มีส่วนร่วมมาก	ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00			
	มีส่วนร่วมปานกลาง	ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67			
	มีส่วนร่วมน้อย	ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33			

ตารางที่ 153 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน จำนวนตามการติดต่อเจ้าหน้าที่โครงการ

การติดต่อเจ้าหน้าที่โครงการ	การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ไม่เคย	4 (5.88)	16 (23.53)	16 (23.53)	36 (52.94)
เคย	9 (13.24)	16 (23.53)	7 (10.29)	32 (47.06)
รวม	13 (19.12)	32 (47.06)	23 (33.82)	68 (100.00)

หมายเหตุ:	มีส่วนร่วมมาก	ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00			
	มีส่วนร่วมปานกลาง	ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67			

มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 154 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ จำแนกตามการติดต่อเจ้าหน้าที่โครงการ

การติดต่อเจ้าหน้าที่โครงการ	การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ไม่เคย	5 (7.35)	12 (17.65)	19 (27.94)	36 (52.94)
เคย	8 (11.76)	15 (22.06)	9 (13.24)	32 (47.06)
รวม	13 (19.12)	27 (39.71)	28 (41.18)	68 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00

มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67

มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 155 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล จำแนกตามการติดต่อเจ้าหน้าที่โครงการ

การติดต่อเจ้าหน้าที่โครงการ	การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ไม่เคย	2 (2.94)	22 (32.35)	12 (17.65)	36 (52.94)
เคย	11 (16.18)	16 (23.53)	5 (7.35)	32 (47.06)
รวม	13 (19.12)	38 (55.88)	17 (25.00)	68 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00

มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67

มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 156 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าด้าน
การมีส่วนร่วมโดยรวม จำแนกตามการติดต่อเจ้าหน้าที่โครงการ

การติดต่อเจ้าหน้าที่โครงการ	การมีส่วนร่วมในโครงการ			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ไม่เคย	2 (2.94)	24 (35.29)	10 (14.71)	36 (52.94)
เคย	13 (19.12)	12 (17.65)	7 (10.29)	32 (47.06)
รวม	15 (22.06)	36 (52.94)	17 (25.00)	68 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 157 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศด้านการมีส่วนร่วม
ในการตัดสินใจ จำแนกตามประสบการณ์การฝึกอบรม

ประสบการณ์การฝึกอบรม	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ไม่เคย	6 (4.65)	21 (16.28)	46 (35.66)	73 (56.59)
เคย	18 (13.95)	24 (18.60)	14 (10.85)	56 (43.41)
รวม	24 (18.60)	45 (34.88)	60 (46.51)	129 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 158 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศด้านการมีส่วนร่วม
ในการปฏิบัติงาน จำแนกตามประสบการณ์การฝึกอบรม

ประสบการณ์การฝึกอบรม	การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน	รวม
----------------------	------------------------------	-----

	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ไม่เคย	5 (3.88)	16 (12.40)	52 (40.31)	73 (56.59)
เคย	19 (14.73)	17 (13.18)	20 (15.50)	56 (43.41)
รวม	24 (18.60)	33 (25.58)	72 (55.81)	129 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
 มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
 มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 159 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

ประสบการณ์การฝึกอบรม	การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ไม่เคย	4 (3.10)	15 (11.63)	54 (41.86)	73 (56.59)
เคย	19 (14.73)	19 (14.73)	18 (13.95)	56 (43.41)
รวม	23 (17.83)	34 (26.36)	72 (55.81)	129 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00
 มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67
 มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 160 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

ประสบการณ์การฝึกอบรม	การมีส่วนร่วมในการติดตามและ			รวม
	ประเมินผล			
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ไม่เคย	2	19	52	73

	(1.55)	(14.73)	(40.31)	(56.59)
เคย	18	30	8	56
	(13.95)	(23.26)	(6.20)	(43.41)
รวม	20	49	60	129
	(15.50)	(37.98)	(46.51)	(100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00

มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67

มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 161 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วม ในโครงการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศด้านการมีส่วนร่วม
โครงการ จำแนกตามประสบการณ์การฝึกอบรม

ประสบการณ์การฝึกอบรม	การมีส่วนร่วมในโครงการ			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ไม่เคย	4	16	53	73
	(3.10)	(12.40)	(41.09)	(56.59)
เคย	21	25	10	56
	(16.28)	(19.38)	(7.75)	(43.41)
รวม	25	41	63	129
	(19.38)	(31.78)	(48.84)	(100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00

มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67

มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 162 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า ด้าน
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จำแนกตามประสบการณ์การฝึกอบรม

ประสบการณ์การฝึกอบรม	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ไม่เคย	13	20	13	46
	(19.12)	(29.41)	(19.12)	(67.65)
เคย	10	10	2	22
	(14.71)	(14.71)	(2.94)	(32.35)

รวม	23	30	15	68
	(33.82)	(44.12)	(22.06)	(100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00

มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67

มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 163 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้า
การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน จำแนกตามประสบการณ์การฝึกอบรม

ประสบการณ์การฝึกอบรม	การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ไม่เคย	7	17	22	46
	(10.29)	(25.00)	(32.35)	(67.65)
เคย	6	15	1	22
	(8.82)	(22.06)	(1.47)	(32.35)
รวม	13	32	23	68
	(19.12)	(47.06)	(33.82)	(100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00

มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67

มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 164 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศ เพื่อการค้า
ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ จำแนกตามประสบการณ์ การฝึกอบรม

ประสบการณ์การฝึกอบรม	การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ไม่เคย	8	15	23	46
	(11.76)	(22.06)	(33.82)	(67.65)
เคย	5	12	5	22
	(7.35)	(17.65)	(7.35)	(32.35)
รวม	13	27	28	68
	(19.12)	(39.71)	(41.18)	(100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00

มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67

มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 165 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล จำแนกตามประสบการณ์ การฝึกอบรม

ประสบการณ์การฝึกอบรม	การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ไม่เคย	6 (8.82)	28 (41.18)	12 (17.65)	46 (67.65)
เคย	7 (10.29)	10 (14.71)	5 (7.35)	22 (32.35)
รวม	13 (19.12)	38 (55.88)	17 (25.00)	68 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00

มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67

มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ตารางที่ 166 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมการผลิตเบญจมาศเพื่อการค้าด้านการมีส่วนร่วมโดยรวม จำแนกตามประสบการณ์การฝึกอบรม

ประสบการณ์การฝึกอบรม	การมีส่วนร่วมในโครงการ			รวม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
ไม่เคย	6 (8.82)	27 (39.71)	13 (19.12)	46 (67.65)
เคย	9 (13.24)	9 (13.24)	4 (5.88)	22 (32.35)
รวม	15 (22.06)	36 (52.94)	17 (25.00)	68 (100.00)

หมายเหตุ: มีส่วนร่วมมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68-5.00

มีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34-3.67

มีส่วนร่วมน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-2.33

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล

นายสรวิทย์ ภิบาลจอมมี

เกิดเมื่อ

22 เมษายน 2515

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2530 มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเหล่าลือวิทยาคม จังหวัดร้อยเอ็ด

พ.ศ. 2533 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสารคามพิทยาคม จังหวัดมหาสารคาม

พ.ศ. 2540 หลักสูตรอนุปริญญาวิทยาศาสตร (อ.วท.) โปรแกรมวิชาเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ สถาบันราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี

พ.ศ. 2543 หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาวิชาการจัดการทั่วไป สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2533– 2536 ประกอบธุรกิจส่วนตัว

พ.ศ. 2536–2538 บริษัทไทยฮอนด้าเมนูแฟกเจอร์ริงจำกัด.นิคมอุตสาหกรรมลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. 2545 โครงการประเมินผลงานกองทุนหมู่บ้าน บ้านน้ำตัน ตำบลเหมืองแก้ว อำเภอแม่อรม จังหวัดเชียงใหม่

พ.ศ. 2546–2547 ผู้ช่วยนักวิจัยในโครงการพัฒนาสถานที่ผลิตอาหารเสริมธุรกิจชุมชนตามแนวทาง GMP. (Good Manufacturing Practice) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่

ปัจจุบัน รับราชการเป็นพนักงานราชการ ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนสำนักวิจัยและพัฒนากเกษตรเขตที่ 1 จังหวัดเชียงใหม่ กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ผลงานทางวิชาการ

พ.ศ.2547 โครงการวิจัย เรื่อง “วัฒนธรรมในฐานะกระบวนการเรียนรู้เพื่อการพัฒนา : กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนในตำบลสันทรายหลวง ตำบลสันป่าเปา และตำบลหนองแห้ง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่” ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม ประจำปีงบประมาณ 2547